

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA MUZIKOLÓGIE

BAKALÁRSKA PRÁCA

**Vývoj českej hudobnej vedy v rokoch 1964–
1989 na základe tematickej analýzy periodika**
Hudební věda

Development of Czech Musicology between 1964–1989
Based on a Thematic Analysis of
the Hudební věda Journal

Autor: Ivana Čepelová

Vedúci práce: Mgr. Jan Blüml, Ph.D.

Olomouc 2019

Prehlasujem, že som bakalársku prácu s názvom *Vývoj českej hudobnej vedy v rokoch 1964–1989 na základe tematickej analýzy periodika Hudební věda* vypracovala samostatne s použitím uvedených prameňov a literatúry.

V Olomouci dňa

.....

vlastnoručný podpis

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie vedúcemu práce *Mgr. Janovi Blümlovi, Ph.D.* za jeho odborné vedenie, cenné inštrukcie, pripomienky a trpezlivosť pri vypracovávaní mojej bakalárskej práce. Tiež by som chcela pod'akovať *Bc. Jiřímu Stratilovi* za veľkú pomoc pri skenovaní potrebných materiálov a dobré rady. Vďaku vyslovujem v neposlednom rade aj mojej rodine a priateľom za ich podporu a motiváciu.

Obsah

Úvod	6
Stav bádania a prameňov	7
1 Vývoj českej hudobnej vedy	11
1.1 Vznik a počiatočný vývoj českej hudobnej vedy	11
1.2 Česká hudobná veda v rokoch 1918–1945 a po roku 1945	14
1.3 Perspektívny vývoj do roku 2000	24
2 Úvod do problematiky tematickej analýzy Hudební vědy.....	26
2.1 Pracovné definície muzikologických disciplín	28
2.1.1 Hudobná historiografia.....	28
2.1.2 Hudobná teória.....	29
2.1.3 Hudobná estetika a sémiotika	31
2.1.4 Hudobná ikonografia.....	32
2.1.5 Teória a dejiny nonartificiálnej hudby	33
2.1.6 Teória a dejiny hudobnej interpretácie	34
2.1.7 Hudobná akustika.....	35
2.1.8 Organológia	36
2.1.9 Hudobná psychológia.....	37
2.1.10 Teória a dejiny notácie	39
2.1.11 Hudobná sociológia.....	39
2.1.12 Etnomuzikológia (hudobná folkloristika).....	41
2.1.13 Hudobná pedagogika.....	42
3 Tematická analýza periodika Hudební věda.....	44
3.1. Štatistické spracovanie.....	44
3.2. Vývoj muzikologických disciplín na základe tematickej analýzy periodika Hudební věda	47
3.2.1 Hudobná historiografia.....	47
3.2.2 Hudobná teória.....	63
3.2.3 Hudobná estetika a sémiotika	74
3.2.4 Hudobná ikonografia.....	76
3.2.5 Nonartificiálna hudba.....	77
3.2.6 Teória a dejiny hudobnej interpretácie	84
3.2.7 Hudobná akustika.....	85
3.2.8 Organológia	86
3.2.9 Hudobná psychológia.....	86

3.2.10 Teória a dejiny hudobnej notácie	88
3.2.11 Hudobná sociológia.....	88
3.2.12 Etnomuzikológia/hudobná folkloristika	91
3.2.13 Hudobná pedagogika.....	92
Záver – interpretácia v bodoch	95
Zoznam prameňov a literatúry	98
Zhrnutie	102
Summary	103
Zusammenfassung	104
Anotácia	105

Úvod

Cieľom mojej bakalárskej práce je tematická analýza periodika *Hudební věda* v období rokov 1964–1989 a na jej základe vytvoriť „obraz“ vývoja českej hudobnej vedy v stanovenom historickom období.

Vzhľadom k tomu, že *Hudební věda* predstavuje ústredné periodikum českej hudobnej vedy, mala by táto reflexia odboru čitateľovi pomôcť lepšie preniknúť do tejto problematiky.

Čo sa týka štruktúry samotnej práce, v prvej kapitole se zaoberám vývojom českej hudobnej vedy od jej konštituovania približne do konca 20. storočia. V druhej kapitole uvádzam pracovné definície jednotlivých muzikologických disciplín. Tretia kapitola práce predkladá samotnú analýzu periodika *Hudební věda*, ktorá predstavuje jadro celej práce. V závere sú interpretované dôležité vypozerované zistenia v jednotlivých bodoch.

Stav bádania a prameňov

Ústredné syntetizujúce pojednanie, ktoré sa zaoberalo vývojom českej muzikológie, predstavovala trojdielna publikácia *Hudební věda*.¹ Avšak tento zdroj bol pre mňa čiastočne literatúrou a čiastočne prameňom. Táto publikácia mi poslúžila jednak ako literatúra - čerpala som z nej hlavne v 1. kapitole, ktorá sa sústreďí na vývoj českej hudobnej vedy, v stanovenom historickom období. Poskytla mi náhľad na vývoj českej muzikológie od jej počiatočného vzniku, až po „zamyslenie“ sa nad ďalším perspektívnym smerovaním hudobnej vedy do roku 2000. Ťažila som z nej rovnako pri popise vývoja jednotlivých muzikologických disciplín. Na druhú stranu, táto kniha je svojím zameraním na zmieňovanú historickú epochu, poplatná komunistickému režimu - v tom zmysle, že odráža dobové, historicky v istých ohľadoch prekonané uvažovanie o odbore. Z tohto dôvodu sa dá na ňu nahliadať ako na prameň. Je potrebné podotknúť, že v posledných 30 rokoch nevyšla žiadna podobná, synteticky zameraná vedecká publikácia. Slovenskou publikáciou, ktorú by sme rovnako z hľadiska skôr komunistickej poplatnosti zaradili za prameň, je *Hudobná veda súčasnosti*.² Obe zmienené publikácie sa venovali i vývoju jednotlivých muzikologických disciplín.

Pojem „hudobná veda“ je možné nájsť v základných hudobných slovníkoch. *Slovník české hudební kultury*³ obsahuje heslo „hudební věda“ a dozvedáme sa hlavne o historiografii pojmu. V slovníku sa nachádza i heslo „muzikologie“, ktoré vysvetľuje historicko-vývojové zákonitosti hudobnej vedy a následne odkazuje na zrovnanie s ďalšími príbuznými heslami.

Nemecký slovník *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*,⁴ zahŕňa okrem základnej definície odboru, informácie o ustanovení odboru a konkretizuje historický vývoj hudobnej vedy v jednotlivých krajinách. Podobnú koncepciu hesla uvádza anglický slovník *The new Grove dictionary of music and musicians*.⁵

¹ LÉBL, Vladimír, POLEDNÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.

² ELSCHKEK, Oskar: *Hudobná veda súčasnosti. Systematika, teória, vývin*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1984.

³ VYSLOUŽIL, Jiří, FUKAČ, Jiří: *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997.

⁴ BLUME, Fridrich, FINSCHER, Ludwig: *Die Musik in Geschichte und Gegenwart: allgemeine Enzyklopädie der Musik*. 2. Kassel: Bärenreiter, 1997.

⁵ SADIE, Stanley, TYRRELL, John: *The new Grove dictionary of music and musicians*. New York: Grove, 2001.

Ďalšou literatúrou boli hudobno-vedné propedeutika, v ktorých sa taktiež objavoval popis vývoja českej hudobnej vedy. Tu môžeme zmieniť olomoucké propedeutikum s názvom *Úvod do studia hudební vědy*.⁶ Jedná sa o typ študijného materiálu – skriptum a je určená predovšetkým pre študentov muzikológie, ale i pre širšiu verejnosť. Cieľom tohto skripta je uviesť čitateľa do problematiky úvodu štúdia hudobnej vedy. Konkrétne, 4. kapitola sa zaoberá historickým vývojom hudobnej vedy až do vzniku modernej muzikológie.

Aktuálnejšou publikáciou je *Hudba jako horký tep života*⁷ od Miloša Honsa. Autor prináša obraz vývoja českej hudobnej vedy od 40. rokov, ktoré boli poznačené komunistickým prevratom, až po vývoj v 60. rokoch, kedy sa česká hudobná veda začína postupne vyvíjať o niečo v slobodnejšom ovzduší, ale stále v duchu dobových ideologických kritérií, ktoré sa odrazili v jej ďalšom smerovaní (napr. teória intonácie,...).

Publikácie, ktoré pojednávajú o čiastkových disciplínach hudobnej vedy možno menovať mnoho. Nie všetky tu teraz bude možné vymenovať, ale zmienim publikácie, ktoré boli pre moju bakalársku prácu kľúčové.

Hudobnú teóriu jej metódy opisovala publikácia s názvom *Hudební teorie dnes a zítra*.⁸ Táto publikácia sa okrem zamerania na hudobné formy venovala metodológii hudobnej analýzy, ktorá mi poskytla stručný náhľad do tejto problematiky.

Muzikologickou disciplínou teória a dejiny nonartificiálnej hudby sa zaoberala kniha s názvom *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*.⁹ Podobným titulom bola kniha *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*.¹⁰ Obe zmienené publikácie mi pomohli pri vytváraní definícií a najmä pri triedení článkov do subsfér NAH a vytváraní celkového pohľadu na vývoj nonartificiálnej hudby na základe *Hudební vědy*. Ďalším vedeckým materiálom bola štúdia s názvom *Popular Music Studies in*

⁶ POLEDŇÁK, Ivan a Jiří FUKAČ: *Úvod do studia hudební vědy*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005.

⁷ HONS, Miloš: *Hudba jako horký tep života: kapitoly z dějin české hudební estetiky, vědy a kritiky od Února k Srpnu (1948–1968)*. Praha: Togga, 2015.

⁸ HONS, Miloš: *Hudební teorie dnes a zítra: k nedožitým devadesátinám Karla Risingera*. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění v Praze, 2010.

⁹ MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER: *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby. [Díl 1]. Část věcná*. Praha: Supraphon, 1983.

¹⁰ POLEDŇÁK, Ivan: *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005.

the Context of Post-Comunist Historiography in the Czech Republic,¹¹ ktorá sa zameriava na transformáciu štúdia populárnej hudby v ČR v rámci prechodu k postkomunistickej historiografii, a to v akademickom i neakademickom diskurze. Pozornosť kladie na zmeny v obsahu štúdia populárnej hudby, konkrétne, čo sa týka jeho ponímania a interpretácie dejín populárnej hudby tematických referencií a hodnotiacich štandardov. Druhá štúdia s názvom *Státní kulturní politika a česká populární hudba v období tzv. normalizace*,¹² opisuje stav a pozíciu nonartificiálnej hudby v tomto období. V časopise *Muzikologické fórum* sa nachádzala štúdia s názvom *Historie a současnost muzikologické disciplíny Teorie a dějiny nonartificiální hudby*.¹³ Táto štúdia pojednáva o vývoji nonartificiálnej hudby v českom prostredí a o jej kryštalizácii v podobe muzikologickej disciplíny – teória a dejiny nonartificiálnej hudby.

Dôležitým zdrojom boli webové stránky (štúdie) troch dôležitých hudobno-vedných ústavov. História pražského Ústavu hudobnej vedy až do súčasnosti nájdeme na internetových stránkach Ústavu hudobnej vedy FF UK.¹⁴

Rudolf Pečman píše o historickom vývoji brnenského Ústavu hudobnej vedy v štúdiu s názvom *Praeambulum aneb Brněnská muzikologie v době počátku a prvních vmachů*.¹⁵ Za pokračovanie možno považovať štúdiu, ktorá nesie názov *Helfertova „brněnská muzikologická škola“. Učitel a jeho význační žáci*.¹⁶ Vývoj pred a po roku 1945 zhruba do roku 1990 podáva štúdia J. Vysloužil s názvom *Hudební věda na brněnské univerzitě před a po roku 1945*.¹⁷ Vývoj od roku 1990 až do súčasnosti

¹¹ BLÜML, Jan: *Popular Music Studies in the Context of Post-Communist Historiography in the Czech Republic*. Popular Music Studies Today, 2017.

¹² BLÜML, Jan: *Státní kulturní politika a česká populární hudba v období tzv. normalizace*. Proměny hudby v měnícím se světě, 2007.

¹³ BLÜML, Jan: *Historie a současnost muzikologické disciplíny Teorie a dějiny nonartificiální hudby*. Muzikologické fórum, č. 2, 2012, s. 39–42.

¹⁴ Dostupné z: <<https://uhv.ff.cuni.cz/cs/uhv/historie/>>

¹⁵ PEČMAN, Rudolf: *Praeambulum aneb Brněnská muzikologie v době počátku a prvních vmachů* [online]. [cit. 2019-05-23]. Dostupné z: <<https://music.phil.muni.cz/media/3013101/pecman-preambulum-aneb-brnenska-muzikologie-1.pdf>>

¹⁶ PEČMAN, Rudolf: *Helfertova „brněnská muzikologická škola“. Učitel a jeho význační žáci* [online]. [cit. 2019-05-23]. Dostupné z: <<https://music.phil.muni.cz/media/3013100/pecman-helfertova-brnenska-muzikologica-skola-2.pdf>>

¹⁷ VYSLOUŽIL, Jiří: *Hudební věda na brněnské univerzitě před a po roku 1945* [online]. [cit. 2019-05-23]. Dostupné z: <<https://music.phil.muni.cz/media/3013102/vyslouzil-hudebni-veda-na-brnenske-univerzite-3.pdf>>

brnenskej hudobnej vedy približuje vo svojej štúdi s názvom *Brněnská muzikologie v současnosti*,¹⁸ Peter Macek.

Konštituovanie olomouckého Ústavu hudobnej vedy až do jeho súčasnosti popisuje štúdia s názvom *Ve stopách Roberta Smetany aneb Třetí škola české hudební vědy*.¹⁹

Hlavným prameňom v mojej bakalárskej práci je odborné hudobné periodikum *Hudební věda*. Toto periodikum vzniklo v roku 1964 (r. 1961–1962 ako zborník). V priebehu rokov sa jeho celková profilácia a personálne zastúpenie výrazne menili. V mojom sledovanom období dominuje hlavné zameranie periodika na hudobno-historiografickú a hudobno-teoretickú oblasť muzikologického bádania, ktoré pretrváva dodnes. Navyše sa v súčasnosti toto periodikum profiluje ako recenzovaný časopis.²⁰

¹⁸ MACEK, Petr: *Brněnská muzikologie v současnosti* [online]. [cit. 2019-05-23]. Dostupné z: <<https://music.phil.muni.cz/media/3013099/macek-brnenska-muzikologie-v-soucasnosti-4.pdf>>

¹⁹ VIČAR, Jan: *Ve stopách Roberta Smetany aneb třetí škola české hudební vědy* [online]. [cit. 2019-05-23]. Dostupné z: <https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/134016/1_MusicologicaBrunensia_50-2015-1_12.pdf?sequence=1>

²⁰ Recenzovaný časopis je taký časopis, v ktorom sú publikované odborné články pred vydaním posudzované nezávislými odbornými znalcami. Dostupné z: <http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=460>

1 Vývoj českej hudobnej vedy

Pri kompilačnom spracovaní 1. kapitoly som vychádzala z troch kľúčových publikácií s názvom *Hudbní věda (I)*²¹ *(II)*²² a *(III)*,²³ ktoré mi poskytli komplexný výklad o priebehu vývoja českej hudobnej vedy. O vývoji jednotlivých muzikologických disciplín sa zmiňujem v 2. kapitole.

1.1 Vznik a počiatkový vývoj českej hudobnej vedy

Okolo roku 1850 získala hudobná veda svoju pevnú pozíciu v spoločnosti a postupne sa začína rozvoj a formovanie muzikologických disciplín. S tým súvisela silnejúca úloha hudobno-vedeckých škôl, utvárajúcich sa na báze národných ideológií v 19. storočí. Od 20. rokov 19. storočia vznikali spolky, ktoré podporovali hudobno-bádateľskú činnosť.²⁴ Najstarším spolkom v českých zemiach bola Umelecká beseda (1863–1972), ktorej význam vrcholil v rokoch 1945–48.²⁵

V priebehu 60.–80. rokov 19. storočia si hudobná veda upevňovala svoju domácu koncepčnú základňu. V dôsledku heterogenity politických, jazykových a kultúrnych podmienok dochádzalo k nerovnomernému rozvoju domácej inštitucionálnej základne. V 60. rokoch 19. storočia nastalo spoločenské rozdelenie českej a nemeckej kultúry. Na jednej strane pôsobila národná skupina českej populácie, ktorá sa snažila budovať základy umelecko-vedeckej produkcie vo vlastnom nacionálnom duchu. Nemecká produkcia sa naproti tomu čoraz viac orientovala na nemecké umelecké a kultúrne vzory. Stále pretrvával konflikt dvoch rozličných jazykových produkcií, ktoré boli dôsledkom vtedajšieho politického nastavenia systému habsburskej monarchie apod. Po roku 1860 si väčšina hudobných,

²¹ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudbní věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.

²² LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudbní věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.

²³ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudbní věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (III)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.

²⁴ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudbní věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 156–157.

²⁵ Tamtiež, s. 227–228.

vedeckých a školských inštitúcií udržiavala nemecký profil. Práve to znemožňovalo budovanie nacionálne českej vedeckej produkcie a inštitucionálnej základne. Najviac sa to prejavilo pri formovaní hudobnej vedy v rámci pražskej univerzity.²⁶

Prvým pražským profesorom hudobnej vedy bol August Wilhelm Ambros (1816–1876). V dobe svojho pôsobenia sa v rokoch 1869–1872 zaslúžil o nové pomenovanie odboru „Musikwissenschaft“ (súbor dejín a teória hudby). Hoci hlavné ťažisko jeho záujmu tkvelo v hudobnej historiografii, zasiahol do viacerých oblastí, vrátane estetiky a hudobnej teórie.²⁷ V roku 1882 bola pražská Karlova univerzita rozdelená na českú a nemeckú časť. Stolicu hudobnej vedy prevzala nemecká univerzita na čele s Guidom Adlerom, ktorý tu pôsobil v rokoch 1885–98. Od roku 1900 ho nahradil Heinrich Rietsch (v r. 1909 riadny profesor), po ňom Paul Nettl a následne Gustav Becking (od r. 1930).²⁸ Českú časť na stolicu estetiky zastával Otakar Hostinský (čiastočne zastupoval hudobnú vedu v rámci estetiky). Pre hudobnú vedu sa roku 1905 habilitoval Zdeněk Nejedlý. Spolu s Otakarom Hostinským sa zaslúžili o presadenie českého názvu odboru „hudební věda“.²⁹

České hudobno-vedecké myslenie sa vyvíjalo spolu s národným uvedomovaním nedostatkov spoločenského a hudobného života. Podnetné bolo pôsobenie mladej inteligencie od konca 20. rokov 19. storočia, ktorá so sebou priniesla v dôsledku triednych zmien, kultúrnu a politickú angažovanosť. Rozvíjal sa hudobný život, postupne sa ustanovila hudobná publicistika. Český národný progres hudobného života bol pozastavený neúspechom revolúcie v roku 1848. Nasledujúca etapa kultúrneho a hudobného života sa niesla v znamení Bachovho absolutizmu. I napriek tomu si česká buržoázia udržala svoju ekonomickú a spoločenskú pozíciu. Vďaka tomu nastal v 60. rokoch po páde Bachovho absolutizmu všestranný rozvoj. Vznikla samostatná česká opera, formoval sa hudobný život, koncerty. Práve to bol kľúčový moment k nárastu hudobnej publicistiky. Začali sa vydávať hudobné časopisy (*Dalibor*, 1859; *Hudební listy*, 1870; *Slavoj*, 1862). Negatívom boli stále pretrvávajúce

²⁶ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 147–149.

²⁷ Tamtiež, s. 149–151.

²⁸ POLEDŇÁK, Ivan, FUKAČ, Jiří: *Úvod do studia hudební vědy*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s. 70.

²⁹ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 151–152.

ideové konflikty, ktoré spôsobili rozkol triednej spoločenskej vrstvy (boje o Smetanu,...).³⁰

Vývoj českého hudobno-teoretického myslenia sa dostával do sústavnejšej bádateľskej pozornosti v súvislosti s pražskou varhanickou školou. Práve tá sa dá považovať za rozkvet domácej produkcie v oblasti hudobnej teórie. V 1. pol. 19. storočia bolo hlavným záujmom terminologické uchopenie hud. teórie. V období 2. pol. 19. stor. a začiatkom 20. stor. bola rozvíjaná najmä harmónia. Podnetne zasiahol do teórie českej národnej hudby Josef Leopold Zvonař (1824–1865), (*Základy harmonie a zpěvu*, 1861; článok *Učení o harmonii*, 1864). Ďalšími osobnosťami, prostredníctvom ktorých česká hudobná teória zaznamenáva v období 19. storočia určitý progres, boli napríklad F. D. Weber (*Allgemeine theoretisch-praktische Vorschule der Musik*, 1828), František Zdeněk Skuherský (*Nauka o harmonii na vědeckém základě*, 1885; *Nauka o hudební kompozici*, 1880–1884). Vplyvy teórií národnej hudby sú v tomto období postupne zavrnuté. Otakar Hostinský poprel romantický koncept národnosti v hudbe. Vychádzal z toho, že česká hudba nemôže byť tvorená čisto domácimi ľudovými piesňami. Na základe toho sa v 90. rokoch začína pozoruhodne rozvíjať česká moderná hudobná folkloristika.³¹

Praha sa profilovala ako významné české kultúrne centrum. Vďaka stabilnej inštitucionálnej základni, stupňujúcej sa dynamike hudobného života a predovšetkým vplyvnými hudobnými osobnosťami, oplývala stále sústavnejším rozvíjaním hudobnej publicistiky. Opačný prípad v 19. storočí nastáva na Morave, kde bola muzikologická produkcia značne obmedzená i v dôsledku usadzovania Nemcov. Súvislejšie sa na Morave v tomto období rozvíja iba hudobná folkloristika (František Sušil, František Bartoš, Leoš Janáček). Inštitucionalizovaná hudobná veda na Morave vzniká od roku 1919 spolu s druhou českou univerzitou. Do Brna prichádza O. Zich a s ním V. Helfert, ktorý sa stáva hlavným reprezentantom moravskej hudobnej vedy.³²

Komplikovanejší vývoj hudobného života sa odohrával na Slovensku. Slovenská kultúra bola tvorená českými, nemeckými a maďarskými vplyvmi. Podobne ako v Česku, sa aj na Slovensku objavuje snaha o utvorenie vlastného

³⁰ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 152–153.

³¹ Tamtiež, s. 153–156.

³² Tamtiež, s. 158–162.

hudobného terminologického aparátu. Hudobno-vedecká produkcia zaznamenáva dôležité postavenie, najmä v oblasti hudobnej folkloristiky (etnomuzikológia).³³

1.2 Česká hudobná veda v rokoch 1918–1945 a po roku 1945

Vznik samostatného československého štátu predznamenáva snahu o demokratizáciu celého spoločenského života. Vyslovila sa požiadavka „socializácie hudby“ (V. Helfert).³⁴ Aj to prinieslo rozvoj v oblasti sociológie. So silnejúcim marxizmom sa sprvu rozvíja najmä všeobecná sociológia. Hudobno-sociologické otázky rozvádzal ako prvý Otakar Hostinský (v esteticko-pedagogickej rovine). Predpoklady pre rozvoj hudobnej sociológie sa objavili v 30. rokoch 20. storočia. V tomto období sa začínajú presadzovať empirické smery hudobnej sociológie, štrukturálne funkcionálnej sociológie (výskum hudobných záujmov). Špecifické miesto zastávala vlna empiricko-sociologických výskumov (v ČR tri výskumy súčasnej hudobnosti z rokov 1963, 1965–66, 1969).³⁵

Konštituovanie hudobnej vedy v rámci inštitucionálnej základne stále napredovalo. Hlavné ťažisko hudobno-vedeckej produkcie tvorila aj naďalej historiografická zameranosť prací (najmä česká hudobná kultúra). To značne ovplyvnilo vznik hudobno-historických inštitúcií, ako napr. hudobné oddelenie Národného múzea a Univerzitnej knižnice v Prahe, Hudobno-historického archívu Moravského múzea v Brne, monografických múzeí Smetany, Dvořáka atď. Z iných disciplín bola sústavnejšie rozvíjaná i hudobná estetika (O. Zich), hudobná teória (O. Šín), hudobná analýza (V. Štěpán), hudobná pedagogika (A. Cmíral), teória hudobnej interpretácie (L. Kundera), hudobná lexikografia (G. Černušák).³⁶

Nepriaznivé podmienky rozvoja hudobného života spôsoboval nakladateľský trh, ktorý tieto práce vydával len zriedkavo. Dôležité osobnosti so sebou

³³ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 163.

³⁴ Tamtiež, s. 183.

³⁵ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 531–532.

³⁶ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 184–186.

prinieslo založenie pražského (po r. 1918 poštátnené) a brnenského konzervatória v roku 1919 (Otakar Šín, Václav Štěpán, Alois Hába, Jan Branberger, Gracian Černušák, Ludvík Kundera).³⁷ Hlavné pôsobisko bádateľskej muzikologickej produkcie predstavovali aj naďalej vysoké školy. Hudobná veda vystupovala na univerzitách ako samostatný študijný odbor. Vývoj odboru napredoval najmä v duchu domácich tradícií. Dôležité postavenie zastávali žiaci Hostinského (Nejedlý, Zich, Helfert). Na Hostinského vedecký odkaz nadviazali dve odlišné názorové línie. Jednu líniu predstavoval Z. Nejedlý, ktorý koncipoval hudobnú vedu ako odbor historický s prihliadnutím na spoločenské funkcie hudby. Druhú líniu zastupoval O. Zich, ktorý uprednostňoval v muzikologickej problematike empirický prístup (pokračovateľ J. Hutter, idealistické koncepcie). Potrebu syntézy vyslovil Vladimír Helfert, ktorý si uvedomoval dôležitosť rozvíjať odbor muzikológie komplexne.³⁸

K najvýznamnejším univerzitným strediskám v Prahe a v Brne sa v rámci československého štátu pripojila Univerzita Komenského v Bratislave. Stolicu slovenskej hudobnej vedy zastával od roku 1921 český profesor dejín hudby Dobroslav Orel, ktorý sa zaslúžil o výskum dejín slovenskej hudby. Pražská nemecká univerzita prestávala mať po roku 1918 (vznik československého štátu) dôležité postavenie v rámci českého teritória.³⁹

Obdobie rokov 1939–1945 bolo sprevádzané nacizmom, ktorý presiahol do vtedajšieho spoločenského života. Stal sa dôvodom uzatvárania vysokých škôl, útlaku hudobnej publicistiky, podliehajúcej tvrdej cenzúre. Práve tieto podmienky prispeli k formovaniu ideologických a štrukturálnych zmien v orientácii hudobnej vedy po roku 1945.⁴⁰

Kritická edičná činnosť sa v českom prostredí objavila so značným oneskorením. Spoločnosť Bedřicha Smetany sa pod vedením Z. Nejedlého zaslúžila o vydanie prvej vedeckej kritickej edície s názvom *Souborné vydání díla Bedřicha Smetany*. Táto publikácia podnietila zriadenie nového tlačiarskeho vydavateľstva, ktoré v Čechách doposiaľ nemalo svoju obdobu. Vplyv nacistickej okupácie posunul

³⁷ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 187.

³⁸ Tamtiež, s. 196.

³⁹ Tamtiež, s. 214–215.

⁴⁰ Tamtiež, s. 184–185.

národné vedomie k bohatej vydavateľskej činnosti (V. Helfert: *Musiaca antiqua bohémica* atď.).⁴¹

Vydávanie vedeckých muzikologických časopisov v tomto období zasiahlo úpadok. Súvisel s narastajúcim tlakom nacistickej cenzúry, usmernením čitateľskej základne na aktuálne, popularizačné a esejistické príspevky. Prevažovali najmä všeobecne orientované hudobné časopisy. Najvýznamnejší, vedecky zameraný bol časopis Z. Nejedlého *Smetana*, založený v prvej polovici 20. storočia (zanikol v roku 1927, potom pokračovatelia A. Rektorys, J. Bartoš). Časopisy ako napríklad *Dalibor*, *Hudební revue* (neskôr *Listy Hudební matice*, a neskôr premenované na *Tempo*), *Cyril*, zanikli v duchu ideologickej krízy, poznamenananej poklesom odbornej úrovne. Ostatné časopisy (*Česká hudba*, *Věstník pěvecký*, *Rytmus*, nemecký časopis *Der Auftakt*) sa museli zriecť svojho progresívneho zamerania a boli úzko orientované na hudobno-historické príspevky (najmä od baroka až do 1. pol. 19. storočia). Hudobná publicistika dostávala v dennej tlači a v časopisoch stále menej priestoru.⁴²

Situácia po roku 1945 priniesla zmeny kultúrneho, hudobného a celého verejného života. Povojnový stav umožnil obnovenie činnosti českých vysokých škôl. Výrazne sa zmenili podmienky rozvoja odboru. Hudobná veda čelila novým úlohám. Štúdium hudobnej vedy už nebolo len individuálnou záležitosťou záujmu, ale stalo sa sprostredkovateľom uplatnenia v rôznych vedeckých sférach (napr. rozhlas a televízia). Rozvoj hudobnej vedy ovplyvnil nárast českej muzikologickej literatúry, zvyšoval sa počet hudobných autorít a osobností na univerzitách, ale i mimo nich, vytvárali sa hudobno-zberateľské inštitúcie (i na Slovensku).⁴³

Po druhej svetovej vojne vzrastal význam dokumentačných inštitúcií, ktoré uchovávali hudobné pramene. Múzeum českej hudby (1976) disponovalo v rámci ČSSR najväčšou zbierkou hudobných prameňov. Vzniklo spojením troch inštitúcií – Hudobné oddelenie Národného múzea, Múzeum Bedřicha Smetany (založené Spoločnosťou B. Smetany v r. 1928), Múzeum Antonína Dvořáka (založené Spolkom pre postavenie pomníka A. Dvořáka v r. 1932). Na Morave vzniklo oddelenie dejín hudby Moravského múzea v Brne (pôvodne Hudobný archív Moravského zemského

⁴¹ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 190–191.

⁴² Tamtiež, s. 192–195.

⁴³ Tamtiež, s. 217–219.

múzea). Oddelenie založil v roku 1919 Vladimír Helfert, ktorý sa zaslúžil o rozvoj hudobnej historiografie (hudobné pramene na Morave). K dôležitým dokumentačným inštitúciám ďalej patrilo Hudobné oddelenie štátnej knižnice ČSR v Prahe (1918, pôvodne Univerzitná knižnica) a Hudobný úsek univerzitnej knižnice v Brne (1941). V 60. rokoch nastala centrálna evidencia hudobných prameňov na RISM a hud. bibliografie na RILM.⁴⁴

Po roku 1945 sa ustanovili mnohé muzikologické disciplíny, ktoré boli rozvíjané veľmi nesystematicky, alebo sa doposiaľ pridružovali k iným vedným odborom (napr. hud. paleografia). Hudobná paleografia býva od 19. storočia chápaná ako súčasť pomocných vied historických, vznikala tak tendencia vnímať túto disciplínu ako príbuznú s hud. historiografiou.⁴⁵

Povojnový vývoj spočiatku výrazne oslabil medzinárodnú integráciu hudobnej vedy. Studená vojna v 50. rokoch spôsobovala pokles medzinárodnej spolupráce. V socialistických krajinách sa izolovane budovali vlastné výskumné základne, ktoré formovali marxistickú muzikológiu a snažili sa o jej predmetné a metodologické inovácie. Bol prekonávaný pozitivistický ráz hudobnej vedy.⁴⁶

Obdobie rokov 1945–1948 sa vyznačovalo snahou o demokratizáciu umenia. Socializmus silne poznamenal vývoj hudobnej vedy, najmä z toho dôvodu, že hudobná veda mala predstavovať pre štát nielen ekonomický prínos, ale i prínos spoločenský. Marxistická interpretácia poukazovala na ideologickú funkciu hudobnej vedy v súvislosti s formovaním socialistickej spoločnosti. Do popredia sa začali dostávať muzikologické disciplíny ako hudobná pedagogika, popularizácia hudby, hudobná sociológia.⁴⁷

Povojnové okolnosti nevyžadovali spolkové združovanie, ako tomu bolo v súvislosti s Umeleckou besedou. Nové podmienky umožnili budovanie inštitucionálnych typov umeleckých zväzov (po vzore ZSSR). Zmeny postihli i samotnú inštitucionálnu základňu odboru. Negatívne vplývali najmä neustále

⁴⁴ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 254–257.

⁴⁵ Tamtiež, s. 271.

⁴⁶ Tamtiež, s. 273.

⁴⁷ Tamtiež, s. 265–266.

obmeny v personálnom zložení, ktoré spôsobovali nestabilitu a následne spomaľovali realizáciu hudobno-vedeckých projektov.⁴⁸

V roku 1949 vznikla ďalšia základňa hudobnej vedy – Zväz čs. skladateľov, ktorý venoval svoju pozornosť hlavne súdobým otázkam hudobnej kultúry a novej tvorbe. V rámci tohto zväzu sa utvorila komisia hudobných vedcov a kritikov. Stala sa hlavným reprezentatívnym orgánom československej hudobnej vedy. Zväzu československých skladateľov predchádzal Syndikát českých skladateľov, založený v roku 1946. Syndikát sa zaslúžil o sociálnu stabilitu umelcov, hudobných vedcov a kritikov. Medzi jeho hlavné úlohy patrilo uskutočňovanie medzinárodných zjazdov skladateľov a kritikov.

Z. čs. skladateľov venoval po druhom zjazde SČS vo februári roku 1959 svoju pozornosť usporiadaniu celoštátneho semináru o marxistickej hudobnej vede. Tento seminár sa uskutočnil 13. 4. 1962 pod záštitou hudobno-vedeckých predstaviteľov. Poukázalo sa na nedostatočný vedecký záujem o problematiku hudobnej sociológie a psychológie.⁴⁹

Významné postavenie na prelome 50. a 60. rokov získalo v rámci práce SČS, Brno. Dôležitý moment medzinárodnej vedeckej integrácie českej muzikológie predstavovalo založenie zborníkov. Medzinárodný kongres Leoš Janáček a súdobá hudba prispelík tomu, aby v roku 1966 mohli vzniknúť muzikologické kolokviá. V roku 1981 vzniklo konferenčné centrum i v Prahe v súvislosti s festivalom „Pražská jar“. Obe zmienené základne podporili muzikologickú spoluprácu socialistických zemí, ale popritom udržiavali kontakt s poprednými západoeurópskymi muzikologickými predstaviteľmi.⁵⁰

Kritika zaostalosti vývoja českého a slovenského umenia v porovnaní so svetovým vývojom šesťdesiatych rokov, znamenala upriamenie pozornosti na oblasť tzv. Novej hudby (hľadali sa nové možnosti pokroku, zdroje inšpirácií). Stále napredujúce spoločenské riadenie vedeckého života napomohlo k vytvoreniu tzv. rezortu nazývaného prakticko-aplikačné vyústenie odboru.⁵¹

⁴⁸ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 227–228.

⁴⁹ Tamtiež, s. 228–230.

⁵⁰ Tamtiež, s. 230.

⁵¹ Tamtiež, s. 231.

V roku 1969 sa uskutočnil zjazd v snahe prispôbiť organizáciu federatívnemu usporiadaniu štátu. V dôsledku abdikácie väčšiny členov zväz dňa 20. 11. 1969 zanikol. Dočasné založenie výboru S. českých skladateľov a koncertných umelcov už nezahrňovalo hudobných vedcov. Iná situácia bola na Slovensku, ktorého Zväz slovenských skladateľov fungoval bez prerušenia so stálou základňou hudobných vedcov. V roku 1973 ÚV SČSKU ustanovilo Komisiu hudobných kritikov s absenciou hudobných vedcov. V dôsledku toho sa v roku 1976 požadovalo zastúpenie muzikológov. Vznikla tak Oblasť hudobnej vedy, kritiky a publicistiky (OHVK). V nadväznosti na Zväz čs. skladateľov vznikali ďalšie inštitúcie, ktoré sa zaslúžili o rozvoj hudobnej výchovy, napríklad Československá spoločnosť pre hudobnú výchovu (1967). Ustanovila sa Česká hudobná spoločnosť (1972) a vznikla i Česká spoločnosť pre estetiku.⁵²

Česká hudobná veda aj naďalej pretrvávala v tradičných disciplínach (hudobná historiografia, hudobná teória), ale svoju pozornosť čoraz viac orientovala na rozvoj hudobnej estetiky, kritiky, pedagogiky. Koniec 50. rokov sa vývoj jednotlivých disciplín stabilizoval aj vďaka novej generácii pracovníkov.⁵³

Česká hudobná historiografia vystupovala ako kvantitatívne najviac rozvíjaná disciplína. Od počiatku sa profilovala ako disciplína orientujúca sa predovšetkým na hudobné dejiny českého národa. Po roku 1945 prehodnocovala posolstvo z minulosti, riešila progresívnosť a historický dopad hudby na súdobú spoločnosť (formovanie socialistickej kultúry). Na základe toho sa do popredia dostáva pedagogicky zameraná historiografia, rozvíja sa spolupráca s marxisticky orientovanou hudobnou estetikou. Kládol sa dôraz na komplexné bádanie dejinného vývoja českej hudobnej kultúry, prostredníctvom ktorého sa reflektoval a korigoval súdobý vývoj. Predmet hudobnej historiografie sa postupne rozširoval (hudba sa chápala ako historický jav). S novým predmetom stúpala význam dovedy menej rozvíjaných disciplín, ako napr. hudobnej interpretácie. Jej úloha spočívala v osvetľovaní praktického fungovania hudby v živote (socialistickej) spoločnosti.⁵⁴

⁵² LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 231–234.

⁵³ Tamtiež, s. 276.

⁵⁴ Tamtiež, s. 276–277.

Koncom 50. rokov začal ovplyvňovať hudobné dianie vznik nových odborov (kybernetika, sémiotika). V súvislosti s rozvíjaním elektroniky sa formovala hud. teória, akustika a organológia. V 2. pol. 60. rokov sa česká hudobná veda ocitla pod vplyvom terminologicko-pojmoslovných analýz (hudobno-lexikografické diela, terminologická revízia českej muzikológie). Stále viac sa uprednostňovala tímová práca. To bolo hlavným impulzom ku vzniku propedeutických príručiek, skrípt atď. Univerzity stále sústavnejšie riešili metodologické otázky muzikológie a vyžadovali venovať sa ďalším dôležitým disciplínam (hud. sociológia, pedagogika, etnomuzikológia atď.).⁵⁵

Spolupráca českej a slovenskej muzikológie fungovala na základe rozdelenia pracovných sfér, samostatnej publikačnej produkcie. Na vývoj tejto spolupráce negatívne pôsobila slabá pracovná koordinácia. Významná integrácia sa vyvíjala i v socialistických zemiach (významná spolupráca najmä s muzikológiou sovietskou, NDR, Poľska a Maďarska). Rozvíjala sa edičná spolupráca (spoločné zborníky apod.). Pravidelne sa usporadúvali muzikologické semináre, ktoré prispeli k riešeniu nedostatkov metodologickej problematiky.⁵⁶

Po roku 1960 vstupovalo do popredia hľadisko porovnávacie a historické, bádanie v oblasti hudby 20. storočia (konfrontácia s minulosťou). Negatívnym aspektom bolo malé zastúpenie muzikológov v rámci problematiky na pomedzí akustiky a hudobnej teórie, hudobnej psychológie a pedagogiky,...⁵⁷

Obdobie po r. 1945 a hlavne 60. roky umožnili rozkvet publikačnej činnosti. Mnohopočetne začali byť vydávané hudobné časopisy a muzikologické zborníky. Prvým českým odborným časopisom sústreďujúcim hudobnú publicistiku boli *Hudební rozhledy*, ktoré vznikli v roku 1948 zo staršieho časopisu *Tempo a Rytmus* vydávaného za čias Zväzu čs. skladateľov. Obsahovali vedecké štúdie aktuálnejšieho zamerania. V roku 1969 sa začal vydávať brnenský časopis *Opus musicum*. Špecializoval sa predovšetkým na regionálne otázky. Časopis *Hudební nástroje* z roku 1964, poskytoval priestor odborným, organologickým a akustickým štúdiám. Vedecký časopis ÚTDU, *Estetika* založený v rovnakom roku 1964, sa koncentroval na

⁵⁵ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 267–269.

⁵⁶ Tamtiež, s. 275.

⁵⁷ Tamtiež, s. 276.

estetickú, sémiotickú a metodologickú oblasť bádania. Zásadným pre zaznamenávanie muzikologicko-vedeckej činnosti, sa stalo periodikum s názvom *Hudební věda*. Bola založená v roku 1964. Jej vydavateľom bol Ústav pre hudobnú vedu ČSAV, od roku 1971 ju vydávala sekcia hudobnej vedy Ústavu teórie a dejín umenia ČSAV (dnes Etnologický ústav AV ČR, v. v. i.). *Hudební věda* získala výsadné postavenie medzi odbornými periodikami českej hudobnej vedy.⁵⁸

Českú muzikológiu rokov 1945–1980 formovali predovšetkým osobnosti pražskej, brnenskej a olomouckej katedry. Generačné nadviazanie na žiakov Z. Nejedlého a V. Helferta, prinieslo so sebou osobnosti, ktoré orientovali bádateľský záujem na nové trendy. Aj to bol podnet k vzniku nových muzikologických disciplín ako nonartificiálnej hudby a hudobnej sémiotiky. Práve nové personálne zoskupenia znamenali dôležitý odklon od predošlého muzikologického individualizmu súvisiaceho s izolacionizmom vedeckého bádania v minulom režime. Muzikologické dianie 40.– 60. rokov výrazne ovplyvnili osobnosti ako Antonín Sychra, Mirko Očadlík, Jan Racek a Karel Janeček.⁵⁹

V období od roku 1945 sa dostávajú do popredia nové druhy artificiálneho umenia, rozvíjajú sa technické možnosti hudby, čoraz väčšiu pozornosť si získava mimoeurópska hudba. Rozmach dosahovala oblasť nonartificiálnej hudby, prebiehalo jej konštituovanie v socialistických spoločnostiach.⁶⁰

Nové vnímanie hudby spočívalo v inom chápaní jej spoločenských funkcií. Objavuje sa snaha o prekonanie kultúrneho historizmu odboru, to viedlo ku kvalitatívnym premenám historizmu v hudobnej vede (sociologické obohatenie). S rozvojom socialistickej spoločnosti silnie úsilie inovovať metodológiu odboru a rozšíriť jeho terminológiu a metodológiu i z rady príbuzných odborov (kybernetika, sémiotika,...). Oproti minulej, predvojnovovej dobe, kde hudobná veda vychádzala z duchovných koncepcií, má spoločensko-vedný ráz. Okrem toho, že začína byť reflektovaná ako odbor s kognitívnymi cieľmi a funkciami, ale aj ako prostriedok, ktorý spôsobil zmenu hudobnej praxe (rozvoj hud. popularizácie).⁶¹

⁵⁸ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 257–258.

⁵⁹ Tamtiež, s. 218–219.

⁶⁰ Tamtiež, s. 271.

⁶¹ Tamtiež, s. 277–278.

Začínala stúpať obľuba tradičného folklóru (budovanie spoločnej kultúrnej identity). To bol hlavný impulz pre rozvoj hudobnej folkloristiky a jej následnú transformáciu do podoby modernej etnomuzikológie.⁶²

Dôležité postavenie zastávali v rozvoji hudobnej vedy vysoké školy v Prahe, Brne a v Olomouci. Pražská škola pokračovala v medievistickom, ale i esteticko-teoretickom zameraní, brnenská škola nadviazala na vzor Helferta a jeho historizmus (sociologicky obohatený), rozvíjala lexikografiu. Olomoucká univerzita sa zameriavala hlavne na pedagogiku a regionalistiku. Jednotlivé orientácie škôl sa sceľovali na základe princípu marxistickej metodológie a integrácie.⁶³

Pražskú katedru po Z. Nejedlom (vtedy minister školstva), zastupoval Josef Hutter (od roku 1947 riadny profesor), po ňom vedenie katedry prebrala Anna J. Patzaková. Kľúčovými osobnosťami pražskej katedry boli Mirko Očadlík a Antonín Sychra. Mirko Očadlík prednášal najmä o hudobno-historickej problematike (dejiny českej hudby) a Antonín Sychra sa zameriaval na oblasť hudobnej estetiky a dejín svetovej hudby 19. a 20. storočia. V roku 1959 vznikol fakultný Ústav pre dejiny českej hudby a riaditeľom sa stal M. Očadlík. Post vedúceho katedry pripadol Františkovi Mužíkovi, ktorý sa zaslúžil o výrazné zmeny dovtedajšej orientácie katedry. Významne prispel k problematike hudobnej paleografie (staršia hudba). V rokoch 1960–1963 a následne od roku 1971 bola katedra spojená s katedrou divadelnej a filmovej vedy.⁶⁴

Brnenskú katedru nepriaznivo ovplyvnilo úmrtie V. Helferta (†1945). Vedúcimi osobnosťami, ktorí sa naďalej snažili budovať odbor v historicko-systematickej kontinuite, boli Bohumír Štědroň a Jan Racek. Obaja sa zameriavali hlavne na hudobnú historiografiu. Obrat orientácie brnenskej katedry súvisel s príchodom Jiřího Vysloužila a Jiřího Fukača v roku 1961. Došlo k osamostatneniu katedry muzikológie, avšak v roku 1973 bola opäť pridružená k príbuzným odborom ku katedre vied o umení (dejiny a teórie výtvarného umenia, teatrológia). Hudobno-vedecká práca významne podnietila vytvorenie lexikografických projektov (J. Fukač,

⁶² LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 277.

⁶³ Tamtiež, s. 273.

⁶⁴ Tamtiež, s. 236–238.

R. Pečman, J. Vysloužil,...). Z toho vyplynulo i založenie Kabinetu hudobnej lexikografie v roku 1966.⁶⁵

Olomoucká katedra bola v začiatkoch formovaná predovšetkým osobnosťou Roberta Smetany (od roku 1946 zakladateľ a vedúci katedry) a Vladimíra Hudca (od roku 1973 vedúci katedry). Pôvodný Ústav pre hudobnú vedu a výchovu filozofickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci vznikol v roku 1946 zásluhou Roberta Smetana. Robert Smetana nadviazal na V. Helferta, ktorý vyslovil požiadavku prípravy budúcich učiteľov hudobnej výchovy. Od roku 1946 do roku 1973 sa venoval taktiež oblasti hudobných dejín a estetiky. Katedra bola v roku 1980 zlúčená s hudobno-výchovnou katedrou pedagogickej fakulty. Znovu obnovené funguje od roku 1990. Hlavnými predstaviteľmi sa v tom období stali Vladimír Hudec, Miroslav K. Černý, Ivan Poledňák a ďalší.⁶⁶

Významnú udalosť predstavovalo vytvorenie siete pedagogických fakúlt, pracovísk hudobnej výchovy, kde dominovala produkcia hudobne teoretická, historiografická (rozvoj regionalistiky). Súčasne sa uskutočňovali dôležité organizačné zmeny v súvislosti s inovovaním školského výchovného systému. Najvýznamnejšie pracoviská sa nachádzali v Prahe, v Brne, Olomouci, v Ostrave a Plzni. V Prahe bola založená vysoká hudobná škola AMU (1945) s hlavnými osobnosťami Mirko Očadlík, Karel Janeček (hudobno-teoretická oblasť), Jaroslav Zich, Václav Felix, Karel Risinger, Emil Hradecký, Miroslav K. Černý, Jaroslav Smolka. Od roku 1950 sa hudobný odbor profiloval ako hudobná fakulta s katedrami skladby, dirigovania, opernej réžie a spevu, inštrumentálnou katedrou a katedrou hudobnej teórie. V Brne vznikla JAMU (1947), ktorú v ranom období reprezentovali Ludvík Kundera, Ivan Vojtěch, František Hrabal, Jiří Vysloužil, Josef Burjanek a iní.⁶⁷

Založenie Československej akadémie vied (1952) s jednotlivými ústavmi a pracoviskami prinieslo nové možnosti rozvoja odboru. Predstupňom založenia samotného ÚHV v rámci ČSAV bol Kabinet Z. Nejedlého (1953), Divadelný ústav, ktorého súčasťou bolo aj hudobno-dramatické oddelenie (1957), Kabinet pre štúdium

⁶⁵ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 238–240.

⁶⁶ Tamtiež, s. 241–242.

⁶⁷ Tamtiež, s. 243–247.

súdobej hudby a marxistickej muzikológie (1959), Ústav pre dejiny českej hudby v rámci filozofickej fakulty UK. V roku 1962 vznikol v rámci ČSAV Ústav pre hudobnú vedu. Riaditeľom sa stal Jaroslav Jiránek (po ňom J. Bek, J. Bajer a od roku 1990 I. Poledňák), usilujúci sa o komplexnosť úloh a súhrnný rozvoj muzikologických metód. Publikačná činnosť ústavu prebiehala najmä v tímovej spolupráci. Dôležitým medzníkom bol rok 1972, kedy bol ÚHV zaradený do Ústavu teórie a dejín umenia ČSAV. Významnými pracovníkmi raného obdobia boli Václav Kučera, Karel Risinger, Tomislav Volek, obdobie od roku 1980 reprezentovali najmä Josef Bek, Miroslav K. Černý, Jarmila Doubravová, Josef Kotek, Milan Kuna, Vladimír Lébl, Jitka Ludvová a ďalší. Zameranie vedeckej činnosti bolo predovšetkým historiografické. Tímová práca prispela k inovovaniu ďalších disciplín, napr. nonartificiálnej hudby (J. Kotek, I. Poledňák), hudobnej akustiky (V. Lébl) apod.⁶⁸

1.3 Perspektívny vývoj do roku 2000

Perspektívy ďalšieho vývoja hudobnej vedy súviseli s vtedajším systémom plánovania vedeckého výskumu socialistických zemí. Česká muzikológia poskytla v roku 1973 v časopise *Hudební věda* priestor pre zamyslenie sa nad ďalším vývojom hudobnej vedy. Časopis *Opus musicum* výsledky vydal v roku 1974 pod názvom *Anketa o vývoji muzikologie do roku 2000*. Odpovede boli zamerané na problematiku základných metodologických otázok, ale i k predstavám ďalšieho možného vývoja hudobnej vedy. V súvislosti so spoločenským systémom sa hovorilo o dvoch perspektívach hudobnej vedy. Jednak o vývoji v socialistických krajinách, kde hudobná veda zastáva dôležitú spoločenskovednú funkciu. Na druhej strane vývoj v kapitalistických zemiach, kde celkový vývoj podlieha „buržoáznej ideológii, ktorá obmedzovala vplývanie na vedomie spoločnosti“. Marxistická hudobná veda by mala s buržoáznou hudobnou vedou vzájomne spolupracovať, snažiť sa o vzájomné podnetné impulzy.⁶⁹

⁶⁸ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 248–250.

⁶⁹ Tamtiež, s. 280–283.

Organizačné úlohy českej muzikológie podnecovali rozvoj menej inštitucionálne a personálne zabezpečených disciplín ako hudobná sociológia, estetika, akustika apod. Najmä v týchto oblastiach sa javila nedostatočná spolupráca českej a slovenskej muzikológie. Jedným z predpokladov ďalšieho rozvoja hudobnej vedy bola práve snaha o koordináciu systému. Riešili sa otázky spojené s rozvojom technických prostriedkov a následné metodologické dôsledky. V súvislosti s vtedajším socializmom sa predpokladal stále výraznejší spoločenskovedný charakter muzikológie (plánovanie štátneho vedeckého výskumu, centrálné riadenie vedeckej práce, tímová práca, resp. spolupráca so socialistickými zemami, del'ba úloh, koordinácia, výmena informácií; založenie hudobno-vedeckej spoločnosti (V. Helfert), organizačné zaistenie medzinárodnej spolupráce, snaha o komplexne skúmané javy. Aj preto sa stále naliehavjšie vyžadovalo prepojenie muzikologických disciplín, úzka spolupráca a proporčnosť vedeckého bádania (negatíva nedostatok kapacít). Neustále vstupovala do popredia myšlienka rozvoja jednotlivých disciplín, ktoré posilňujú spoločenskovedný charakter hudobnej vedy a to je predovšetkým hudobná pedagogika, hud. psychológia a hud. sociológia.⁷⁰

⁷⁰ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 284–293.

2 Úvod do problematiky tematickej analýzy Hudební vědy

Cieľom tretej kapitoly je zhotovenie tematickej analýzy *Hudební vědy* od roku 1964–1989 a na základe nej rekonštruovať vývoj českej hudobnej vedy v stanovenom období. Je však potrebné, aby som predtým uviedla manuál postupu pri práci, ktorý čitateľovi pomôže preniknúť do tejto problematiky.

Najskôr chcem podotknúť, že odbor muzikológie funguje ako komplexný, organický celok. *Slovník české hudební kultury* popisuje muzikológiu, ako „usporiadaný a otvorený systém [...] V průběhu svého vývoje buduje muzikologie stále složitější vnitřní mnohadisciplnární strukturu, spolupracuje s řadou humanitních i přírodovědných oborů, vystupuje jako partner tzv. uměnovědných disciplín a rozvíjí speciální vztahy k estetice a obecné teorie umění.“⁷¹

Pri triedení článkov do samotných disciplín bola jednou z hlavných komplikácií práve nejednoznačnosť ich zaradenia, pretože veľa vedeckého materiálu sa nachádzalo v prieniku viacerých muzikologických disciplín. Preto sa môžu v tejto bakalárskej práci objaviť nejasnosti v zaradení. Niektorí by mohli moje roztriedenie tematického materiálu spochybniť (vplyv na počty v tabuľkách), preto som sa snažila pri každom „nejednoznačnom“ článku argumentovať, na základe čoho som sa ho rozhodla zaradiť práve do danej muzikologickej disciplíny. Z toho dôvodu teraz uvediem jednotlivé kroky, ktoré predchádzali nielen vyhodnoteniu článkov, zhotoveniu tabuliek, ale i vytvoreniu celkového obrazu vývoja českej hudobnej vedy na základe tematickej analýzy.

Ako prvý predkladám postup pri klasifikácii tém z *Hudební vědy* do kategórií muzikologických disciplín. Pri roztriedení som vychádzala z kníh *Hudební věda (II)*⁷² a *Hudební věda (III)*⁷³, prostredníctvom ktorej som najskôr vytvorila pracovné definície každej muzikologickej disciplíny. Práve tie napomôžu čitateľovi pochopiť priebeh vývoja hudobno-vedných disciplín a teda predstavujú akýsi „návod“, ako a na základe čoho má nazeráť na klasifikovaný tematický materiál.

⁷¹ VYSLOUŽIL, Jiří a FUKAČ, Jiří: *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997, s. 584.

⁷² LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 351–642.

⁷³ LÉBL, Vladimír a POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (III)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 653–1036.

Ale i tu sa vyskytol vyššie spomínaný problém. Ani na základe definícií nebolo vždy možné niektoré články úplne jednoznačne zaradiť (definície rovnako potvrdili, že muzikológia je komplexným organizmom, vyznačujúca sa prepojenosťou). Ako príklad uvediem štúdiu *Hudební sémantika z interpersonálního hlediska*.⁷⁴ Táto štúdia stojí na pomedzí hudobnej estetiky a sémiotiky a hudobnej psychológie. Už samotné zastúpenie autorov (F. Knobloch–psychiater, M. Poštolka–muzikológ, J. Srnec–psychológ) potvrdzuje interdisciplinárny charakter štúdie. V štúdiu bola využitá Learyho⁷⁵ klasifikácia ôsmich kľúčových interpersonálnych tendencií.⁷⁶ Prostredníctvom nasledujúcej citácie podávam hlavný argument, prečo som túto štúdiu zaradila do hudobnej psychológie a nie do hudobnej estetiky a sémiotiky. „Prozatím se pohybujeme v oblasti psychologie více než v oblasti hudební estetiky (pouhý výskyt a střídání určitých interpersonálních tendencí v hudebním díle nedává žádné kritérium estetického hodnocení).“⁷⁷

Podobné situácie sa objavovali aj u ostatných disciplín. Najčastejšie dochádzalo k týmto „multidisciplinárnym stretom“ medzi hudobnou teóriou a hudobnou historiografiou; hudobná historiografia bola prepojená s hudobnou ikonografiou; organologická problematika sa prelínala s hudobnou akustikou; sociológia zase zasahovala hlavne svojou metodikou do oblasti nonartificiálnej hudby (sociologické výskumy); hudobná interpretácia veľmi úzko súvisela s organológiou/akustikou; hudobná pedagogika bazírovala na poli hudobnej psychológie atď.

Okrem pracovných definícií mi pri zaradovaní článkov do jednotlivých disciplín veľakrát pomohla informácia, aký autor ju publikuje – na akú sféru, prípadne sféry sa v muzikologickom bádani špecializuje.

Súčasťou 3. kapitoly sú v rámci tematickej analýzy početné citácie článkov, ktorými sú zistenia podložené.

⁷⁴ KNOBLOCH, F., POŠTOLKA, M., SRNEC, J.: *Hudební sémantika z interpersonálního hlediska*, *Hudební věda* č. 2, 1965, s. 271–277.

⁷⁵ Timothy Francis Leary – americký psychológ.

⁷⁶ KNOBLOCH, F., POŠTOLKA, M., SRNEC, J.: *Hudební sémantika z interpersonálního hlediska*, *Hudební věda* č. 2, 1965, s. 271–272.

⁷⁷ Tamtiež, s. 276.

2.1 Pracovné definície muzikologických disciplín

Teraz pristúpim k pracovným definíciám muzikologických disciplín. Pri každej disciplíne uvádzam najskôr jej všeobecnú definíciu a následne definíciu českého vývoja s prihliadnutím najmä na vývoj po roku 1945.

2.1.1 Hudobná historiografia

Všeobecná definícia

Hudobná historiografia je ústrednou disciplínou muzikológie. Všetky hudobné javy sa odohrávajú v čase a preto sa nedajú analyzovať bez prihliadnutia k ich historickej dimenzii. Funkciou hudobnej historiografie je študovať hudbu a jej vývoj, ktorý je závislý od vývoja človeka a spoločnosti.⁷⁸

Český vývoj po roku 1945

Česká hudobná historiografia po roku 1945 spolupracovala s marxistickou hudobnou estetikou. Riešila sa problematika napredovania a progresívnosti hudobnej histórie, polemizovalo sa nad poslanstvom hudobných dejín. Zásadnou autoritou bol Z. Nejedlý, ktorý presadzoval chápanie českej hudby v historických súvislostiach (husitstvo, národné obrozenie a Smetana). V hudobnej historiografii sa uplatňoval i výchovný aspekt (hudobná pedagogika), heuristike sa neprisudzovalo patričné hodnotenie, stala sa menej dôležitou. V dôsledku socialistického usporiadania štátu sa od prelomu 50. a 60. rokov kládol dôraz na systematickú bádateľskú pozornosť celých dejín českej hudby. Presadzoval sa typ hudobnej historiografie majúcej sociologizujúci charakter.⁷⁹

Marxistická hudobná historiografia presadzovala rozšíriť hlavné pole svojho záujmu, požadovala, aby sa na problematiku hudby nazeralo ako na historický fenomén. Do popredia sa postupne začali dostávať otázky hudobného života, funkcií hudby v spoločnosti atď.⁸⁰ V zornom poli záujmu bola od počiatku česká hudba.

⁷⁸ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (III)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 653.

⁷⁹ Tamtiež, s. 740.

⁸⁰ Tamtiež, s. 741.

Európska hudba bola skúmaná v súvislosti s českým teritóriom. Veľmi ojedinele sa objavovala hudobná problematika spätá s prostredím mimo českého teritória. Hlavným záujmom českej hudobnej historiografie po roku 1945 boli dve tematické oblasti - Janáček a český hudobný klasicizmus (V. Helfert, brnenský muzikológovia).⁸¹

Práce syntetického charakteru sa v tomto období vyskytujú len ojedinele. Jednou z takýchto prací je kolektívne dielo *Dějiny české hudební kultury I.*⁸² a *II*⁸³. Vo výraznej prevahe sú monografie osobností. Hudobná historiografia sa častokrát objavuje s hudobnou analýzou. Rozšírené sú tiež korešpondencie skladateľov (najmä z 20. storočia). Menej sa pojednáva o inštitucionálnom zabezpečení a všeobecne o hudobnom fungovaní.⁸⁴

Hodnotiť vývoj českej historiografie v rámci medzinárodného fóra je ťažké, pretože sa českí bádatelia zameriavali najmä na české teritórium. Práve táto okolnosť predstavovala pre ďalší rozvoj disciplíny závažný problém (vplyv na uplatnenie výsledkov českej hudobnej historiografie v širšom európskom kontexte). Za zložité sa v tomto období považovali otázky spojené s osobitosťami českej hudby („českosť“ v českej hudbe), problematika periodizácie apod.⁸⁵

2.1.2 Hudobná teória

Všeobecná definícia

Hudobná teória sa dá ponímať z viacerých hľadísk. Objavuje sa kvalitatívne odlišné chápanie hudobnej teórie (spätosť s hudobnou pedagogikou; obecná problematika hudobnej teórie; historická dimenzia hudobnej teórie). Podobne ako hudobná historiografia, je kľúčovou disciplínou muzikológie a jej hlavná úloha spočíva vo výklade hudobno-teoretických zákonitostí. Hudobná teória prenáša hudobnú prax do teoretickej roviny.⁸⁶

⁸¹ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (III)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 746–747.

⁸² SMETANA, Robert: *Dějiny české hudební kultury 1890-1945 (I)*. Praha: Academia, 1972, 299 s.

⁸³ SMETANA, Robert: *Dějiny české hudební kultury 1890-1945 (II)*. Praha: Academia, 1981, 538 s.

⁸⁴ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (III)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 751–752.

⁸⁵ Tamtiež, s. 753–755.

⁸⁶ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 370–371.

Český vývoj po roku 1945

Hudobná teória sa v českom teritóriu po 1. sv. vojne ocitla v kríze. Nárast hudobno-teoretickej produkcie nastal až na sklonku 50. rokov. Vedúcimi osobnosťami sa behom nasledujúceho obdobia stali Karel Janeček a Karel Risinger. Zaoberali sa problematikou harmonických systémov, hudobných foriem. Menší záujem predstavovala časová organizácia v hudbe. Metrorytmické otázky boli rozvíjané najmä v súvislosti s paleografiou (F. Mužík). Metrorytmický výskum sa stretol v súvislosti s hudbou približne od baroka do 20. storočia s veľkými nedostatkami (napr. pre zahraničnú terminológiu chýba české pojmoslovie). Pomerne veľké zastúpenie má po roku 1945 hudobno-teoretická produkcia spojená s tzv. Novou hudbou. V hudobno-teoretickej oblasti majú prevahu analýzy (približne od 60. rokov 20. storočia). Z metodologických východísk prevažuje analytická práca tradičnými metódami (popis harmonickej, formovej zložky hud. diel). Predmetom analýzy sa najčastejšie stáva tvorba Janáčkova a Smetanova. V hudobnej analýze sa okrem tradičných metód podnetne využívajú kvantitatívne analytické postupy (napr. Hana Malá, Jitka Ludvová,...). V období 70. rokov 20. storočia došlo k odkloneniu pozornosti z hudobno-teoretickej oblasti v prospech hudobnej sémantiky. Najväčší nedostatok povojnovej českej hudobnej teórie sa javí svojou spätosťou s hudobnou historiografiou.⁸⁷

Na pomedzí hudobnej teórie, estetiky a hudobnej psychológie, sa nachádzala teória intonácie (J. Jiránek). J. Jiránek ju chápal ako metodologické východisko niekoľkých ďalších hudobno-vedných disciplín. V súvislosti s teóriou intonácie bola veľmi rozšírená intonačná analýza. Na koncept teórie intonácie nadviazali napr. V. Kučera a J. Volek.⁸⁸

Problematikou harmonických systémov sa z českých hudobných teoretikov zaoberali ďalej K. Risinger, Bohumil Dušek a iní. V menšom počte sa vyskytujú príspevky zamerané na inštrumentáciu. Hudobná teória venovala veľkú pozornosť dejinám harmónie (Dušek, Řehánek, Blažek, Risinger,...).⁸⁹

Teoretická problematika novej hudby 20. storočia sa nachádzala na pomedzí

⁸⁷ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 407–408.

⁸⁸ Tamtiež, s. 408–409.

⁸⁹ Tamtiež, s. 409–410.

teórie a estetiky najmä v súvislosti s elektronickou hudbou a experimentom v hudbe (napr. V. Lébl).⁹⁰

2.1.3 Hudobná estetika a sémiotika

Všeobecná definícia hudobnej estetiky

„Obecná estetika býva obvykle definovaná jako nauka o krásnu a hudební estetika pak analogicky jako nauka o hudebním krásnu.“⁹¹ Podobne ako u väčšiny muzikologických disciplín „výmer hudební estetiky nebyl a dosud není zdaleka jednoznačný, především proto, že ani obecná estetika prozatím nedospěla k přesnějšímu vyhranění svého předmětu.“⁹²

Český vývoj po roku 1945

Po februárovom prevrate v roku 1948 zastávala v muzikológii hudobná estetika pozíciu hlavnej disciplíny. Napomáhala pri riešení otázok tvoriacej hudobnej praxe, polemizovala nad súvislosťami medzi hudbou a spoločnosťou. Do popredia vstupujú otázky realizmu a socialistického realizmu, vzťah k umeleckému dedičstvu minulosti, problémy zrozumiteľnosti, ľudovosti v hudbe apod. Hudobná estetika a sémiotika prestala fungovať ako čisto vedecky orientovaná disciplína. J. Volek rozvíja po roku 1945 hudobnú estetiku vo vzťahu s hudobnou teóriou (problematika harmónie), ale i vo vzťahu filozofie a obecnej teórii umenia. Psychologickú estetiku reprezentuje Josef Burjanek. Za najpodnetnejšie sa v marxistickej estetike považovali prínosy A. Sychru (odklon od konkrétnej hudobno-historickej práce – problematika gnozeologická – využiť podnety marxizmu) a J. Jiráňka (historický prístup k hudbe – Asafjevova teória intonácie).⁹³

⁹⁰ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 410.

⁹¹ Tamtiež, s. 454.

⁹² Tamtiež, s. 454.

⁹³ Tamtiež, s. 496–499.

Všeobecná definícia hudobnej sémiotiky

„Hudební sémiotika se utváří jako výzkum vyjadřovacích a sdělovacích systémů hudby z hlediska zvláštního znakového charakteru hudby. Zabývá se tedy řadou stránek jevu hudba z jediného hlediska, totiž právě znakovostí a to na základě obecně sémiotické metody.“⁹⁴

Český vývoj po roku 1945

Za významný počín české hudobnej sémiotiky možno považovať štúdiu Jaroslava Zicha s názvom *Sdělovací schopnost hudby*. Jednalo sa o jednu z prvých aplikácií použitia sémiotických prístupov. Používal pojmy index, ikon, symbol (Peircove kategórie).⁹⁵

O zakladateľský význam pre ďalší rozvoj hudobnej sémiotiky v Československu (1981) sa svojou štúdiou *Hudební struktura jako znak a hudba jako znakový systém* zaslúžil J. Volek. Ďalšie štúdie publikoval J. Jiránek (napr. *Sémantické možnosti a meze hudby*).

Rozšírenou sa stala problematika hudobnej analýzy a otázky vzťahu hudby a slova (opery Smetanu). J. Fukač a I. Poledňák sa pokúšali nájsť odpoveď na otázky typologickej polarizácie hudby a funkcií hudby. Ostatné osobnosti sa venujú hudobnej sémiotike čiastočne (napr. J. Bajer, J. Burjanek, J. Doubravová,...).⁹⁶

2.1.4 Hudobná ikonografia

Všeobecná definícia

„Hudební ikonografie je muzikologická disciplína, jejímž posláním je specificky zaměřená evidence, studium a interpretace obrazových dokumentů (řec. eikon = obraz). Odhlížejíc od jejich uměleckých hodnot, studuje hudební ikonografie kresby, malby, mozaiky, grafiku, plastiky, mince, tapiserie, fotografie a další vizuální objekt, pokud v nějaké formě obsahují hudební tematiku nebo s ní souvisejí (tzv. hudební ikonogramy). Výsledkem tohto výzkumu jsou nové či doplňující poznatky

⁹⁴ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 484.

⁹⁵ Tamtéž, s. 501.

⁹⁶ Tamtéž, s. 502–503.

o sociální funkci hudby a úloze hudebníku, o různých aspektech dobové reprodukční praxe, o hudebním instrumentáři atd.“⁹⁷

Český vývoj po roku 1945

V českém teritoriu sa hudobná ikonografia rozvíjala oneskorene a veľmi nejednotne. Nachádzala sa na okraji záujmu muzikológie. Spočiatku sa objavovali príspevky orientované na hudobné nástroje (od sklonku 19. storočia). Rovnako to tak bolo aj po druhej svetovej vojne (napr. Hutter, Buchner,...). Prevažovali obrazové monografie o známych českých hudobných skladateľoch, ikonografia sa vyskytovala i v českej populárnej hudbe (najmä jazz a moderná populárna hudba); obrazová dokumentácia o hudobnom divadle. Ikonografickú analýzu nájdeme len výnimočne. Zapojením muzikologického pracoviska ČSAV do Ústavu teórie a dejín umenia v roku 1971 bol vytvorený inštitucionálny predpoklad systematického hudobno-ikonografického výskumu.⁹⁸

2.1.5 Teória a dejiny nonartificiálnej hudby

Všeobecná definícia

„Nonartificiální hudba je relativně svébytnou vývojovou sférou evropské hud. kultury, která se jako taková začala utvářet v 19. stol. a v průběhu 20. stol. ještě zvýšila míru své specifčnosti, vnitřní diferencovanosti a společenské (a koneckonců i uměl.) závažnosti.“⁹⁹

Český vývoj po roku 1945

Výrazný rozvoj po februárovom prevrate v roku 1948 zaznamenala disciplína teória a dejiny nonartificiálnej hudby. Formuje sa úplne nový vzťah medzi artificioznou a nonartificioznou hudbou. Začala sa uznávať umelecká hodnota NAH a vzbudil sa o ňu záujem u širokej populácie.¹⁰⁰

⁹⁷ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 627.

⁹⁸ Tamtiež, s. 635–636.

⁹⁹ MATZNER, Antonín, POLEDŇÁK, Ivan a WASSERBERGER, Igor: *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby. [Díl 1]. Část věcná*. Praha: Supraphon, 1983, s. 293.

¹⁰⁰ Tamtiež, s. 842.

Kľúčovým sa stalo zriadenie Ústavu pre etnografiu a folkloristiku (1954). Nonartificiálna hudba si získala pozornosť aj v rámci Zväzu čs. skladateľov. Konštituovanie NAH¹⁰¹ ako samostatnej vednej disciplíny vrcholilo najmä v 60. rokoch 20. storočia.¹⁰²

V polovici 70. rokov 20. storočia sa bádatelia usilujú analyzovať sociálne funkcie NAH, riešia terminologické problémy, metodologické otázky, vzťah s artificioznou hudbou apod. Od prelomu 50. a 60. rokov 20. storočia sa NAH zaoberá aj hudobná pedagogika, predovšetkým v súvislosti so školským vzdelávacím systémom. (NAH ako súčasť výučby na školách). V súvislosti s NAH a sociológiou sa objavujú sociologické výskumy.¹⁰³

2.1.6 Teória a dejiny hudobnej interpretácie

Všeobecná definícia

„Úkolem disciplíny, kterou zde nazýváme Teorie a dějiny hudební interpretace, je shrnovat, třídit a analyzovat dosavadní muzikologické poznatky jakkoli se týkající způsobů provozování hudby, zavádět metody vhodné k jejich zvláštnímu zkoumání a vypracovat na základě empirických faktů a jejich zobecňování pokud možno jednotnou teorii, v jejímž rámci by byly historické a etnické typy hudební interpretace vyloženy jako zvláštní případy globálního „dělání hudby“ člověkem jako společenským tvorem.“¹⁰⁴

Český vývoj po roku 1945

Marxistická muzikológia bola pre teóriu hudobnej interpretácie veľmi dôležitá. B. V. Asafjev odôvodnil hudbu v jej interpretačnej rovine. Tvrdil: „hudba je umění promluvy a jako taková bez interpretace neexistuje; b, srozumitelnost hudební promluvy se váže na sémantické jednotky zvané intonace a na způsob jejich interpretování – na intonování;...“¹⁰⁵

¹⁰¹ NAH – skratka pre nonartificioznú hudbu.

¹⁰² MATZNER, Antonín, POLEDŇÁK, Ivan a WASSERBERGER, Igor: *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby. [Díl 1]. Část věcná*. Praha: Supraphon, 1983, s. 842.

¹⁰³ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (III)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 844–845.

¹⁰⁴ Tamtiež, s. 572.

¹⁰⁵ Tamtiež, s. 584.

Za prvé české dielo v českom teritóriu zaoberajúce sa problematikou výkonného umenia sa považuje *Musicorum libri quattuor* Václava Philomata (1512, Viedeň). O. Zich vydal dielo s názvom *Estetika dramatického umění* (Praha 1931). Jaroslav Zich vo svojom diele *Prostředky výkonného hudebního umění* (1959) hodnotí notový zápis ako objektívnu súčasť existencie hudobného diela. Ale úlohou interpreta zostáva uskutočniť a stvárniť notový zápis hudobného diela (subjektívna záležitosť interpreta). Zobecňujúce pohľady podávajú L. Kundera, J. Trojan, J. Vysloužil, J. Bajer.¹⁰⁶

V zhrnutí možno konštatovať, že hlavnými centrami záujmu o výkonné umenie boli Praha (J. Zich - AMU) a Brno (JAMU). V závere 60. rokov sa zrodilo ďalšie stredisko výskumu na pôde bývalého Ústavu pre hudobnú vedu ČSAV v Prahe (otázky metodické, dokumentácie,...). V druhej polovici 70. rokov výrazne prispeli k rozvoju teórie hudobnej interpretácie muzikológovia Milan Kuna a Miloš Bláha (meranie a porovnávanie interpretačných výkonov).¹⁰⁷

2.1.7 Hudobná akustika

Všeobecná definícia

„Hudební akustika zkoumá fyzikální a psychofyzilogické předpoklady tvoření, sdělování a vnímání hudby.“¹⁰⁸

Český vývoj po roku 1945

Hudobná akustika bola v českom prostredí do roku 1945 vnímaná výhradne z fyzikálnych pozícií. Stála mimo záujmu muzikológie.¹⁰⁹ Po roku 1945 hudobná akustika zastávala dôležité miesto v hospodárskom a priemyselnom vývoji (odbor elektroakustiky – r. 1946 fakulta strojného a elektrotechnického inžinierstva; v priebehu 50. rokov vzniklo veľa ústavov zameraných na akustické bádanie; r. 1950 – prvá celoštátna konferencia o hudobných nástrojoch,...).¹¹⁰ Hudobná akustika sa omnoho zložitejšie vyvíjala ako muzikologická disciplína. Koncepcia českej hudobnej

¹⁰⁶ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 585–587.

¹⁰⁷ Tamtiež, s. 588.

¹⁰⁸ Tamtiež, s. 351.

¹⁰⁹ Tamtiež, s. 364.

¹¹⁰ Tamtiež, s. 364.

vedy sa po prvých rokoch zameriavala najmä na estetiku súdobej hudby a nevenovala dostatočnú pozornosť mnohým disciplinám, ktorým vtedy pripisovala menšiu dôležitosť. Na hudobnú akustiku nazerala podobne, ako na odbor, ktorý nespadá do muzikologickej oblasti a pripisovala jej nanajvýš len význam náukového charakteru.¹¹¹

Veľký bádateľský záujem o hudobnú akustiku sa objavil až koncom 50. rokov (česká hudobná veda reviduje záujem svojej bádateľskej pozornosti k jednotlivým disciplinám). Veľký vedecký záujem o túto disciplínu nastal približne od počiatku 60. rokov (od roku 1964 sa konajú semináre, kurzy elektronickej a konkrétnej hudby).¹¹²

Hlavným predstaviteľom hudobnej akustiky po roku 1945 bol Antonín Špelda. K chápaniu hudobnej akustiky ako muzikologickej disciplíny významne napomohol Antonín Sychra. Na prelome 50. a 60. rokov sa venoval experimentálne riešeným vzťahom hudby a reči – vplyv Janáčka (na pomedzí hud. akustiky, psychológie a estetiky). Problematikou akustického špecifického zamerania sa zaoberali Karel Risinger a Luděk Zenkl (mikrointervalové sústavy; ladenie). V súvislosti so vznikom zvukového laboratória v rámci Ústavu pre hudobnú vedu ČSAV vznikajú štúdie M. Bláhy a V. Lébla (napr. problematika zvukovej typológie a morfológie atď.).¹¹³

2.1.8 Organológia

Všeobecná definícia

„Organologie je muzikologická disciplína zkoumající hudební nástroje. Vzhledem k velké typologické a funkční rozmanitosti v ohledu etnickém a historickém je třeba hudební nástroj definovat co nejvolněji a najobecněji jako hmotný předmět, člověkem vyrobený či přizpůsobený k úloze ovladatelného zdroje zvuku a zvykově používaný v určité době a společnosti jako prostředek k hudebnímu projevu.“¹¹⁴

¹¹¹ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 364.

¹¹² Tamtiež, s. 364.

¹¹³ Tamtiež, s. 364–365.

¹¹⁴ Tamtiež, s. 606.

Český vývoj po roku 1945

Česká organológia bola od 19. storočia chápaná hlavne ako obecná problematika súvisiaca s vyrábaním hudobných nástrojov (napr. výroba hud. nástrojov). Naproti tomu organológia v zmysle muzikologickej disciplíny sa začala vyvíjať až po roku 1945. Vlna záujmu o túto disciplínu sa objavila v 60. rokoch, kedy sa pozornosť upriamuje na tzv. historické koncerty (pôvodné staré nástroje alebo ich rekonštrukcia).¹¹⁵

Veľký rozkvet organologicky zameranej literatúry nastal v 70. rokoch 20. storočia. Akusticko-organologická problematika sa dotýka skôr akustiky. Česká organológia sa väčšinou zameriavala na české územie (viac Morava ako Čechy). Za významného českého organológa sa považuje predovšetkým Alexander Buchner, ktorý sa zaoberal rôznorodou organologickou tematikou. Rozkvet organológie v 70. rokoch reprezentovali napr. Z. Culka, Pavel Kurfürst, Jiří Sehnal a iní.¹¹⁶

Väčšia pozornosť sa sústredila na staré nástroje (spolupráca s hudobnou ikonografiou). Česká organológia sa vo veľkej miere zaujíma o ľudové nástroje (napr. Ludvík Kunz).¹¹⁷

2.1.9 Hudobná psychológia

Všeobecná definícia

Hudobnú psychológiu možno „[...]charakterizovať ako vedu zabývajúcu sa štúdiom hudobného vnímania a hudobných prožitkov (tj. prožitkov, jejichž podnetem a „jádrovým“ obsahem je hudba) v jejich těsných vztazích k hudobnímu chování (tj. k veškeré mnohotvárné hudobní aktivitě člověka) a současně zabývající se i štúdiem tých momentů hudby, v nichž je objektivován psychologický subjekt člověka (v rovině psychologického je přítomen vedle momentu biologického též moment společenský) vytvářejícího a používajícího hudbu.“¹¹⁸

¹¹⁵ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudbní věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 616.

¹¹⁶ Tamtiež, s. 616–617.

¹¹⁷ Tamtiež, s. 617.

¹¹⁸ Tamtiež, s. 419.

Český vývoj po roku 1945

Hudobná psychológia bola v českom teritóriu rozvíjaná nesústavne. Venuje sa jej O. Hostinský (nie je hudobný psychológ), najmä v psycho-fyziologickej rovine hudby; otázky spojené s konsonantnosťou a disonantnosťou. Hudobno-psychologickej sféry sa dotkol i Karl Stecker, Zdeněk Nejedlý a Vladimír Helfert, ktorí sa okrem historického a estetického stanoviska venovali i psychologickým otázkam v súvislosti s pôsobením hudby. K vývoju českej hudobnej psychológie významne prispel Otakar Zich (v psychologicko-estetickéj rovine).¹¹⁹ V súvislosti s formovaním marxistickej hudobnej pedagogiky možno zhodnotiť, že v rokoch po 2. svetovej vojne nenastala žiadna výraznejšia zmena vo vývoji disciplíny. Hudobná psychológia fungovala ako periférna disciplína a vyvíjala sa na pozadí hudobnej pedagogiky.¹²⁰

Podobne ako vo svetovej muzikológii, tak i v českom teritóriu sa problematika hudobnej psychológie vyvíjala v spojitosti s hudobnou teóriou, estetikou, akustikou apod. Práve 70. roky 20. storočia priniesli nové možnosti pre rozvoj hudobnej psychológie. V muzikológii sa presadzuje interdisciplinárny prístup, ktorý podnecuje ku ucelenému výkladu muzikologickej problematiky. Hudobná psychológia sa tak začleňuje do širšieho muzikologického kontextu. Rozvoj disciplíny v tomto duchu budovali A. Sychra, J. Burjanek a J. Zich. Zaznamenávajú sa práce, ktoré sa dotýkajú problematiky hudobnej psychológie. Tu je spomínaný hlavne Ivan Poledňák (70. roky – problematika hudobného vkusu; metodologické problémy; otázky funkcie hudby). Brnenskú sféru reprezentuje J. Kulka, ktorý v hudobno-psychologickom bádání presadzuje experimentálne metódy (hud. myslenie, prežívanie,...). V týchto rokoch nastal taktiež rozmach muzikoterapie v ČSR.¹²¹

Na záver možno skonštatovať, že hudobná psychológia v českej hudobnej vede nebola a doposiaľ nie je rozvíjaná v podobe úplne autonómnej disciplíny.¹²²

¹¹⁹ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 443–444.

¹²⁰ Tamtiež, s. 445.

¹²¹ Tamtiež, s. 446–447.

¹²² Tamtiež, s. 449.

2.1.10 Teória a dejiny notácie

Všeobecná definícia

„Soudobé muzikologii jde o vybudování komplexně pojaté speciální disciplíny, jež by v těsné součinnosti s hudební historiografií, teorií, estetikou a sémiotikou, psychologíí a na druhé straně jistě i s obecnou paleografií studovala hudební zápis jako jeden ze základních typů fixace hudby vůbec. Tato disciplína by měla teoreticky interpretovat funkčně nezastupitelnou úlohu různých způsobů zápisu ve vývoji hudebních představ, tvorby a interpretace hudby.“¹²³

Český vývoj po roku 1945

O českom počiatocnom vývoji tejto disciplíny sa hovorí v súvislosti s notačným prepisom, ktorý sa veľakrát realizoval na hudobno-historickom podklade. V českom prostredí sa tejto problematiky dotýka Z. Nejedlý – antická notácia (*Všeobecné dejiny Z. Nejedlého*, Praha 1930), *Dějiny předhusitského spevu v Čechách* (Praha 1904) atď. Z diela Dobroslava Orla možno menovať napr. *Kancionál Franusív* (Praha 1922) a *Hudební prvky svatováckvé* (Praha 1937).¹²⁴

Za prvú českú systematickú prácu o notácii sa považuje dielo Josefa Huttra s názvom *Česká notace* (I. časť *Neumy*, Praha 19266; II. časť *Nota choralis*, Praha 1930). František Mužík vydal dielo s názvom *Úvod do kritiky hudebního zápisu* (Praha 1961). Problematikou notácie sa okrem spomínaných zaoberali napr. V. Plocek, J. Černý (historická dimenzia), J. Tichota (tabulatúry) a iní.¹²⁵

2.1.11 Hudobná sociológia

Všeobecná definícia

„Hudební sociologie (též sociologie hudby – oba významově nerozlišené tvary vykazují v odborném jazyce přibližně stejnou frekvenci) se začlenila do soustavy muzikologických disciplín poměrně nedávno. Vyvinula se postupnou integrací několika pracovních polí hudební vědy, jakož i adaptací obecně sociologických

¹²³ LÉBL, Vladimír – POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 593.

¹²⁴ Tamtiež, s. 601.

¹²⁵ Tamtiež, s. 602–604.

konceptí a empiricko sociologických výzkumů na oblast kultury, umění a hudby. Svou heterogenní proveniencí připomíná některé novější muzikologické disciplíny (např. hudební psychologii či sémiotiku), úkoly a okruhem použitých metod se nejvíce blíží hudební psychologii a pedagogice, s nimiž též nejúčinněji spolupracuje při plnění tzv. sociálně inženýrských funkcí hudební vědy. Hudební sociologie má bezprostřední návaznost na obecnou sociologii, od níž přijímá zásadní podněty a podle jejíhož vzoru vymezuje vlastní pracovní pole, koncepci předmětu, přístupy a pracovní hypotézy, metodologický aparát i terminologický fundament.“¹²⁶

Český vývoj po roku 1945

Hudobno-sociologickou problematikou sa v českom prostredí ako prvý začal zaoberať Otakar Hostinský. Na prelome 19. a 20. storočia začína pracovať so sociologickými termínmi v súvislosti s esteticko-pedagogickými otázkami výchovy umeleckého vkusu. Vydal dve kľúčové štúdie s názvom *O socialisaci umění* (Praha 1903) a *Umění a společnost* (Praha 1907). Zo žiakov V. Helferta sa hudobnou sociológiou zaoberal napr. i O. Zich, ale v esteticko-psychologickej rovine. Z. Nejedlý a V. Helfert sa sociológii dotkli svojou spoločensky podmienenou interpretáciou hudobných dejín.¹²⁷

Rozvoj hudobnej sociológii nastal až v 30. rokoch 20. storočia. Pre medzivojnové obdobie je príznačný vplyv marxizmu na českú estetiku a všeobecne na umenovedy. S tým súviselo i uplatnenie sociologického hľadiska v esteticko-umeleckej koncepcii J. Mukařovského. Z. Nejedlý sa v rámci svojich vysokoškolských prednášok vyjadruje k sociológii hudby a umenia. Podarilo sa mu ovplyvniť i niektorých jeho žiakov ako napr. V. Včková, Josef Stanislava, ktorí sa ďalej orientovali na hudobno-sociologické otázky. Zo žiakov V. Helferta sa empirickej hudobnej sociológii venoval K. Vetterl. Tento progresívny vývoj hudobnej sociológii bol na istú dobu negatívne poznamenaný. Avšak po skončení vojny sa hudobná sociológia začala rozvíjať opäť.¹²⁸

Dôležitý význam vo vývoji hudobnej sociológii predstavovali tri Výskumy súčasnej hudobnosti realizované v 60. rokoch 20. storočia (1963, 1966 a 1969). Na ich

¹²⁶ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 516.

¹²⁷ Tamtiež, s. 531–532.

¹²⁸ Tamtiež, s. 532–533.

čele stáli muzikológovia Vladmír Karbusický a Jaroslav Kasan. Týmito výskumami sa hudobná sociológia dostala do začínajúcej sféry výskumov empirického smerovania hudobnej sociológie.¹²⁹

Interdisciplinárny charakter hudobnej sociológie sa prejavil aj vo vzťahu k nonartificiálnej hudbe. Realizujú sa hlavne sociologické výskumy (najmä Josef Kotek – 60. roky). Od polovice 60. rokov sa vedný záujem hudobnej sociológie preniesol i na pole hudobného publika.¹³⁰

2.1.12 Etnomuzikológia (hudobná folkloristika)

Všeobecná definícia

Etnomuzikológia sa definuje ako „[...]dnes nejužívanější označení vědy, která se zabývá studiem lidové hudby, přesněji řečeno hudebními projevy a hudební kulturou vázanou na život etnik, základních vrstev společnosti atd.“¹³¹

Český vývoj po roku 1945

Česká etnomuzikológia sa na počiatku zaoberala hlavne ľudovou hudobnosťou. Základné jadro tejto disciplíny tvorili Otakar Hostinský, Leoš Janáček a Ludvík Kuba. Otakar Hostinský významne prispel k teoretickému bádaniu o českej ľudovej piesne (hudobná analýza a historicko-porovnávacie štúdium). Leoš Janáček svoj bádateľský výskum upriamil na hudobné špecifiká moravskej ľudovej piesne. Posledný z menovaných, Ludvík Kuba sa zaslúžil o cenné informácie v súvislosti so slovanskou ľudovou piesňou a hudbou, čím prispel k slavisticky orientovanému výskumu.¹³²

Ďalší bádateľský smer predstavovali Hostinského žiaci – Z. Nejedlý, O. Zich a V. Helfert. Uskutočňovali výskum v oblasti ľudovej hudby (napr. Nejedlý – predhusitský a husitský spev, monografia Smetanu; Zich – záujem o české tanečné piesne, Helfert – hudba na jaroměřickom zámku apod.). V bádateľskom výskume

¹²⁹ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 533–534.

¹³⁰ Tamtiež, s. 534–535.

¹³¹ VYSLOUŽIL, Jiří, FUKAČ, Jiří: *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997, s. 201.

¹³² LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (III)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 806–807.

pokračovali i Nejdleho žiaci (napr. Emil Axman) a Zichový žiaci (napr. Josef Hutter).¹³³

Etnomuzikologický výskum sa na Morave rozvíjal v kontexte diela L. Janáčka. Nové smerovanie predstavovala škola V. Helferta, kde sa hudobnému folklóru venovali napr. Leoš Firkušný, Robert Smetana a najmä K. Vetterl (katalogizácia ľudovej piesne). Z povojnovej generácie českých muzikológov treba spomenúť Jiřího Vysloužila, ktorý sa zaujímal o folklórne dielo L. Janáčka.¹³⁴

Od 50. rokov 20. storočia sa dostáva hudobná folkloristika (náuka o ľudovej piesni) na akademickú pôdu českých univerzít, stáva sa súčasťou výučby v rámci muzikológie (ale vo veľkej miere v rámci štúdia etnografie). Výučba sa realizovala i na niektorých konzervatóriách. Ďalej na AMU v Prahe (Josef Stanislav, po ňom Arnošt Košťál) a JAMU v Brne sa objavuje pod rôznymi názvami – napr. náuka o ľudovej piesni. Táto okolnosť predstavuje, čo sa muzikologického vývoja týka, najväčšie znevýhodnenie, pretože spätosť s inštitúciou Ústavu pre etnografiu a folkloristiku, mala vplyv na nedostatok ich vzájomnej spolupráce.¹³⁵

2.1.13 Hudobná pedagogika

Všeobecná definícia

Hudobná pedagogika je muzikologická disciplína, ktorá „[...]studuje veškeré výchovné procesy či výchovně relevantní jevy spjaté s hudbou.“¹³⁶

Český vývoj po roku 1945

Pre rozvoj hudobnej pedagogiky bolo dôležité jej inštitucionálne zakotvenie (1934 – Spoločnosť pre hudobnú výchovu - Helfert, Nejedlý, Orel). V roku 1936 sa v Prahe uskutočnil I. medzinárodný hudobne výchovný kongres, ktorý napomohol k formovaniu hudobnej pedagogiky ako vednej disciplíny. Do roku 1945 sa významnou

¹³³ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (III)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 807.

¹³⁴ Tamtiež, s. 808.

¹³⁵ Tamtiež, s. 808–809.

¹³⁶ VYSLOUŽIL, Jiří, FUKAČ, Jiří: *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997, s. 327.

činnosťou vo sfére hudobnej výchovy zaoberali napr. K. Javor, B. Štědroň, L. Kundera a A. Cmíral.¹³⁷

Koniec 2. svetovej vojny a februárový prevrat v roku 1948 mali výrazný vplyv na ďalší hudobno-výchovný vývoj. Zaviedlo sa vysokoškolské vzdelanie učiteľov, ustanovil sa Výskumný ústav pedagogický v Prahe, vznikli akadémie múzických umení v Prahe a v Brne. V tomto období vyvrcholili spory spojené s intonačnými metódami. Práve 60. roky priniesli pre učiteľov v tomto smere voľnosť. Pozornosť sa z otázok intonácie presúva na otázky počúvania hudby a problematiku rozvoja detskej hudobnej kreativity. Hlavnou otázkou sa stala organizácia hudobno-výchovného vzdelávania (I. Poledňák, L. Melkus,...). V roku 1967 bola ustanovená Československá spoločnosť pre hudobnú výchovu.¹³⁸

¹³⁷ LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 561.

¹³⁸ Tamtiež, s. 561–564.

3 Tematická analýza periodika Hudební věda

Hudební věda je české odborné periodikum, ktoré vychádza štyrikrát ročne od roku 1964. Orientuje sa na štúdie z rôznych muzikologických disciplín (prevaha hudobnej historiografie a hudobnej teórie). Obsahuje recenzie domácej i svetovej literatúry, správy z hudobnovedného života, prináša dokumentačný materiál apod. Texty sú vydávané hlavne v češtine, menej v slovenčine, ale i v iných jazykoch (najmä v angličtine a nemčine).¹³⁹

3.1. Štatistické spracovanie

Dôležitú súčasť tematickej analýzy predstavuje štatistické spracovanie, ktoré sa stalo významným dotvárateľom informácii o vývoji českej hudobnej vedy. V úvodnej tabuľke som spracovala základné údaje (celkový počet článkov a ich ďalšie triedenie). Pri tomto štatistickom triedení som sa ešte nevenovala jednotlivým disciplinám, išlo o klasifikáciu všeobecných parametrov.

V tabuľke č. 1 som roztriedila všetky články, ktoré vyšli od roku 1964 do roku 1989 podľa žánrov. Celkový počet článkov bol 1526. Tabuľka ukazuje, koľko vyšlo v daných rokoch štúdií/statí; diskusií, recenzií; materiálov/dokumentov; rubriík bibliografie; úvodných príspevkov a správ. Najväčšie zastúpenie mali recenzie a najmenej sa vyskytovali súpisy bibliografických údajov (počet rubriík). Pre moju prácu boli hlavným východiskovým materiálom štúdie/state; diskusie; materiály a dokumenty; správy z hudobno-vedeckého života majúce charakter štúdie. Celkový počet článkov, s ktorými som pracovala bol 582.

¹³⁹ *Hudební věda* [online]. [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: <http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=460>

Tabuľka č. 1 zobrazuje počet článkov rozdelených do jednotlivých oddielov (1964–1989):

Ročník	Štúdie/state	Diskusie	Recenzie	Materiály, dokumenty	Bibliografia (počet rubrik)	Iné (úvodné príspevky, správy)	Spolu
1964	11	2	10	4	0	3	30
1965	17	5	11	7	2	39	81
1966	17	5	10	9	5	73	119
1967	19	3	12	5	4	24	67
1968	15	1	9	8	4	16	53
1969	15	2	11	7	4	25	64
1970	10	12	42	5	4	18	91
1971	14	5	18	7	4	11	59
1972	18	2	21	3	3	12	59
1973	19	3	21	4	1	11	59
1974	26	0	6	4	0	9	45
1975	16	1	9	1	0	7	34
1976	16	0	8	3	1	3	31
1977	17	0	9	1	0	4	31
1978	20	0	12	2	2	9	45
1979	16	2	20	3	2	2	45
1980	20	3	25	1	2	11	62
1981	16	0	23	1	1	6	47
1982	20	0	26	1	1	8	56
1983	20	0	34	1	1	9	65
1984	19	0	35	3	0	4	61
1985	15	0	29	2	2	16	64
1986	17	0	39	0	1	11	68
1987	24	2	32	0	1	7	66
1988	20	1	24	0	1	11	57
1989	19	0	23	0	1	24	67
Celkový počet	456	49	519	82	47	373	1526

Vyššiu výpovednú hodnotu zaznamenáva tabuľka č. 2. Články som roztriedila do jednotlivých muzikologických disciplín. Príspevky, ktoré som netriedila podľa muzikologických disciplín a nezaradila ich do tabuľky boli recenzie, bibliografické súpisy, niektoré úvodné príspevky a správy (napr. správy o úmrtí, správy o jubilejných narodeninách autorov, krátke správy informačného rázu apod.).

Ako môžeme vidieť, najväčší počet článkov bolo zaradených do hudobnej historiografie (307). Potvrďuje sa tým, že hudobná historiografia predstavuje v muzikológii najviac zastúpenú disciplínu. Ďalšími dominantne zastúpenými disciplínami boli hudobná teória (93) a hudobná estetika a sémiotika (60). Najmenej sa v časopise objavovali články týkajúce sa hudobnej pedagogiky (4), hudobnej sociológie (6) a etnomuzikológie (6). Ale opäť treba poznamenať, že tieto najmenej zastúpené disciplíny sa vyskytovali v rámci iných disciplín (napr. hudobná pedagogika a hudobná sociológia v súvislosti s hudobnou historiografiou, hudobnou teóriou;

etnomuzikologická problematika sa vyskytla aj v rámci nonartificiálnej hudby apod.).

Tabuľka č. 2 zobrazuje počet článkov (i v percentuálnom vyjadrení) zaradených do jednotlivých muzikologických disciplín od roku 1964–1989:

Ročník	Hud. historiografia	Teória a dejiny hud. notácie	Hud. teória/analýza/harmónia	Nonart. hudba	Hud. estetika a sémiotika	Hud. pedagogika	Hud. psych.	Hud. soc.	Etnomuzikológia/hud. folkloristika	Hud. akustika	Organo-lógia	Hud. ikonog.	Teória a dejiny hud. interpretácie
1964	4	0	4	4	5	1	0	0	1	0	0	0	1
1965	12	0	7	1	5	1	1	1	0	0	0	0	1
1966	16	0	8	2	1	1	0	0	1	2	0	0	0
1967	19	0	3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	1
1968	14	1	3	1	1	0	1	0	0	1	1	0	0
1969	10	2	4	3	2	0	1	0	0	1	0	0	1
1970	14	2	6	0	1	0	0	0	0	3	0	0	0
1971	10	0	11	0	1	1	0	0	2	1	0	0	0
1972	10	0	2	1	6	0	0	0	0	1	0	3	1
1973	13	1	3	0	0	0	2	1	0	1	1	5	0
1974	3	0	10	1	0	0	1	0	0	1	2	4	2
1975	11	0	1	0	2	0	0	1	0	1	0	1	0
1976	9	0	2	0	4	0	0	0	0	0	1	3	0
1977	14	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1
1978	7	0	4	1	5	0	0	1	1	0	0	2	1
1979	7	1	4	0	3	0	1	0	0	0	0	3	2
1980	13	0	5	0	4	0	0	0	0	0	1	1	0
1981	12	0	0	0	3	0	0	0	0	1	0	1	0
1982	13	0	2	0	3	0	0	0	0	0	1	1	0
1983	16	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	1
1984	10	0	4	0	4	0	0	0	1	0	0	3	0
1985	8	0	3	1	0	0	0	2	0	0	1	2	0
1986	12	0	1	2	1	0	0	0	0	0	1	0	0
1987	18	0	3	0	4	0	0	0	0	0	0	0	1
1988	15	0	2	1	2	0	1	0	0	0	0	0	0
1989	17	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0
Spolu	307	7	93	22	60	4	9	6	6	13	10	31	14
Percentuálne	52,75%	1,20%	15,98%	3,78%	10,31%	0,69%	1,55%	1,03%	1,03%	2,23%	1,72%	5,33%	2,40%

3.2. Vývoj muzikologických disciplín na základe tematickej analýzy periodika *Hudební věda*

Časopis *Hudební věda* je už dlhé roky ústredným českým muzikologickým periodikom a teda veľmi dobre vytvára obraz o celkovom vývoji muzikológie a jej disciplín v Českej republike. Ďalej sa budem venovať už samotnému rozboru daných muzikologických oblastí. Pozrieme sa ako sa vyvíjali v stanovenom časovom rozmedzí (1964–1989). V nasledujúcom texte sú muzikologické disciplíny radené podľa počtu im pridelených článkov, od najfrekvenovanejšej disciplíny po najmenej vyskytujúcu sa.

3.2.1 Hudobná historiografia

Vyhodnotenie článkov spadajúcich svojou tematikou do oblasti hudobnej historiografie nepredstavovalo jednoduchú záležitosť. Publikované štúdie hudobno-historiografickej tematiky disponovali určitou flexibilitou – objavovala sa v nich okrem biografie aj analýza (spätosť s hudobnou teóriou); sociologizujúci/pedagogický zreteľ apod. Jednoznačné zaradenie štúdií bolo z tohto dôvodu značne skomplikované.

Pre lepšiu predstavivosť, ako som postupovala pri vyhodnotení a následnom zaradení článkov, pridávam názorný príklad. Jednou z najproblematickejších súčastí triedenia hudobno-historiografického vedeckého materiálu bolo vypozerovať, aká sféra v štúdií dominuje (nie vždy sa to dalo úplne určiť). Napr. v príspevku Aleny Borkovej¹⁴⁰ sa vo veľkej miere polemizovalo nad možnými osobnými stretnutiami a vzájomnou znalosťou diel oboch skladateľov (historiografické údaje), na záver boli vyslovené možné príbuznosti v kompozičnej tvorbe oboch skladateľov (slovné zhodnotenie – zistená určitá príbuznosť).¹⁴¹ Túto štúdiu som zaradila do hudobnej historiografie, pretože primárne nešlo o analýzu diela.

Musím však zmieniť, že analýza sa v rámci hudobnej historiografie objavovala veľmi často. Hlavne pri reflexii hudobných skladateľov predstavovala neodmysliteľnú súčasť hudobnej historiografie. Analytická práca vychádzala predovšetkým z

¹⁴⁰ BORKOVÁ, Alena: *Konfrontace Vaňhalova klavírního stylu s klavírním stylem Mozartovým*, *Hudební věda* č. 3, 1969, s. 312–322.

¹⁴¹ Tamtiež, s. 312–315.

„klasických“ metód¹⁴² a mala väčšinou popisný charakter. Uplatňoval sa tu najmä porovnávací aspekt (porovnávací analýza), analýza štýlová, prípadne ich kombinácia.

Tabuľka č. 3 rozdeľuje články do hudobno-historických období:

Ročník	Stredovek	Renesancia	Barok	Klasicizmus	Na pomedzí	Romantizmus	Prelom 19. a 20. stor. (zhruba od roku 1890) a 20. stor.	Sebareflexia hud. historiografie
	(476–1400)	(1400–1600)	(1600–1750)	1750–1810	18. a 19. stor.	(19. st.)		
1964	1	0	0	0	0	1	1	1
1965	0	0	1	3	1	1	5	1
1966	0	2	4	2	1	1	6	0
1967	0	1	4	2	0	2	10	0
1968	0	0	3	2	1	3	5	0
1969	0	0	4	3	1	0	2	0
1970	0	0	0	5	0	5	4	0
1971	0	2	1	2	0	1	4	0
1972	0	1	4	2	0	0	2	1
1973	0	0	1	3	0	2	5	1
1974	0	0	1	1	0	1	0	0
1975	0	1	3	3	0	2	1	1
1976	0	0	2	2	0	1	2	2
1977	0	1	3	2	0	0	7	1
1978	1	0	2	0	0	1	3	0
1979	0	0	4	0	1	0	1	1
1980	1	1	0	4	0	3	4	0
1981	1	0	1	1	1	6	1	1
1982	0	0	1	3	0	3	6	0
1983	1	3	2	5	0	0	6	0
1984	0	0	2	0	0	8	0	0
1985	0	0	0	3	0	3	2	0
1986	0	0	1	3	0	3	5	0
1987	2	4	3	3	0	2	4	0
1988	0	1	1	1	0	5	6	1
1989	0	2	4	6	0	2	3	0
Súčet:	7	19	52	61	6	56	95	11
Percentá:	2,28%	6,19%	16,94%	19,87%	1,95%	18,24%	30,95%	3,58%

Z tabuľky č. 3 je vidieť, že články hudobnej historiografie som ďalej triedila do historických období na základe kultúrno-historického hľadiska. Pri tejto periodizácii mi napomohol *Slovník české hudební kultury*.¹⁴³ Ukázalo sa, že výraznú prevahu má hudobné bádanie zamerané na prelom 19. a 20. storočia (zhruba od roku

¹⁴² Pod pojmom „klasické“ metódy sa rozumie najmä analýza formová a harmonická. Vid' LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 407.

¹⁴³ VYSLOUŽIL, Jiří, FUKAČ, Jiří: *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997.

1890) a najmä na 20. storočie (95 štúdií).¹⁴⁴ Z tejto oblasti najviac prevládala problematika českého hudobného života. Obdobie baroka (52 štúdií),¹⁴⁵ klasicizmu

¹⁴⁴ KUNA, Milan: *Sborový zpěv za okupace (1. část)*, Hudební věda č. 4, 1964, s. 562–576. KUNA, Milan: *Sborový zpěv za okupace (2. část), dokončení*, Hudební věda č. 2, 1965, s. 161–183. PUKL, Oldřich: *K problematice českého hudebního života po první světové válce (1918–1921)*, Hudební věda č. 2, 1965, s. 184–235. KUNA, Milan: *Prehled pěveckých sborů v okupaci – materiálová příloha ke článku Sborový zpěv za okupace*, Hudební věda č. 2, 1965, s. 293–300. VYSLOUŽIL, Jiří: *K Hábovu postavení ve vývoji české a evropské hudby*, Hudební věda č. 4, 1965, s. 567–590. KUNA, Milan: *Problémy s jednotnou organizací hudebníků za okupace*, Hudební věda č. 4, 1965, s. 650–682. TELEEC, Vladimír: *Janáčkův Smuteční sbor Odpočiň si!*, Hudební věda č. 1, 1966, s. 158–163. PROCHÁZKA, Jaroslav: *Z mrtvého domu – Janáčkův tvůrčí i lidský epilog a manifest (I. část)*, Hudební věda č. 2, 1966, s. 218–243. MIKOTA, Václav: *Hudební nakladatelství v ČSR mezi dvěma světovými válkami 1918–1938*, Hudební věda č. 2, 1966, s. 343–351. PROCHÁZKA, Jaroslav: *Z mrtvého domu – Janáčkův tvůrčí i lidský epilog a manifest (dokončení)*, Hudební věda č. 3, 1966, s. 461–483. MIKOTA, Václav: *Nakladatelství v ČSR mezi dvěma světovými válkami 1918–1938 (dokončení)*, Hudební věda č. 3, 1966, s. 503–518. SMOLKA, Jaroslav: *Nově nalezené dílo národního umělce Otakara Jeremiáše*, Hudební věda č. 4, 1966, s. 623–631. LÉBL, Vladimír: *Český hudební život 1890–1918*, Hudební věda č. 2, 1967, s. 192–242. FUKAČ, Jiří: *Moravská skladatelská škola po Janáčkově*, Hudební věda č. 2, 1967, s. 243–260. KUČERA, Václav: *Symfonická tvorba v letech 1890–1918*, Hudební věda č. 2, 1967, s. 261–266. BAJER, Jiří: *Operní tvorba v letech 1900–1918*, Hudební věda č. 2, 1967, s. 267–276. JIRÁNEK, Jaroslav: *Česká klavírní tvorba v letech 1890–1945*, Hudební věda č. 2, 1967, s. 277–289. HRDÝ, Ladislav: *Pražské koncerty a statistika 1925–1939*, Hudební věda č. 2, 1967, s. 339–353. KUNA, Milan: *K pojetí hudebního života za okupace*, Hudební věda č. 3, 1967, s. 380–396. BEK, Josef: *Mezinárodní styky české hudby 1918–1924*, Hudební věda č. 3, 1967, s. 397–419. PUKL, Oldřich: *Zpráva o průzkumu pramenů k dějinám české hudby dvacátého století*, Hudební věda č. 3, 1967, s. 504–526. BEK, Josef: *Mezinárodní styky české hudby 1924–1932*, Hudební věda č. 4, 1967, s. 628–649. BEK, Josef: *Mezinárodní styky české hudby 1933–1938*, Hudební věda č. 1, 1968, s. 3–48. LADMANOVÁ, Milada: *Stylový přínos Přítomnosti, sdružení pro soudobou hudbu*, Hudební věda č. 2, 1968, s. 187–209. PILKOVÁ, Zdeňka: *Populární koncerty Umělecké besedy v letech 1886–1903*, Hudební věda č. 2, 1968, s. 210–229. PILKOVÁ, Zdeňka: *Hudební revue*, Hudební věda č. 3, 1968, s. 415–434. KARÁSEK, Bohumil: *Emil František Burian – skladatel*, Hudební věda č. 4, 1968, s. 522–547. W. ADORNO, Theodor: *Hudba na provázku (překlad)*, Hudební věda č. 1, 1969, s. 92–101. KARBUSICKÝ, Vladimír: *K technologii pamfletů o hudbě z let 1948–1952*, Hudební věda č. 3, 1969, s. 281–311. PIŇOS, Alois: *Zpráva o týmových skladbách*, Hudební věda č. 1, 1970, s. 61–66. REINER, Karel: *O voice bandu*, Hudební věda č. 1, 1970, s. 96–99. KUNA, Milan: *Korespondence Bohuslava Martinů Václavu Talichovi (1924–1939)*, Hudební věda č. 2, 1970, s. 212–250. KUNA, Milan: *Josef Suk Václavu Talichovi. Korespondence z Talichovy pozůstalosti*, Hudební věda č. 3, 1970, s. 357–379. PADRTA, Karel: *Vztah Vítězslava Nováka k Jižním Čechám*, Hudební věda č. 1, 1971, s. 57–59. HRUŠOVSKÝ, Ivan: *K problematice vplyvu Vítězslava Nováka na slovenskou hudbu*, Hudební věda č. 1, 1971, s. 62–65. KUNA, Milan: *Torzo vztahu lidského a uměleckého (Korespondence Aloise Háby Václavu Talichovi)*, Hudební věda č. 1, 1971, s. 94–119. ZACHAŘOVÁ, Stanislava: *Návrh kritické edice díla Zdeňka Nejedlého*, Hudební věda č. 3, 1971, s. 355–384. MAHLER, Arnošt: *Alexander Zemlinskys Prages Jahre*, Hudební věda č. 3, 1972, s. 237–247. BEK, Josef: *Česká hudba ve slovanské spolupráci 1918–38*, Hudební věda č. 4, 1972, s. 291–303. BEK, Josef: *Česká hudba ve slovanské spolupráci 1918–1938 (dokončení)*, Hudební věda č. 1, 1973, s. 3–20. LAKATOS, Stefan, MERISESCU, Gheorghe: *Činnost českých a slovenských hudebníků v Transylvánii ve 20. století*, Hudební věda č. 2, 1973, s. 126–134. LUDVOVÁ, Jitka: *Ervín Schulhoff – pianista*, Hudební věda č. 3, 1973, s. 225–233. ČERNÝ, Miroslav K.: *Ke kritikám „Pražského manifestu“. Od Adrona ke sborníku „Musik und Politik“*,

Hudební věda č. 3, 1973, s. 234–243. ČERNÝ, Miroslav K.: *Ke kritikám „Pražského manifestu“*. *Od Adrona ke sborníku „Musik und Politik“*. *Dokončení.*, Hudební věda č. 4, 1973, s. 326–338. LÉBL, Vladimír: *Pražské mahlerovství let 1898-1918*, Hudební věda č. 2, 1975, s. 99–134. CHALUPKA, Lubomír: *Slovenská muzikológia v rokoch 1945-1975*, Hudební věda č. 2, 1976, s. 99–105. LUDVOVÁ, Jitka: *Spolek pro moderní hudbu v Praze*, Hudební věda č. 2, 1976, s. 147–172. ČORNEJ, Petr: *Hudební klub v Praze*, Hudební věda č. 2, 1977, s. 160–175. LÉBL, Vladimír: *Případ Vojcek*, Hudební věda č. 3, 1977, s. 195–225. ČERNÝ, Miroslav K.: *VŘSR jako periodizační mezník v dějinách hudby*, Hudební věda č. 4, 1977, s. 291–300. KUNA, Milan: *Václav Talich a SSSR*, Hudební věda č. 4, 1977, s. 301–314. SLAVICKÝ, Milan: *Gideon Klein – torso života a dílo*, Hudební věda č. 4, 1977, s. 336–358. FIALA, Jaroslav: *Robert Manzer a karlovarský orchestr mezi dvěma světovými válkami*, Hudební věda č. 4, 1977, s. 361–370. LAKATOS, Stefan: *Dopisy českých skladatelů rumunským hudebníkům mezi dvěma světovými válkami*, Hudební věda č. 4, 1977, s. 372–375. HANZAL, Josef: *Z. Nejedlý a V. Helfert ve světle vzájemné korespondence*, Hudební věda č. 1, 1978, s. 52–68. BEK, Josef: *Janáček a meziválečná avantgarda*, Hudební věda č. 4, 1978, s. 291–303. KAZDA, Jaromír: *Janáčkovy svědectví o českých hercích*, Hudební věda č. 4, 1978, s. 333–338. LUDVOVÁ, Jitka: *Viktor Ullmann*, Hudební věda č. 2, 1979, s. 99–119. KUNA, Milan: *Hudba v nacistických internačních táborech*, Hudební věda č. 3, 1980, s. 239–274. ČERNÝ, Miroslav K.: *K vymezení pojmu „neoklasicismus“*, Hudební věda č. 4, 1980, s. 291–304. ŠTILEC, Jiří: *Dobiášův Stalingrad*, Hudební věda č. 4, 1980, s. 317–330. MOSKONA, L.: *Aktuální problémy a perspektivy v rozvoji bulharské hudobní vědy*, Hudební věda č. 4, 1980, s. 349–356. ŠEDA, Jaroslav: *Česká hudba 1945–1980*, Hudební věda č. 3, 1981, s. 195–236. KAPUSTA, Jan: *Bohuslav Martinů v roce 1938*, Hudební věda č. 2, 1982, s. 162–175. FIALA, Jaroslav: *Spolek pro komorní hudbu v Karlových Varech*, Hudební věda č. 2, 1982, s. 176–189. LÉBL, Vladimír: *Pražské ohlasy Debussyho tvorby v letech 1905–1921*, Hudební věda č. 3, 1982, s. 195–233. PERIČIĆ, Vlastimil: *Jugoslávští komponisté na studiích v Praze*, Hudební věda č. 4, 1982, s. 291–295. HANZAL, Josef: *K mezinárodní hudební spolupráci v letech 1934–1938*, Hudební věda č. 4, 1982, s. 312–318. GREGOR, Vladimír: *Hanns Eisler a české země*, Hudební věda č. 4, 1982, s. 320–326. PUKL, Oldřich: *Polská hudební kultura v ČSR po druhé světové válce*, Hudební věda č. 2, 1983, s. 110–34. HAVLÍK, Jaromír: *Druhá symfonie Miloslava Kabeláče*, Hudební věda č. 2, 1983, s. 135–149. SMOLKA, Jaroslav: *Skladatel Luboš Fišer. Od tvůrčích počátků k Requiem*, Hudební věda č. 4, 1983, s. 298–320. LUDVOVÁ, Jitka: *Schönbergovi žáci v Čechách*, Hudební věda č. 4, 1983, s. 322–342. KUNA, Milan: *Václav Talich a Lublaň*, Hudební věda č. 4, 1983, s. 344–351. BEK, Josef: *Inovační trendy v české a sovětské hudbě šedesátých let*, Hudební věda č. 4, 1983, s. 291–295. PUKL, Oldřich: *Pragensia Petra Ebena*, Hudební věda č. 1, 1985, s. 24–37. PODGORNÝ, Oleg: *Vojenské dechové orchestry po roce 1945 v Československu*, Hudební věda č. 1, 1985, s. 39–52. MELNÍKOVÁ, Marina: *Interpretace Dostojevského textu k libretu poslední Janáčkovy opery*, Hudební věda č. 1, 1986, s. 43–54. GREGOR, Vladimír: *První zájezd sovětského pěveckého sboru do ČSR roku 1936*, Hudební věda č. 2, 1986, s. 99–111. LÉBL, Vladimír: *Tvorba Jána Klusáka z let 1959 – 1962*, Hudební věda č. 2, 1986, s. 112–142. HAVLÍK, Jaromír: *Novodobá koncertantní symfonie*, Hudební věda č. 3, 1986, s. 238–254. LUDVOVÁ, Jitka: *Gustav Mahler v Praze v květnu 1908*, Hudební věda č. 3, 1986, s. 255–261. PUKL, Oldřich: *Poselství Jaroslava Doubravy. Profil skladatelovy protiokupační tvorby 1939–1945*, Hudební věda č. 1, 1987, s. 3–25. VIČAR, Jan: *Stylová problematika díla Václava Trojana*, Hudební věda č. 2, 1987, s. 99–120. HAVLÍK, Jaromír: *Orchestrální tvorba Ladislava Kubína z let 1970-1980*, Hudební věda č. 3, 1987, s. 208–240. KUNA, Milan: *Předpoklady hudebního dění v Terezíně*, Hudební věda č. 3, 1987, s. 249–259. BEK, Josef: *Muzikologické dílo Vladimíra Lébela*, Hudební věda č. 1, 1988, s. 3–7. LÉBL, Vladimír: *Životopis Miloslava Kabeláče*, Hudební věda č. 1, 1988, s. 8–63. LÉBL, Vladimír: *K tvůrčímu profilu Miloslava Kabeláče*, Hudební věda č. 1, 1988, s. 64–69. DYKAST, Roman: *Sonáta pro dvojce housle Vladimíra Sommera*, Hudební věda č. 3, 1988, s. 251–263. KAŇKA, Petr: *Vokální symfonie. Skladba Vladimíra Sommera s akcentovaným poselstvím*, Hudební věda č. 4, 1988, s. 328–344. BERGEROVÁ, Marcela: *Expresionistická éra Vlastislava*

Hofmana a její přínos opeře Národního divadla, *Hudební věda* č. 4, 1988, s. 345–362. LÉBL, Vladimír: *Ornament v české hudbě na přelomu století*, *Hudební věda* č. 2, 1989, s. 163–168.

HAVLÍK, Jaromír: *Jaroslav Doubrava – symfonik*, *Hudební věda* č. 4, 1989, s. 342–353. KUSHNER Z., David: *Jaromír Weinberger (1896-1967)*, *Hudební věda* č. 4, 1989, s. 354–359.

¹⁴⁵ VOLEK, Tomislav, SKALICKÁ, Marie: *Antonio Vivaldy a Čechy*, *Hudební věda* č. 3, 1965, s. 419–428. CVETKO, Dragotin: *Johannes Bapstista Dolar*, *Hudební věda* č. 1, 1966, s. 88–94. CULKA, Zdeněk: *Několik dokladů k životopisu Bohuslava Matějce Černoohorského*, *Hudební věda* č. 2, 1966, s. 352–361. GOTTRON, Adam: *Cesty Jana Zacha v letech 1756–1733*, *Hudební věda* č. 4, 1966, s. 597. GOTTRON, Adam: *K datování děl Jana Zacha*, *Hudební věda* č. 4, 1966, s. 598. SEHNAL, Jiří: *Hudba v jesuitském v Uherském Hradišti v roce 1730*, *Hudební věda* č. 1, 1967, s. 139–147. BUŽGA, Jaroslav: *Holan-Rovenský, představitel měšťanské hudební kultury koncom 17. století*, *Hudební věda* č. 3, 1967, s. 420–439. NOVÁK, Vladimír: *K počátkům dramatické tvorby Jana Dismase Zelenky*, *Hudební věda* č. 4, 1967, s. 662–664. VOGL, Emil: *Páter Ivan Jelinek (1683–1759) – poslední český loutnista*, *Hudební věda* č. 4, 1967, s. 693–696. VESELÝ, Otakar: *Rod Mičů*, *Hudební věda* č. 2, 1968, s. 264–295. BALCÁREK, P: *Zpráva o hudebnících v korespondenci kardinála Ditrichšteina*, *Hudební věda* č. 3, 1968, s. 464–465. SROKA, Bohdan: *Nález původního tisku Michnovy Loutny*, *Hudební věda* č. 4, 1968, s. 641–644. ZÁLOHA, Jiří: *Rossica v hudební sbírce v Českém Krumlově*, *Hudební věda* č. 1, 1969, s. 102–108. GOTTRON, Adam: *Poznámky k životopisu někdejšího kurfirtského kapelníka v Mohuči Jana Zacha*, *Hudební věda* č. 3, 1969, s. 323–325. ZÁLOHA, Jiří: *Českokrumlovský soupis hudebnín z počátku 18. století*, *Hudební věda* č. 3, 1969, s. 365–376. SEHNAL, Jiří: *Latinská píseň o Evženu Savojském ze začátku 18. století*, *Hudební věda* č. 4, 1969, s. 434–438. ZÁLOHA, Jiří: *Obsazení v chrámové hudbě 17. a 18. století na Moravě*, *Hudební věda* č. 2, 1971, s. 236–247. VOGL, Emil: *Eine Kirchenmusik mit Läutenbegleitung in Böhmen*, *Hudební věda* č. 1, 1972, s. 42–49. BUŽGA, Jaroslav: *Hudba v lidových a školských hrách 17. - 18. století*, *Hudební věda* č. 1, 1972, s. 50–59. VOLEK, Tomislav: *T. B. Janovka, představitel české barokní hudební a vzdělanecké tradice*, *Hudební věda* č. 4, 1972, s. 344–355. BUŽGA, Jaroslav: *Český dopis o varhanních skladnách z konce XVII. století*, *Hudební věda* č. 4, 1972, s. 356–358. BOMERA, Jan, BOMEROVÁ, Eva: *Hudba v piaristické koleji v Lipníku n. B. v letech 1678–1780*, *Hudební věda* č. 2, 1973, s. 11–111. BUŽGA, Jaroslav: *Zmínky o hudebnících v aktech provinciálních kapitul minoritů z let 1641–1720*, *Hudební věda* č. 3, 1974, s. 278–280. SEHNAL, Jiří: *Písně Adama Michny z Otradovic (1800-1676)*, *Hudební věda* č. 1, 1975, s. 3–45. BUŽGA, Jaroslav: *Dokumenty o působení J. D. Zelenky v saské dvorní kapele v Dráždanech*, *Hudební věda* č. 1, 1975, s. 83–89. BOMBERA, Jan: *Záznamy o hudební činnosti ve Staré Vodě v 18. století*, *Hudební věda* č. 3, 1975, s. 267–275. TROJAN, Jan: *Prěmyslovská pověst na benátské operní scéně 1697*, *Hudební věda* č. 4, 1976, s. 350–361. CULKA, Zdeněk: *Pražské prameny k historii polních trubačů a tympanistů I*, *Hudební věda* č. 4, 1976, s. 362–371. CULKA, Zdeněk: *Pražské prameny k historii polních trubačů a tympanistů II*, *Hudební věda* č. 1, 1977, s. 72–91. PILKOVÁ, Zdenka, *Instrumentace kantát autorů z Čech v první polovině 18. století*, *Hudební věda* č. 2, 1977, s. 148–179. SMOLKA, Jaroslav: *Problém autorství českých varhanních skladeb 18. století v Pitschově*, *Hudební věda* č. 3, 1977, s. 242–257. CULKA, Zdeněk: *K historii turnerů, polních trubačů a tympanistů na Moravě*, *Hudební věda* č. 1, 1978, s. 69–82. MURRAY, Sterling, E: *Bohemian musicians in south German „Hofkapellem“ during the late 18th century*, *Hudební věda* č. 2, 1978, s. 153–173. SEHNAL, Jiří: *Zpevník Bartoloměje Christelia z roku 1678 a hudba na Moravě v 2. polovině 17. století*, *Hudební věda* č. 2, 1979, s. 146–154. WIRKOWSKI, Leon: *Polnisch- bohmische Beziehungen auf dem Gebiet der Hymnologie im 16. bis 18. Jahrhundert*, *Hudební věda* č. 2, 1979, s. 155–164. BUŽGA, Jaroslav: *Skladatelský odkaz Jana Dismase Zelenky*, *Hudební věda* č. 4, 1979, s. 305–315. BOMBERA, Jan: *K významu Liechtanštejnova zpěváckého smeináře v Olomouci*, *Hudební věda* č. 4, 1979, s. 326–348. BUŽGA, Jaroslav: *K problematice dějin české hudby 1620-1740*, *Hudební věda* č. 1, 1981, s. 49–70. BUŽGA, Jaroslav: *Bach, Zelenka a česká hudba 19. století*, *Hudební věda* č. 1, 1982, s. 49–60. TROJAN, Jan: *Missa pastoralis boemica Josefa Schreiera. K vánoční hudbě 18. století na Moravě*, *Hudební věda* č. 1, 1983, s. 41–59. SEHNAL, Jiří: *Hudba brněnských augustiniánov v 18. storocí*,

Hudební věda č. 3, 1983, s. 227–251. SMOLKA, Jaroslav: *Hudba Bohuslava Matěje Černoorského*, Hudební věda č. 2, 1984, s. 99–136. BUŽGA, Jaroslav: *Příspěvky k životopisu Jana Dismase Zelenky*, Hudební věda č. 2, 1984, s. 137–145. BUŽGA, Jaroslav: *Jan Dismas Zelenka na královském dvoře v Drážďanech*, Hudební věda č. 4, 1986, s. 312–329. ZÁLOHA, Jiří: *Hudební život na dvoře knížat ze Schwarzenberku v 18. století*, Hudební věda č. 1, 1987, s. 43–62. SEHNAL, Jiří: *Hudební zájmy královského rychtáře v Uherském Hradišti v roce 1632*, Hudební věda č. 1, 1987, s. 63–72. HOJDA, Zdeňek: *Hudebníci Rudolfova dvora v ubytovací knize Malé Strany a Hradčan z roku 1608*, Hudební věda č. 2, 1987, s. 162–167. TROJAN, Jan: *Šestnáct hanáckých tanců z počátku 18. století*, Hudební věda č. 3, 1988, s. 197–214. HULKOVÁ, Marta: *Hudobný život v spišských městech koncem 16. a v 17. století*, Hudební věda č. 1, 1989, s. 18–27. SEHNAL, Jiří: *Kroměřížský kryptogramista 17. století*, Hudební věda č. 1, 1989, s. 28–31. BERKOVEC, Jiří: *František Antonín Špork a jeho kapela*, Hudební věda č. 1, 1989, s. 32–42. FREEMAN, Daniel, E: *A Vivaldi Document rediscovered*, Hudební věda č. 1, 1989, s. 134–141.

(61 štúdií)¹⁴⁶ a romantizmu (56 štúdií)¹⁴⁷ bolo v článkoch reflektované pomerne rovnomerne. Najmenší vedecký záujem sa zaznamenal v súvislosti s obdobím

-
- ¹⁴⁶ MÜNSTER, Robert: *František Xaver Brixi v Bavorsku*, Hudební věda č. 1, 1965, s. 19–22. TARANTOVÁ, Marie: *Hrál Beethoven v Bratislavě?*, Hudební věda č. 2, 1965, s. 301–309. ZÁLOHA, Jiří: *Díla českých skladatelů 18. a 19. století v českokrumlovské sbírce*, Hudební věda č. 2, 1965, s. 310–318. POŠTOLKA, Milan: *Hudební bohemika 17. a 18. století v Maďarsku (dokončení)*, Hudební věda č. 1, 1966, s. 151–157. TARANTOVÁ, Marie: *Hudební bohemika ve Vídni*, Hudební věda č. 1, 1966, s. 164–172. PADRTA, Karel: *Pobyt F. V. Kramáře-Krommery v Maďarsku*, Hudební věda č. 1, 1967, s. 148–161. SOCHR, Jiří: *K otázce datování německobrodské cesty J. V. Stamice (K 250. jubileu skladatelova narození)*, Hudební věda č. 4, 1967, s. 650–661. GEIST, Bohumil: *Nálezy Kramářovy 7. symfonie*, Hudební věda č. 1, 1968, s. 139–146. GEIST, Bohumil: *Gluckova symfonie D dur redíviva*, Hudební věda č. 1, 1968, s. 147–151. TELEC, Vladimír: *Neznáma skladba Wolfganga Amadea Mozarta?*, Hudební věda č. 2, 1969, s. 224–233. BORKOVÁ, Alena: *Konfrontace Vaňhalova klavírního stylu s klavírním stylem Mozartovým*, Hudební věda č. 3, 1969, s. 312–322. ZÁLOHA, Jiří: *Některá zhudebnění známých Goethových veršů z románu „Wilhelm Meisters Lehrjahre“*, Hudební věda č. 4, 1969, s. 495–501. TARANTOVÁ, Marie: *První ohlasy Beethovenovy Missa solemnis*, Hudební věda č. 2, 1970, s. 156–168. SÝKORA J., Václav: *K umělecké ceně Rejchových fug pro klavír*, Hudební věda č. 2, 1970, s. 171–178. TARANTOVÁ, Marie: *Pravda o Josefu a Antonínu Rejchovi*, Hudební věda č. 3, 1970, s. 316–330. KRATOCHVÍL, Jiří: *Několik poznámek k historii dechového kvinteta*, Hudební věda č. 3, 1970, s. 331–337. ŠOTOLOVÁ, Olga: *Antonín Rejcha – pedagog a skladatel*, Hudební věda č. 4, 1970, s. 459–486. ZÁLOHA, Jiří: *Skladatelé Ondřej a Eduard Antonové a schwarzenberská lovecká hudba*, Hudební věda č. 2, 1971, s. 248–250. HANZAL, Josef: *Čeští kantoři a varhaníci v roce 1765*, Hudební věda č. 4, 1971, s. 481–492. ZÁLOHA, Jiří: *Premiéra opery Giuseppe Scarlattiho v Českém Krumlově roku 1768*, Hudební věda č. 2, 1972, s. 156–158. PEŠKOVÁ, Jitřenka: *Václav Pichl – žák březnické jezuitské koleje*, Hudební věda č. 2, 1972, s. 160–161. TARANTOVÁ, Marie: *Beethoven a obrozenská hudební Praha*, Hudební věda č. 1, 1973, s. 42–54. IDASZAKOVÁ, Danuta: *Wojciech Dankowski*, Hudební věda č. 3, 1973, s. 188–198. TICHOTA, Jiří: *Divertimento pro kytaru a smyčcové trio z rodinného fondu Haugwitzů*, Hudební věda č. 4, 1973, s. 320–324. PILKOVÁ, Zdeňka: *Příspěvek k biografii J. L. Dusíka (1800-1806)*, Hudební věda č. 1, 1974, s. 36–53. V. KLÍMA, Stanislav: *Návštěva Jana Ladislava Dusíka v Čechách v roce 1802*, Hudební věda č. 2, 1975, s. 140–151. PILKOVÁ, Zdeňka: *K problémům periodizace české hudby v období klasicismu*, Hudební věda č. 3, 1975, s. 239–242. FRANĚK, Marek: *Totožnost autora skladeb připisovaných Janu Josefu Faltisovi*, Hudební věda č. 4, 1975, s. 376–377. TARANTOVÁ, Marie: *Václav Jan Tomášek ve staropražských hudebních salónech*, Hudební věda č. 1, 1976, s. 59–74. SEHNAL, Jiří: *Hudební kapela Antona Theodora Colloreda-Waldsee (1777 až 1811) v Kroměříži a v Olomouci*, Hudební věda č. 4, 1976, s. 291–345. V. KLÍMA, Stanislav: *Přátelství Vincence Houšky a Ludwiga van Beethovena I. (Geneze Beethovenova oratoria Vítězství kříže.) I.*, Hudební věda č. 2, 1977, s. 177–184. V. KLÍMA, Stanislav: *Přátelství Vincence Houšky a Ludwiga van Beethovena I. (Geneze Beethovenova oratoria Vítězství kříže.) II.*, Hudební věda č. 2, 1977, s. 258–269. V. KLÍMA, Stanislav: *K biografii J. V. Sticha – Punta (1746-1803)*, Hudební věda č. 2, 1980, s. 139–153. PLEVKA, Bohumil: *Vztah Beethoven – Lobkovic ve světle nových dokumentů*, Hudební věda č. 4, 1980, s. 331–339. V. KLÍMA, Stanislav: *Česká hudebnice Tekla Podleská (1764-1852)*, Hudební věda č. 4, 1980, s. 340–345. KŘIČKA, Aleš: *Premeny Rybovy Vánoční mše*, Hudební věda č. 4, 1980, s. 346–348. JANÁČKOVÁ, Irena: *Pražští vydavatelé Václava Jana Tomáška*, Hudební věda č. 2, 1981, s. 170–178. V. KLÍMA, Stanislav: *Pěvecké umění Josefy Duškové*, Hudební věda č. 1, 1982, s. 61–76. POŠTOLKA, Milan: *Dopisy Josefy Duškové*, Hudební věda č. 1, 1982, s. 77–81. LUDVOVÁ, Jitka: *Abbé Vogler a Praha*, Hudební věda č. 2, 1982, s. 99–121. NOVÁK, Vladimír: *Slávnostní kantáta F. X. Brixiho věnovaná B. Grundmannovi*, Hudební věda č. 1, 1983, s. 60–68. ZÁLOHA, Jiří: *Stanovy hudebního spolku*

v *Českém Krumlově z roku 1812*, Hudební věda č. 1, 1983, s. 69–72. V. KLÍMA, Stanislav: *Violoncellista a skladatel Antonín Kraft (1749–1820). I. část*, Hudební věda č. 1, 1983, s. 73–80. V. KLÍMA, Stanislav: *Violoncellista a skladatel Antonín Kraft (1749–1820). II. část*, Hudební věda č. 2, 1983, s. 167–176. POŠTOLKA, Milan: *Haydnova umělecká emancipace (1766–1774)*, Hudební věda č. 3, 1983, s. 195–225. V. KLÍMA, Stanislav: *Haydnovo oratorium Stvoření v českých zemích koncem 1847–1883*, Hudební věda č. 3, 1985, s. 236–245. SEHNAL, Jiří: *Lidový duchovní zpěv v českých zemích v době klasicismu*, Hudební věda č. 3, 1985, s. 246–258. STARÝ, Václav: *Český pěvec 18. století Vojtěch Brichta*, Hudební věda č. 3, 1985, s. 264–266. PLICHTA, Alois: *Hudba a hudebníci v Jaroměřicích nad Rokytnou po smrti J. Adama z Questenberka (1752–1790)*, Hudební věda č. 2, 1986, s. 166–174. PILKOVÁ, Zdeňka: *Houslové sonáty českých skladatelů z let 1730–1810*, Hudební věda č. 4, 1986, s. 291–311. V. KLÍMA, Stanislav: *K biografii Antonína Vranického (1761–1820)*, Hudební věda č. 4, 1986, s. 330–351. V. KLÍMA, Stanislav: *Hudebník a vlastenec Jan Emanuel Doležálek, 1780–1856*, Hudební věda č. 3, 1987, s. 269–280. STONE, John: *Dva neznámé prameny ke vzniku a premiéře Dona Giovanniho*, Hudební věda č. 4, 1987, s. 312–316. TYSON, Alan: *Některé aspekty autografní partitury Dona Giovanniho*, Hudební věda č. 4, 1987, s. 317–320. ZUCKEROVÁ, Olga: *Nové poznatky o J. H. Voříškovi*, Hudební věda č. 3, 1988, s. 230–238. MACEK, Jaroslav, VOLEK, Tomislav: *František Josef Maximilián Lobkovic jako mecenáš*, Hudební věda č. 3, 1989, s. 198–228. MACEK, Jaroslav, VOLEK, Tomislav: *Provádění beethovenových děl v lobkovickém domě*, Hudební věda č. 3, 1989, s. 229–239. VOLEK, Tomislav, FOJTÍKOVÁ, Jana: *Beethoveniana lobkovické hudební sbírky a jejich kopisté*, Hudební věda č. 3, 1989, s. 240–259. MACEK, Jaroslav: *Prátele Ludwiga van Beethovena manželé Karel a Josefína Petersovi*, Hudební věda č. 3, 1989, s. 260–267. PULKERT, Oldřich: *Dobové pojetí Beethovenova díla v českých zemích počátkem 19. století*, Hudební věda č. 3, 1989, s. 268–282. V. KLÍMA, Stanislav: *Rekviem A. Rösslera-Rosettiho*, Hudební věda č. 4, 1989, s. 332–341.

¹⁴⁷ BARTOŠ, František: *Príspevky k Súpisu dopisov B. Smetany*, Hudební věda č. 4, 1964, s. 645–682. KARBEC, Stanislav: *Vliv kantorské hudby na Josefa Proksche v době jeho působení v Liberci*, Hudební věda č. 3, 1965, s. 429v438. NĚMEČEK, Jan: *Komentář k premiérám Wagnerových oper na Národním divadle*, Hudební věda č. 4, 1966, s. 676–696. ČERNÝ, Miroslav, K: *Josef Bohuslav Foerster*, Hudební věda č. 2, 1967, s. 290–298. BAJER, Jiří: *Rudolf Karel*, Hudební věda č. 2, 1967, s. 299–303. GEIST, Bohumil: *Dva neznámé Dvořákovy dopisy*, Hudební věda č. 2, 1968, s. 316–320. TROJAN, Jan: *František Sušil a jeho harmonizátoři (Kapitola z historie klaviních doprovodů moravské lidové písně)*, Hudební věda č. 3, 1968, s. 351–373. KUČEROVÁ, Dagmar: *Gustav Mahler a Olomouc*, Hudební věda č. 4, 1968, s. 627–640. KAPUSTA, Jan: *Čestí hudebníci na všeruské výstavě v Nižnom Novgorode v roku 1896*, Hudební věda č. 4, 1970, s. 20–45. SMUTNÝ, Bohumír: *Soutěž o Herrachovou cenu*, Hudební věda č. 2, 1970, s. 209–211. DUŠEK, Bohumil: *Ludvík Lošťák a Mladá hudební generace*, Hudební věda č. 3, 1970, s. 278–295. PROCHÁDZKA, Jaroslav: *Ohlas Rejchova díla v Polsku a otázka jeho vlivu na Fryderyka Chopina*, Hudební věda č. 4, 1970, s. 470–474. GEIST, Bohumil: *Neznámý Dvořákův dopis*, Hudební věda č. 4, 1970, s. 497–499. KAPUSTA, Jan: *Vojenské kapely a česká národní společnost 19. století*, Hudební věda č. 2, 1971, s. 220–235. PILKOVÁ, Zdeňka: *K dějinám českých reprodukcí těles v 19. století*, Hudební věda č. 1, 1973, s. 11–146. CLAPHAM, John: *Dvořákovy vztahy k Brehmsovi a Hanslickovi*, Hudební věda č. 3, 1973, s. 213–224. SLAVICKÁ-HÁCHOVÁ, Eva: *Ke Smetanovým studiím a Josefa Proksche*, Hudební věda č. 2, 1974, s. 147–149. LÉBL, Vladimír: *Gustav Mahler als Kapellmeister des deutschen Landestheaters in Prag*, Hudební věda č. 4, 1975, s. 351–371. HANZAL, Josef: *Vzpomínky Jaroslava Golla na Bedřicha Smetanu*, Hudební věda č. 4, 1975, s. 352–375. ČERNÝ, Miroslav, K: *Smetana a Balakirev. K interpretaci kulturně politických souvislostí ve Smetanově díle*, Hudební věda č. 3, 1976, s. 239–256. OTTLOVÁ, Marta, POSPÍŠIL, Milan: *Uvažování nad situací v českém hudebně vědném bádání o 19. století*, Hudební věda č. 2, 1978, s. 103–122. LÉBL, Vladimír, LUDVOVÁ, Jitka: *Pražské orchestrální koncerty v letech 1860–1895*, Hudební věda č. 2, 1980, s. 99–138. CLAPHAM, John: *Dva neznámé Dvořákovy dopisy E. Hanslickovi*, Hudební věda č. 2, 1980, s. 154–157. LUDVOVÁ, Jitka: *Anton Joseph Gruss (1816–1893) a jeho čtvrttóny*, Hudební věda č. 2, 1980,

středověku (7 štúdií).¹⁴⁸ Z toho obdobia sa najväčšia pozornosť venovala epoche renesancie (19 štúdií).¹⁴⁹

s. 158–163. KUNA, Milan: *Transkripční problematika Dvořákovy korespondence*, Hudební věda č. 1, 1981, s. 3–26. SLAVÍKOVÁ, Jitka: *K charakteristice jazyka Dvořákovy korespondence (Syntax a slovní zásoba)*, Hudební věda č. 1, 1981, s. 27–34. LÉBL, Vladimír, LUDVOVÁ, Jitka: *Dobové kořeny a souvislosti Smetanovy Mé vlasti*, Hudební věda č. 2, 1981, s. 99–141. GREGOR, Vladimír: *Hudba při pouti českých poslanců do Ruska roku 1867*, Hudební věda č. 2, 1981, s. 162–169. KYAS, Vojtěch: *Franz Schubert ve světle nových pohledů*, Hudební věda č. 3, 1981, s. 258–277. KUNA, Milan: *Ke vzniku Dvořákova Dimitrije*, Hudební věda č. 4, 1981, s. 326–342. KUNA, Milan: *Ke zrodu Dvořákova Jakobína*, Hudební věda č. 3, 1982, s. 245–268. VÍT, Petr: *Libuše — proměny mýtu ve společnosti a v umění*, Hudební věda č. 3, 1982, s. 269–274. PEJOVIČOVÁ, Roksanda: *Čestí hudebníci spolupráci v letech 1934–1938*, Hudební věda č. 4, 1982, s. 297–311. KUNA, Milan: *Od Matčiny písně k Dvořákovu Jakobínu*, Hudební věda č. 1, 1984, s. 32–69. SLAVÍKOVÁ, Jitka: *Ohlasy Dvořákova díla v Paříži (1880–1904)*, Hudební věda č. 1, 1984, s. 70–84. BECKER, Heinz: *Setkání v Boulogne-sur-Mer: Wagner a Meyerbeer*, Hudební věda č. 4, 1984, s. 293–302. DAHLHAUS, Carl: *Kritika Meyerbeera a její motivy*, Hudební věda č. 4, 1984, s. 303–309. DÖHRING, Sieghart: *Giacomo Meyerbeer: Grand opéra jako drama idejí*, Hudební věda č. 4, 1984, s. 310–321. STICH, Alexandr: *O libretu Dvořákova Dimitrije*, Hudební věda č. 4, 1984, s. 339–354. OTTLOVÁ, Marta, POSPÍŠIL, Milan: *Smetanův Meyerbeer*, Hudební věda č. 4, 1984, s. 355–364. LUDVOVÁ, Jitka: *Meyerbeer na pražském německém jevišti 1815–1935*, Hudební věda č. 4, 1984, s. 365–375. LUDVOVÁ, Jitka: *Chopinovo dílo v Praze 19. století*, Hudební věda č. 3, 1985, s. 195–208. VÍT, Petr: *Pozadí pražského wagnerovství v padesátých letech 19. století*, Hudební věda č. 3, 1985, s. 209–215. ČERNÝ, Miroslav, K: *Ohlas díla Richarda Wagnera v české hudební kritice let 1847–1883*, Hudební věda č. 3, 1985, s. 216–229. FIALA, Jaroslav: *Česká hudba v karlovarské hudební tradici 19. století*, Hudební věda č. 1, 1986, s. 56–65. LUDVOVÁ, Jitka: *Hudba v rodu Nostizů*, Hudební věda č. 2, 1986, s. 144–165. MUSIL, Jiří: *Neznáme rodové vztahy Antonína Dvořáka*, Hudební věda č. 3, 1986, s. 217–237. VÍT, Petr: *Italská operní tvorba v českých zemích 19. století*, Hudební věda č. 1, 1987, s. 26–32. CLAPHAM, John: *Dvořák and the „Panic of 1893“ (Dvořák a „panika roku 1893“)*, Hudební věda č. 1, 1987, s. 33–42. LÉBL, Vladimír: *Dvořákův tvůrčí typ ve světle jeho operního díla*, Hudební věda č. 1, 1988, s. 81–87. LUDVOVÁ, Jitka: *Chopin v českém tisku 19. století*, Hudební věda č. 2, 1988, s. 103–119. KUNA, Milan: *Žádosti Bedřicha Smetany o umělecké stipendium*, Hudební věda č. 2, 1988, s. 120–131. HOROVÁ, Iva: *Typologie operní předehry 19. století*, Hudební věda č. 2, 1988, s. 132–149. HERMANN, SCHMID, Manfred: *Wagner und Beethoven — eine Blasphemie? (Wagner a Beethoven — je to rouhání?)*, Hudební věda č. 3, 1988, s. 239–250. GABRIELOVÁ, Jarmila: *Raná komorní tvorba Antonína Dvořáka*, Hudební věda č. 2, 1989, s. 142–162. TYRRELL, John: *Prozódie a „českost“ v české opeře*, Hudební věda č. 4, 1989, s. 299–331.

¹⁴⁸ KARBUSICKÝ, Vladimír: *Středověká epika a počátky české hudby*, Hudební věda č. 3, 1964, s. 367–449. SZOMJAS-SCHIFFERT, György: *Středoevropská píseň ponocného*, Hudební věda č. 3, 1978, s. 247–257. POKORNÝ, František: *Hudba na Moravě ve středověku*, Hudební věda č. 1, 1980, s. 36–52. PLOCEK, Václav: *Repetitio a responsio ve středověkých zpěvech*, Hudební věda č. 1, 1981, s. 35–48. ČERNÝ K., Miroslav: *K otázce vzniku nejstaršího modálního systému v dějinách hudby*, Hudební věda č. 1, 1983, s. 3–21. BERKOVEC, Jiří: *Kvodlibetní disputace o hudbě na pražské univerzitě na počátku 15. století*, Hudební věda č. 2, 1987, s. 137–140. ZILYNSKIJ, Bohdan: *K starší fázi vývoje literárských bratrstev na Novém Městě pražském*, Hudební věda č. 2, 1987, s. 154–161.

¹⁴⁹ STARÝ, Václav: *Smlouvy trubačů a varhanáře ze 16. století*, Hudební věda č. 1, 1966, s. 173–176. VANICKÝ, Jaroslav: *K vývojovým procesům v melodice druhé poloviny 16. a počátku 17. století*, Hudební věda č. 3, 1966, s. 414–437. SÝKORA J., Václav: *Španělští a portugalští klaviristé (Kapitola z dějin klavírní literatury)*, Hudební věda č. 1, 1967, s. 106–123. STARÝ, Václav: *Ondřej*

V rámci obdobia stredoveku sa bádalo v oblasti stredovekých piesní a trópov (napr. forma cantio), objavil sa syntetizujúci pohľad na stredovekú hudbu na Morave.

Omnoho väčší počet príspevkov som zaradila do obdobia renesancie (15. – 16. storočie). Hudobná historiografia sa tu vyskytovala najviac v súvislosti s hudobnými osobnosťami (napr. Ondřej Chryzoponus, Petrus Wilhelm de Grudencz, Chrysoponus Jevičský,...); s hudobným dianím/činnosťou v konkrétnom českom teritóriu (napr. hudobná kultúra pred Bielou horou (i prechod do baroka)); a tiež v spojitosti s hudobným životom moravských miest apod. Objavovali sa formy ako moteto, rorátne spevy, tzv. pieseň ponocného atď.

Výskum obdobia baroka (17. – pol. 18. storočia) sa rovnako zameriaval hlavne na hudobný život konkrétneho českého teritória (napr. Český Krumlov, Lipník n. Bečvou,...). Veľký záujem si v periodiku získali české osobnosti (biografia a v menšej miere i analýza diela). Z českých barokných hudobných predstaviteľov prevládajú J.

Chryzoponus v Prachaticích, Hudební věda č. 1, 1971, s. 120. FISCHER, Kurt: *Starší a novější stylové prvky v české hudbě 14. – 16. století*, Hudební věda č. 4, 1971, s. 442–448. STARÝ, Václav: *Materiály k hudebním dějinám města Prachatic do roku 1620*, Hudební věda č. 1, 1972, s. 60–66. ČERNÝ, Jaromír: *Petrus Wilhelmi de Grudencz – neznámý skladatel doby Dufayovy v českých pramenech*, Hudební věda č. 3, 1975, s. 195–234. MRÁČEK, Jaroslav: *Sources of Rorate chants in Bohemia*, Hudební věda č. 3, 1977, s. 230–240. SNÍŽKOVÁ, Jitka: *Málo známí čeští skladatelé konce 16. století*, Hudební věda č. 1, 1980, s. 53–59. SRŠŇOVÁ, Milena: *Ondřej Chrysoponus Jevičský a jeho moteta*, Hudební věda č. 1, 1983, s. 22–39. PEŠEK, Jiří: *Z pražské hudební kultury měšťanského soukromí před Bílou horou*, Hudební věda č. 3, 1983, s. 242–255. DANĚK, Petr: *Málo známý pramen vokální polyfonie rudolfínské éry*, Hudební věda č. 3, 1983, s. 257–265. DANĚK, Petr: *Nototiskařská činnost Jiřího Nigrina*, Hudební věda č. 2, 1987, s. 121–136. KUČEROVÁ, Marie, VÁLKA, Josef: *Odras náboženského zápasu 16. století v hudebním životě moravských měst*, Hudební věda č. 2, 1987, s. 141–146. PEŠEK, Jiří: *Postavení hudebního života v měšťanské kultuře předbělohorských Čech*, Hudební věda č. 2, 1987, s. 147–153. ROEDL, Bohumír, VANÍŠOVÁ, Dagmar: *Kruchta a hudební bratrstva českých literátů v Lounech*, Hudební věda č. 2, 1987, s. 168–171. PETŮCZOVÁ, Jana: *Polychorická hudba v levočském rukopisném zborníku sign. 74 A*, Hudební věda č. 3, 1988, s. 215–229. PÁNEK, Jaroslav: *Renesanční velmož a utváření hudební kultury šlechtického dvora*, Hudební věda č. 1, 1989, s. 4–17. LINDELL, Robert: *Hudební život na dvoře Rudolfa II.*, Hudební věda č. 2, 1989, s. 99–111.

D. Zelenka (5 štúdií),¹⁵⁰ B. M. Černohorský (2 štúdie)¹⁵¹ a Jan Zach (3 štúdie).¹⁵² O syntetizujúci pohľad sa pokúša stať *Problematika dějin české hudby 1620–1740*.¹⁵³ V menšej miere sa vyskytujú svetové osobnosti baroka, medzi ktoré patrí napr. A. Vivaldi – 2 štúdie).¹⁵⁴

Pri zhodnotení obdobia klasicizmu sa zistilo, že prevládajú podobné formy štúdií (hudobný život vzťahujúci sa ku konkrétnemu teritóriu (vo výraznej prevahe k českému)) alebo bádanie v spojitosti s jednotlivými hudobnými predstaviteľmi. Avšak tentokrát s orientáciou na svetových skladateľov klasicizmu (ale vo vzťahu k českému prostrediu).

¹⁵⁰ NOVÁK, Vladimír: *K počátkem dramatické tvorby Jana Dismase Zelenky*, Hudební věda č. 4, 1967, s. 662–664. BUŽGA, Jaroslav: *Skladatelský odkaz Jana Dismase Zelenky*, Hudební věda č. 4, 1979, s. 305–315. BUŽGA, Jaroslav: *Bach, Zelenka a česká hudba 19. století*, Hudební věda č. 1, 1982, s. 49–60. BUŽGA, Jaroslav: *Příspěvky k životopisu Jana Dismase Zelenky*, Hudební věda č. 2, 1984, s. 137–145. BUŽGA, Jaroslav: *Jan Dismas Zelenka na královském dvoře v Drážďanech*, Hudební věda č. 4, 1986, s. 312–329.

¹⁵¹ CULKA, Zdeněk: *Několik dokladů k životopisu Bohuslava Matěje Černohorského*, Hudební věda č. 2, 1966, s. 352–361. SMOLKA, Jaroslav: *Hudba Matěje Bohuslava Černohorského*, Hudební věda č. 2, 1984, s. 99–136.

¹⁵² GOTTRON, Adam: *Cesty Jana Zacha v letech 1756–1773*, Hudební věda č. 4, 1966, s. 597–598. GOTTRON, Adam: *K datování děl Jana Zacha*, Hudební věda č. 4, 1966, s. 598–599. GOTTRON, Adam: *Poznámky k životopisu někdejšího kurfiřtského kapelníka v Mohuči Jana Zacha*, Hudební věda č. 3, 1969, s. 323–325.

¹⁵³ VOLEK, Tomislav: *Problematika dějin české hudby 1620–1740*, Hudební věda, č. 2, 1968, s. 179–186.

¹⁵⁴ VOLEK, Tomislav, SKALICKÁ, Marie: *Antonio Vivaldy a Čechy*, Hudební věda č. 3, 1965, s. 419–428. FREEMAN, Daniel, E: *A Vivaldi Document rediscovered*, Hudební věda č. 1, 1989, s. 134–141.

Najväčší vedecký záujem si získal Beethoven (11 štúdií),¹⁵⁵ omnoho menej Mozart (2 štúdie),¹⁵⁶ Haydn (2 štúdie).¹⁵⁷ Z českých hudobných osobností klasicizmu sa veľká pozornosť venovala najviac A. Rejchovi (4 štúdie),¹⁵⁸ J. L. Dusíkovi (2 štúdie)¹⁵⁹ a ďalším.

Do prelomu 18. a 19. storočia (6 štúdií)¹⁶⁰ som zaradila najmä dokumenty týkajúce sa bohemiky v Maďarsku, vo Viedni; súpisy diel, historiografický materiál týkajúci sa národného obrodzenia.

-
- ¹⁵⁵ TARANTOVÁ, Marie: *Hrál Beethoven v Bratislavě?*, Hudební věda č. 2, 1965, s. 301–309.
TARANTOVÁ, Marie: *První ohlasy Beethovenovy Missa solemnis*, Hudební věda č. 2, 1970, s. 156–168. TARANTOVÁ, Marie: *Beethoven a obrozenecká hudební Praha*, Hudební věda č. 1, 1973, s. 42–54. KLÍMA V., Stanislav: *Přátelství Vincence Houšky a Ludwiga van Beethovena I. (Geneze Beethovenova oratoria Vítězství kříže)*, Hudební věda č. 2, 1977, s. 177–184. KLÍMA V., Stanislav: *Přátelství Vincence Houšky a Ludwiga van Beethovena — Geneze Beethovenova oratoria Vítězství kříže, II*, Hudební věda č. 3, 1977, s. 258–270. PLEVKA, Bohumil: *Vztah Beethoven – Lobkovic ve světle nových dokumentů*, Hudební věda č. 4, 1980, s. 331–339. SCHMID H., Manfred: *Wagner und Beethoven – eine Blasphemie?*, Hudební věda č. 3, 1988, s. 239–249. VOLEK, Tomislav, MACEK, Jaroslav: *Provádění beethovenových děl v lobkovickém domě*, Hudební věda č. 3, 1989, s. 229–139. VOLEK, Tomislav, FOJTÍKOVÁ, Jana: *Beethoveniana lobkovické hudební sbírky a jejich kopisté*, Hudební věda č. 3, 1989, s. 240–259. MACEK, Jaroslav: *Přátelé Ludwiga van Beethovena manželé Karel a Josefina Petersovi*, Hudební věda č. 3, 1989, s. 260–267. PULKERT, Oldřich: *Dobové pojetí Beethovenova díla v českých zemích počátkem 19. století*, Hudební věda č. 3, 1989, s. 268–282.
- ¹⁵⁶ TELEC, Vladimír: *Neznáma skladba Wolfganga Amadea Mozarta?*, Hudební věda č. 2, 1969, s. 224–233. BORKOVÁ, Alena: *Konfrontace Vaňhalova klavírního stylu s klavírním stylem Mozartovým*, Hudební věda č. 3, 1969, s. 312–322.
- ¹⁵⁷ POŠTOLKA, Milan: *Haydnova umělecká emancipace (1766–1774)*, Hudební věda č. 3, 1983, s. 195–226. KLÍMA V., Stanislav: *Haydnovo oratorium Stvoření v českých zemích koncem 18. a počátkem 19. století*, Hudební věda č. 3, 1985, s. 236–247.
- ¹⁵⁸ SÝKORA V., Jan: *K umělecké ceně Rejchových fug pro klavír*, Hudební věda č. 2, 1970, s. 171–178. TARANTOVÁ, Marie: *Pravda o Josefu a Antonínu Rejchovi*, Hudební věda č. 3, 1970, s. 316–330. KRATOCHVÍL, Jiří: *Několik poznámek k historii dechového kvinteta*, Hudební věda č. 3, 1970, s. 331–337. ŠOTOLOVÁ, Olga: *Antonín Rejcha – pedagog a skladatel*, Hudební věda č. 4, 1970, s. 459–466.
- ¹⁵⁹ PILKOVÁ, Zdeňka: *Příspěvek k biografii J. L. Dusíka (1800–1806)*, Hudební věda č. 1, 1974, s. 36–53. KLÍMA V. Stanislav: *Návštěva Jana Ladislava Dusíka v Čechách v roce 1802*, Hudební věda č. 2, 1975, s. 140–151.
- ¹⁶⁰ POŠTOLKA, Milan: *Bohemika XVIII. století v Maďarsku*, Hudební věda č. 4, 1965, s. 683. VOLEK, Tomislav: *Obrozenecký zájem o českou hudební minulost*, Hudební věda č. 4, 1966, s. 599–606. ZÁLOHA, Jiří: *Díla českých skladatelů v dodatcích českokrumlovské hudební sbírky*, Hudební věda č. 3, 1968, s. 458–465. ZÁLOHA, Jiří: *Rossica v hudební sbírce v Českém Krumlově*, Hudební věda č. 1, 1969, s. 102–108. VÍT, Petr: *K počátkům české hudební historiografie*, Hudební věda č. 1, 1979, s. 27–41. KAPUSTA, Jan: *Hudební svět rodiny Rettigů (K otázkám společenské hudebnosti za obrození)*, Hudební věda č. 2, 1981, s. 142–160.

Romantizmus javil z českých hudobných skladateľov najväčší záujem o A. Dvořáka (15 štúdií).¹⁶¹ Najviac štúdií vzťahujúcich sa k A. Dvořákovi vyšlo v priebehu 80. rokov 20. storočia. Vyskytovali sa najmä biograficky zamerané štúdie (okolnosti vzniku diel, korešpondencie, rodové vzťahy,...). O B. Smetanovi sa pojednávalo v 70. rokoch. Taktiež aj v 80. rokoch, s tým rozdielom, že v omnoho menšej miere (7 štúdií).¹⁶²

V bádani o hudbe 20. storočia na základe tematickej analýzy *Hudební vědy* dominuje všeobecná problematika českého hudobného života – vojnové obdobie, okupácia, medzivojnové obdobie. Autori sa snažili o syntetizujúci pohľad, prevládala faktografickosť. V hudobno-historiografickej tematike sa menej rozoberali jednotlivé osobnosti, ale z osobností českých dominuje Janáček (7 štúdií),¹⁶³ významne sa zvýšil

¹⁶¹ GEIST, Bohumil: *Dva neznámé Dvořákovy dopisy*, Hudební věda č. 2, 1968, s. 316–320. GEIST, Bohumil: *Neznámý Dvořákův dopis*, Hudební věda č. 4, 1970, s. 497–499. CLAPHAM, John: *Dvořákovy vztahy k Brahmovi a Hanslickovi*, Hudební věda č. 3, 1973, s. 213–224. CLAPHAM, John: *Dva neznámé Dvořákovy dopisy E. Hanslickovi*, Hudební věda č. 2, 1980, s. 154–157. KUNA, Milan: *Transkripční problematika Dvořákovy korespondence*, Hudební věda č. 1, 1981, s. 3–25. SLAVÍKOVÁ, Jitka: *K charakteristice jazyka Dvořákovy korespondence (Syntax a slovní zásoba)*, Hudební věda č. 1, 1981, s. 27–33. KUNA, Milan: *Ke vzniku Dvořákova Dimitrije*, Hudební věda č. 4, 1981, s. 326–341. KUNA, Milan: *Ke zrodu Dvořákova Jakobína*, Hudební věda č. 3, 1982, s. 245–267. KUNA, Milan: *Od Matčiny písně k Dvořákovu Jakobínu*, Hudební věda č. 1, 1984, s. 32–68. SLAVÍKOVÁ, Jitka: *Ohlasy Dvořákova díla v Paříži (1880–1904)*, Hudební věda č. 1, 1984, s. 70–83. STICH, Alexandr: *O libretu Dvořákova Dimitrije*, Hudební věda č. 4, 1984, s. 339–352. MUSIL, Jiří: *Neznámé rodové vztahy Antonína Dvořáka*, Hudební věda č. 3, 1986, s. 217–237. CLAPHAM, John: *Dvořák and the „Panic of 1893“*, Hudební věda č. 1, 1987, s. 33–42. LÉBL, Vladimír: *Dvořákův tvůrčí typ ve světle jeho operního díla*, Hudební věda č. 1, 1988, s. 81–87. GABRIELOVÁ, Jarmila: *Raná komorní tvorba Antonína Dvořáka*, Hudební věda č. 2, 1989, s. 142–162.

¹⁶² BARTOŠ, František: *Příspěvky k Soupisu dopisů Bedřicha Smetany*, Hudební věda č. 4, 1964, s. 645–682. SLAVICKÁ-HÁCHOVÁ, Eva: *Ke Smetanovým studiím u Josefa Proksche*, Hudební věda č. 2, 1974, s. 147–149. HANZAL, Josef: *Vzpomínky Jaroslava Golla na Bedřicha Smetanu*, Hudební věda č. 4, 1975, s. 372–375. ČERNÝ K., Miroslav: *Smetana a Balakirev. K interpretaci kulturně politických souvislostí ve Smetanově díle*, Hudební věda č. 3, 1976, s. 239–256. LÉBL, Vladimír, LUDVOVÁ, Jitka: *Dobové kořeny a souvislosti Smetanovy Mé vlasti*, Hudební věda č. 2, 1981, s. 99–140. OTTLOVÁ, Marta, POSPÍŠIL, Milan: *Smetanův Meyerbeer*, Hudební věda č. 4, 1984, s. 355–363. KUNA, Milan: *Žádosti Bedřicha Smetany o umělecké stipendium*, Hudební věda č. 2, 1988, s. 120–131.

¹⁶³ TELEČ, Vladimír: *Janáčkův Smuteční sbor Odpočiň si!*, Hudební věda č. 1, 1966, s. 158–163. PROCHÁZKA, Jaroslav: *Z mrtvého domu – Janáčkův tvůrčí i lidský epilog a manifest (I. část)*, Hudební věda č. 2, 1966, s. 218–243. PROCHÁZKA, Jaroslav: *Z mrtvého domu – Janáčkův tvůrčí i lidský epilog a manifest (dokončení)*, Hudební věda č. 3, 1966, s. 462–483. FUKAČ, Jiří: *Moravská skladatelská škola po Janáčkově*, Hudební věda č. 2, 1967, s. 243–260. BEK, Josef: *Janáček a meziválečná avantgarda*, Hudební věda č. 4, 1978, s. 291–303. KAZDA, Jaromír: *Janáčkově svědectví o českých hercích*, Hudební věda č. 4, 1978, s. 333–338. MELNIKOVA, Marina:

záujem o pestovateľské spolky, organizácie a inštitúcie hudobného života. Rozšírené sú korešpondencie (3 vo vzťahu k V. Talichovi).¹⁶⁴

V ďalšej tabuľke č. 4 uvádzam niekoľkých autorov, ktorí publikovali najviac príspevkov v oblasti hudobnej historiografie. Z ostatných autorov, ktorých počet príspevkov sa pohyboval v rozsahu 4–6 príspevkov, možno menovať napr. M. Tarantovú (6), T. Volka (6) Z. Pilkovú (5), O. Pukla (5), Z. Culku (5), J. Trojana (4), V. Starý (4), B. Geist (4), J. Kapustu (4) atď. Je pozorovateľná veľká národnostná rôznorodosť autorov a aj rozličná orientácia vedeckého záujmu. Ich počet príspevkov sa nachádzal v rozmedzí 1–3. Tu sa objavovali buď domáci českí autori, ktorí do *Hudební vědy* prispievali naozaj ojedinele, alebo autori medzinárodného formátu (napr. Z. Lissa, J. Clapham, R. Münster,...).

Interpretace Dostojevského textu v libretu poslední Janáčkovy opery, Hudební věda č. 1, 1986, s. 43–54.

¹⁶⁴ KUNA, Milan: *Korespondence Bohuslava Martinů Václavu Talichovi (1924–1939)*, Hudební věda č. 2, 1970, s. 212–250. KUNA, Milan: *Josef Suk Václavu Talichovi. Korespondence z Talichovy pozůstalosti*, Hudební věda č. 3, 1970, s. 357–379. KUNA, Milan: *Torzo vztahu lidského a uměleckého (Korespondence Aloise Háby Václavu Talichovi)*, Hudební věda č. 1, 1971, s. 94–119.

Tabuľka č. 4 zobrazuje autorov, ktorí najviac prispievali do hudobno-historiografickej oblasti:

Ročník	Autori								
	M. Kuna	J. Ludvová	V. Lébl	M. K. Černý	S. V. Klíma	J. Záhoda	J. Bek	J. Bužga	J. Sehnal
1964	1	0	0	1	0	0	0	0	0
1965	3	0	0	1	0	1	0	0	0
1966	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1967	1	0	1	1	0	0	2	1	1
1968	0	0	0	0	0	1	1	0	0
1969	0	0	0	0	0	4	0	0	1
1970	2	0	0	0	0	0	0	0	0
1971	1	0	0	0	0	2	0	0	0
1972	0	0	0	0	0	1	1	2	0
1973	0	1	0	2	0	0	1	0	0
1974	0	0	0	0	0	0	0	1	0
1975	0	0	2	0	1	0	0	1	1
1976	0	1	0	1	0	0	1	0	1
1977	1	0	1	2	2	0	0	0	0
1978	0	0	0	0	0	0	1	0	0
1979	0	1	0	1	0	0	0	1	1
1980	1	2	1	1	2	0	0	0	0
1981	2	1	1	0	0	0	1	1	0
1982	1	1	1	0	1	0	0	1	0
1983	1	1	0	1	2	1	1	0	1
1984	1	1	0	0	0	0	0	1	0
1985	0	1	0	1	1	0	0	0	1
1986	0	2	1	0	1	0	0	1	0
1987	1	0	0	0	1	1	0	0	1
1988	1	1	4	0	0	0	1	0	0
1989	0	0	1	0	1	0	0	0	1
Spolu:	17	13	13	12	12	11	10	10	9

Pri štatistickom spracovaní som natrafila na zaujímavý fakt, ktorí dokazuje, že autori, ktorých príspevky sa v *Hudební vědě* v rámci hudobnej historiografie objavovali najviac, publikovali približne od samotného počiatku jej vzniku - teda od 60. rokov do roku 1989 (s výnimkou J. Ludvovej a S. V. Klímy – od 70. rokov). Dá sa povedať, že aj to je jeden z dôvodov dominancie hudobnej tematiky 20. storočia. Hlavným bádateľským záujmom väčšiny publikujúcich autorov je práve výskum 20. storočia.¹⁶⁵

Do tabuľky č. 4 som zahrnula i informáciu o vlastnej sebareflexii hudobnej historiografie (11 štúdií).¹⁶⁶ Tu som zahrnula príspevky, ktoré sa týkali metodologických otázok odboru a otázok periodizácie.

¹⁶⁵ Vid' vyššie v tabuľke č. 3 a poznámky pod čiarou.

¹⁶⁶ ČERNÝ K., Miroslav: *Předmět hudební historiografie*, *Hudební vědy* č. 4, 1964, s. 577–607.

ČERNÝ K., Miroslav: *Hudební dílo z hlediska hudební historiografie*, Hudební věda č. 3, 1965, s. 474–499. SMETANA, Robert: *Hudební vývoj a jeho členění. Teze k periodizaci dějin hudby*, Hudební věda č. 3, 1972, s. 195–214. LISSA, Zofia: *K současným problémům periodizace světových hudebních kultur*, Hudební věda č. 2, 1973, s. 99–111. *Teorie hudební vědy*, Hudební věda č. 4, 1975, s. 291–322. BEK, Jaroslav, FUKAČ, Jiří, POLEDŇÁK, Ivan: *Česká hudební věda 1945–1975. Pokus o stratifikaci a vědeckou kritiku jejich motivací, faktorů a funkcí*, Hudební věda č. 1, 1976, s. 3–23. BEK, Josef: *XV. Sjezd KSČ a úkoly naší muzikologie*, Hudební věda č. 3, 1976, s. 195–212. ČERNÝ K., Miroslav: *Historismus a Nejedlého koncepce muzikologie*, Hudební věda č. 1, 1977, s. 52–71. ČERNÝ K., Miroslav: *Aktuální problémy hudebně historiografické metodologie*, Hudební věda č. 4, 1979, s. 316–325. BEK, Josef: *Muzikologické pracoviště ČSAV v letech 1976–1980*, Hudební věda č. 4, 1981, s. 343–350. LÉBL, Vladimír: *Dějiny české hudby jako problém a úkol*, Hudební věda č. 1, 1988, s. 70–80.

3.2.2 Hudobná teória

Druhou najkvantitatívnejšie zastúpenou disciplínou bola hudobná teória. Tabuľka č. 5 približuje čitateľovi oblasti záujmu hudobnej teórie v danom období.

Tabuľka č. 5:

Ročník	Teória harmónie	Hud. formy	Analýza	Sebareflexia hud. teórie
1964	3	0	0	1
1965	4	0	2	1
1966	1	3	3	1
1967	0	1	1	1
1968	2	0	1	0
1969	1	0	2	1
1970	3	0	2	1
1971	0	1	10	0
1972	0	0	1	1
1973	1	0	2	0
1974	1	0	9	0
1975	0	0	1	0
1976	0	0	1	1
1977	0	0	1	0
1978	0	0	4	0
1979	0	0	3	1
1980	0	0	3	2
1981	0	0	0	0
1982	1	0	1	0
1983	0	0	0	0
1984	0	0	4	0
1985	0	0	3	0
1986	0	0	1	0
1987	0	0	3	0
1988	0	0	1	1
1989	0	0	0	0
Spolu	17	5	59	12
Percentuálne:	18,28%	5,38%	63,44%	12,90%

Zaujímavé je, že v 60. rokoch až zhruba do polovice 70. rokov sa hlavná pozornosť upriamovala na teoretické otázky harmónie (17 štúdií).¹⁶⁷ Toto prevládajúce

¹⁶⁷ RISINGER, Karel: *Vývoj českých harmonických systémů po roce 1948*, Hudební věda č. 1, 1964, s. 44–85. VOLEK, Jaroslav: *K otázce počtu funkcí v tradiční harmonii*, Hudební věda č. 2, 1964, s. 175–237. DUŠEK, Bohumil: *Několik úvah nad českými harmonickými systémy*, Hudební věda č. 3, 1964, s. 450–461. DUŠEK, Bohumil: *Počátky české literatury o kontrapunktu*, Hudební věda č. 1, 1965, s. 23–30. ŠPELDA, Antonín: *K úvahám nad českými harmonickými systémy*, Hudební věda č. 3, 1965, s. 500–503. RISINGER, Karel: *Zahuštěné akordy a otázky konsonance a disonance v hudbě XX. století (Habilitační teze)*, Hudební věda č. 4, 1965, s. 585–593. BURDA, Antonín: *M. Vogt a T. B. Janovka – Vogtovo Conclave slíbeným pokračováním Janovkova Clavisu?*, Hudební věda č. 4, 1965, s. 672–682. DUŠEK, Bohumil: *Pokus o nové řešení některých problémů vztahu mezi durovou*

zameranie postupne klesalo a do roku 1989 možno pozorovať minimum záujmu o túto problematiku (1 štúdia).¹⁶⁸

Najväčší počet príspevkov sa vzťahoval všeobecne k analýze (59 príspevkov - konkrétne hudobné diela).¹⁶⁹ Teoretické bádanie v súvislosti s hudobnými formami sa

a molovou tonalitou, Hudební věda č. 1, 1966, s. 95–104. DUŠEK, Bohumil: *Janáčkovy názory na hudební harmonii v letech 1884–1912*, Hudební věda č. 3, 1968, s. 374–404. RISINGER, Karel: *Atonalita a dodekafonie*, Hudební věda č. 4, 1968, s. 571–589. ŘEHÁNEK, František: *Ke spojovacím formám a spojům v Janáčkově učení o harmonii*, Hudební věda č. 4, 1969, s. 439–443. RISINGER, Karel: *Příspěvek ke znakům konsonance a disonance v novodobé evropské hudbě*, Hudební věda č. 1, 1970, s. 58–60. ZENKL, Luděk: *Relační drsnost souzvuků, příspěvek k teorii konsonance a disonance*, Hudební věda č. 1, 1970, s. 70–73. DUŠEK, Bohumil: *Obrys starořecké stupnice*, Hudební věda č. 1, 1970, s. 33–47. DUŠEK, Bohumil: *Monismus českých hudebních teoretiků XIX. století*, Hudební věda č. 3, 1973, s. 199–212. DUŠEK, Bohumil: *Počátky české odborné literatury o hudební harmonii*, Hudební věda č. 1, 1974, s. 24–34.

¹⁶⁸ VOLEK, Jaroslav: *Symetrie a asymetrie v nauce o harmonii*, Hudební věda č. 1, 1982, s. 3–20.

¹⁶⁹ BUDIŠ, Ratibor: *Milostná tematika v díle Petra Ebena*, Hudební věda č. 3, 1965, s. 439–473. VÁLEK, Jiří: *Technické prostředky hudební mluvy Otakara Ostrčila*, Hudební věda č. 4, 1965, s. 594–615. VÁLEK, Jiří: *Technické prostředky hudební mluvy Otakara Ostrčila (pokračování)*, Hudební věda č. 1, 1966, s. 74–87. VÁLEK, Jiří: *Technické prostředky hudební mluvy Otakara Ostrčila (dokončení)*, Hudební věda č. 2, 1966, s. 292–303. VYSLOUŽIL, Jiří: *První čtvrtónové skladby Aloise Háby*, Hudební věda č. 4, 1966, s. 607–622. MALÁ, Hana: *Statistická srovnávací analýza sborů Leoše Janáčka a moravských lidových písní*, Hudební věda č. 4, 1967, s. 602–627. JIRÁNEK, Jaroslav: *Ostrčilův stylový přínos a jeho vnitřní polarita*, Hudební věda č. 4, 1968, s. 548–570. SÁDECKÝ, Zdeněk: *Tematické vztahy v Janáčkově klavírním díle (analytická studie)*, Hudební věda č. 1, 1969, s. 26–56. JIRÁNEK, Jaroslav: *Janáčkově dílo jako stylový mikrokosmos české hudby XX. století*, Hudební věda č. 2, 1969, s. 150–171. DOUBRAVOVÁ, Jarmila: *K hudebnímu myšlení Miloslava Kabeláče*, Hudební věda č. 1, 1970, s. 7–19. ZENKL, Luděk: *L'art de varier, op. 57, Antonína Rejchy*, Hudební věda č. 4, 1970, s. 467–469. JIRÁNEK, Jaroslav: *Vztah hudby a slova ve Smetanově Prodané nevěstě (Příspěvek k otázce hudební deklamace)*, Hudební věda č. 1, 1971, s. 19–40. SCHNIERER, Miloš: *Novákova inspirace lidovou písní ve Slovácké suitě*, Hudební věda č. 1, 1971, s. 60–61. PETRŽELKA, Ivan: *Moravská lidová píseň v díle Vítězslava Nováka*, Hudební věda č. 1, 1971, s. 55–56. SÁDECKÝ, Zdeněk: *Dvořákova tónina dur a moll. Oblast diatoniky I. (I. část)*, Hudební věda č. 2, 1971, s. 152–164. JIRÁNEK, Jaroslav: *Statistika jako pomocný nástroj intonační analýzy*, Hudební věda č. 2, 1971, s. 165–182. LUDVOVÁ, Jitka: *K otázce kvantitativních analytických metod. Statistické metody v melodice a tonální harmonii*, Hudební věda č. 2, 1971, s. 183–194. LUDVOVÁ, Jitka: *Sonátová forma v klavírních koncertech Bohuslava Martinů*, Hudební věda č. 3, 1971, s. 296–317. SÁDECKÝ, Zdeněk: *Dvořákova tónina dur a moll. Oblast diatoniky I. (dokončení)*, Hudební věda č. 3, 1971, s. 318–342. JANEČEK, Karel: *Smetanova poslední fugová práce. Pokus o aktivizovaný rozbor pomalé věty Smetanova druhého kvarteta*, Hudební věda č. 4, 1971, s. 399–441. JIRÁNEK, Jaroslav: *Burianův přínos vývoji české hudby meziválečného období*, Hudební věda č. 3, 1971, s. 277–287. LÉBL, Vladimír: *Houslový koncert Albana Berga*, Hudební věda č. 1, 1972, s. 3–36. RISINGER, Karel: *Tektonické aspekty houslového koncertu Albana Berga*, Hudební věda č. 1, 1973, s. 58–70. CHOLOPOVOVÁ, Valentina Nikolajevna: *Tonálnost dodekafonie v houslovém koncertu Albana Berga*, Hudební věda č. 4, 1973, s. 288–300. JANEČEK, Karel: *Smetanův první velký tvůrčí čin*, Hudební věda č. 2, 1974, s. 101–123. OTTLOVÁ, Marie: *Tektonické problémy ve Smetanových studijních skladbách*, Hudební věda č. 2, 1974, s. 150–161. DEHNER, Jan: *Motivická práce v drobné lyrické klavírní kompozici před Smetanovými Bagatelami*, Hudební věda č. 2, 1974, s. 162–168. TRKOVSKÁ-VOLKMEROVÁ, Libuše: *Proces stylizace ve Smetanových*

vyskytlo najmenej (5 príspevkov).¹⁷⁰ Teoretickými otázkami týkajúcimi sa hudobných foriem sa zaoberal výlučne K. Risinger.¹⁷¹

klavírných polkách do roku 1860, Hudební věda č. 2, 1974, s. 169–174. ANTONOVÁ, Jana: *Problematika žánru ve Smetanově švédské symfonické tvorbě*, Hudební věda č. 2, 1974, s. 175–185. JIRÁNEK, Jaroslav: *Problém hudebně dramatické reprezentace Krasavy ve Smetanově Libuši*, Hudební věda č. 3, 1974, s. 250–273. KYAS, Vojtěch: *Paralely v harmonické struktuře skladeb B. Smetany a F. Schuberta. K metodě kvantitativních harmonických analýz*, Hudební věda č. 4, 1974, s. 313–327. GABRIELOVÁ, Jarmila: *Šest charakteristických skladeb op. 1 Bedřicha Smetany*, Hudební věda č. 4, 1974, s. 330–333. SLAVICKÝ, Milan: *Polyfonie ve Smetanově počátečním období*, Hudební věda č. 2, 1974, s. 136–146. ŠTĚDRŇ, Miloš: *K analýze vokální melodiky Janáčkovy opery Věc Makropulos s využitím samočinného počítače*, Hudební věda č. 1, 1975, s. 46–61. RISINGER, Karel: *Nonet „O rodné zemi“ Václava Dobiáše. Hudebně teoretický rozbor.*, Hudební věda č. 3, 1976, s. 213–238. JIRÁNEK, Jaroslav: *Houslový koncert Albana Berga*, Hudební věda č. 1, 1977, s. 3–50. TROJAN, Jan: *Modální prvky v nástrojové tvorbě P. J. Vejvanovského (K prolínání modalit a dur-mollové tonality v druhé polovině 17. století)*, Hudební věda č. 3, 1978, s. 234–244. LÉBL, Vladimír: *Janáčkova Sinfonietta*, Hudební věda č. 4, 1978, s. 305–315. BURGHAUSER, Jarmil: *Janáčkovo poslední hudebně dramatické torso*, Hudební věda č. 4, 1978, s. 317–324. ŠTĚDRŇ, Miloš: *Janáčkova symfonie Dunaj v pojetí Osvalda Chlubny*, Hudební věda č. 4, 1978, s. 328–331. SMETANA, Robert: *Smetanova Vltava a její melodická tematika*, Hudební věda č. 3, 1979, s. 195–218. GABRIELOVÁ, Jarmila: *Smetanovy „Listky do památníku“*. *Ke kompoziční problematice skladatelova raného tvůrčího období*, Hudební věda č. 3, 1979, s. 246–250. POSPÍŠIL, Milan: *balada v české opeře 19. století*, Hudební věda č. 1, 1979, s. 3–24. JIRÁNEK, Jaroslav: *K problému operního libreta a jeho analýzy*, Hudební věda č. 3, 1980, s. 221–238. N. CHOLOPOV, Jurij: *Ruský neoklasicismus. Neoklasické tendence u Prokofjeva a Šostakoviče.*, Hudební věda č. 4, 1980, s. 291–304. DOUBRAVOVÁ, Jarmila: *Proměny neoklasicismu v české hudbě XX. století*, Hudební věda č. 4, 1980, s. 313–316. SMOLKA, Jaroslav: *Celotónová stupnice a zvětšené akordy v české hudbě kolem roku 1900*, Hudební věda č. 3, 1982, s. 235–244. KAŇKA, Petr: *Kompozice v pojetí Karla Reinera*, Hudební věda č. 3, 1984, s. 231–250. VOLEK, Jaroslav: *Tektonické ambivalence v symfoniích Antonína Dvořáka*, Hudební věda č. 1, 1984, s. 3–29. LUDVOVÁ, Jitka: *Pět varhanických fundamentů. K české hudební teorii 18. a 19. století*, Hudební věda č. 2, 1984, s. 146–154. POSPÍŠIL, Milan: *Dramatická úloha Meyerbeerovy harmonie*, Hudební věda č. 4, 1984, s. 323–337. FALTUS, Leoš, ŠTĚDRŇ, Miloš: *Miloslav Ištvan a jeho komorní oratoria (1. část)*, Hudební věda č. 1, 1985, s. 3–23. FALTUS, Leoš, ŠTĚDRŇ, Miloš: *Miloslav Ištvan a jeho komorní oratoria (2. část)*, Hudební věda č. 2, 1985, s. 155–173. BODOROVÁ, Sylvie: *Tvůrčí tendence nejmladší české skladatelské generace*, Hudební věda č. 2, 1985, s. 134–153. JIRÁNEK, Jaroslav: *Jaroslav Doubrava prizmatem své klavírní tvorby, Pokus o analýzu stylu*, Hudební věda č. 1, 1986, s. 18–31. JIRÁNEK, Jaroslav: *K přínosu Franze Liszta hudební řeči romantiků*, Hudební věda č. 4, 1987, s. 291–310. SMOLKA, Jaroslav: *Modulace a tonální skoky v hudbě Bedřicha Smetany a jeho předchůdců*, Hudební věda č. 4, 1987, s. 321–340. POSPÍŠIL, Milan: *K polemice Jaroslava Smolky*, Hudební věda č. 4, 1987, s. 341–345. LUDVOVÁ, Jitka: *Hudební motivy Hankových padelků*, Hudební věda č. 4, 1988, s. 293–310.

¹⁷⁰ RISINGER, Karel: *Hierarchie v hudební formě a tektonice*, Hudební věda č. 1, 1966, s. 37–73.

RISINGER, Karel: *Hierarchie v hudební formě a tektonice (II. část)*, Hudební věda č. 2, 1966, s. 244–283. RISINGER, Karel: *Hierarchie v hudební formě a tektonice (dokončení)*, Hudební věda č. 3, 1966, s. 438–461. RISINGER, Karel: *Vývoj technických prostředků hudební řeči v české hudbě v období 1890–1918*, Hudební věda č. 1, 1967, s. 304–327. RISINGER, Karel: *K otázce časového rozsahu skladeb*, Hudební věda č. 2, 1971, s. 195–197.

¹⁷¹ RISINGER, Karel: *Hierarchie v hudební formě a tektonice*, Hudební věda č. 2, 1966, s. 37–73.

Vlastná sebareflexia odboru sa vzťahovala najmä k metodologickým problémom analýzy (12 príspevkov).¹⁷² V oblasti teoretickej problematiky harmónie sa riešili najviac otázky harmonických systémov (počtov funkcií, konsonancie a disonancie, durová a molová tonalita, monizmus a dualizmus). O teoretickej problematike harmónie najviac pojednávajú B. Dušek (6), K. Risinger (4) a J. Volek (2).

Teraz sa pozrieme, ako sa vyvíjali jednotlivé názory u hlavných autorov zaoberajúcich sa teoretickou problematikou harmónie. V roku 1964 publikoval prvý článok s názvom *Vývoj českých harmonických systémů po roce 1948*¹⁷³ Karel Risinger. Vo svojich tvrdeniach vychádzal z teoretických postulátov O. Šína.¹⁷⁴ Rozlišujú sa tu konsonancie a disonancie efektívne a konsonancie a disonancie harmonické (pohybové). „Ve druhém významu může být určitý akordický tvar podle kontextu buď konsonancí, nebo disonancí. Vyskytuje se i názor, že pouze v tomto druhém významu má pojem konsonance a disonance hudební smysl, protože mimo kontext nelze uvažovat o hudbě.“¹⁷⁵ Podľa autora to nie je úplne pravdivé. „Je-li však určitý akord prodloužen na enormně dlouhé časové trvání, pak se začnou prosazovat vlastnosti, které by měl jako izolovaný proti vlastnostem, jež má v příslušném hudebním kontextu.“¹⁷⁶

¹⁷² JIRÁNEK, Jaroslav: *Významný mezník v rozvoji vědecké spolupráce socialistických zemí*, Hudební věda č. 1, 1964, s. 5–18. RISINGER, Karel: *Hierarchie v melodii, harmonii a akordice (Příspěvek k analýze moderní hudby)*, Hudební věda č. 2, 1965, s. 236–261. VOLEK, Jaroslav: *Teorie intonace, její geneze, současný stav a problémy (Nad novými knihami Jaroslava Jiráňky)*, Hudební věda č. 2, 1966, s. 284–291. JIRÁNEK, Jaroslav: *K otázce tzv. dynamických muzikologických koncepcí poriemannovských (Javorskij, Kurth a Asaffev)*, Hudební věda č. 1, 1967, s. 71–105. SEHNAL, František: *Noetické základy hudební teorie*, Hudební věda č. 4, 1969, s. 391–418. LÉBL, Vladimír: *Některé komunikační problémy elektronické hudby*, Hudební věda č. 3, 1970, s. 267–277. VOLEK, Jaroslav: *K „stavebním kamenům“ akordické struktury*, Hudební věda č. 2, 1972, s. 162–182. JIRÁNEK, Jaroslav: *Observations on the theory and historical and contemporary practice of musical analysts (Poznámky k teorii a historické a současné praxi hudební analýzy)*, Hudební věda č. 2, 1976, s. 106–121. FRANĚK, Marek: *Statistické metody v muzikologii*, Hudební věda č. 4, 1979, s. 357–366. VAŠÁK, Pavel: *Exaktnost vědního oboru a matematika*, Hudební věda č. 1, 1980, s. 68–73. JIRÁNEK, Jaroslav: *Několik poznámek k diskusi o užitečnosti matematických metod v muzikologii*, Hudební věda č. 1, 1980, s. 74–75. VOLEK, Jaroslav: *K novým metodám analýzy hudebně dramatické tvorby*, Hudební věda č. 3, 1988, s. 264–276.

¹⁷³ RISINGER, Karel: *Vývoj českých harmonických systémů po roce 1948*, Hudební věda č. 1, 1964, s. 44–85.

¹⁷⁴ ŠÍN, Otakar: *Nauka o harmonii na základě melodie a rytmu. Díl 1. Část textová*. Praha: Hudební matice Umělecké besedy, 1922, 132 s.

¹⁷⁵ RISINGER, Karel: *Vývoj českých harmonických systémů po roce 1948*, Hudební věda č. 1, 1964, s. 53.

¹⁷⁶ Tamtiež, s. 53.

Rozličné zmýšľanie sa objavuje aj v otázke premenlivosti/nepremenlivosti konsonancie alebo disonancie súzvukov. Podľa autora dnes tvorí disonanciu – oblasť poltónov.¹⁷⁷ Hovorí, že: „durový kvintakord se může za vhodných okolností stát konsonancí akusticko-fyziologickou a vždy je konsonancí psychologickou. Naproti tomu mollový kvintakord je rovněž konsonancí psychologickou, ale nemůže se žádnou úpravou stát plně konsonancí akusticko-fyziologickou.“¹⁷⁸ Autor tvrdí, že je nesprávne sa odvolávať buď len na antropologický alebo len na spoločenský aspekt premenlivosti konsonancie a disonancie, pretože akusticko-fyziologická zložka prechádza vo vývoji spoločnosti zmenami, ale psychologická zložka ostáva stále rovnaká.¹⁷⁹

Na Karla Risingera nadviazal svojou štúdiou *Několik úvah nad českými harmonickými systémy*¹⁸⁰ Bohumil Dušek. Nesúhlasí s jeho tvrdením, ktoré znie: „Tvrdí-li pak Risinger, že disonantním maximem je pásmo intervalů kolem našeho půltónu a že přibráním intervalů menších postupujeme opět ke konsonantnosti, je to rovněž argument problematický, neboť hranice mezi konsonancí a disonancí se mohou v budoucnu posunovat od disonance ke konsonanci, nehledě k tomu, že disonantní maximum, o němž Risinger hovoří, nemusí být historicky konstantní.“¹⁸¹ Obaja autori sa zjednocujú v názore, že monizmus a dualizmus sa spolu dialekticky obohacujú.¹⁸² B. Dušek tvrdí: „Vidíme, že dualisté neměli pravdu, tvrdili-li, že fundamentem mollového akordu je tón vrchní; právě tak neměli pravdu monisté, kteří zamítali odvozování mollových akordů shora.“¹⁸³

Počtu harmonických funkcií sa vo svojej štúdií prednostne venoval J. Volek.¹⁸⁴ Štúdia rieši problémy harmonických systémov na základe kľúčových osobností zaoberajúcich sa touto problematikou (napr. O. Šín, K. Janeček, K. Risinger). Autor je názoru, že je potrebné zaviesť štvrtú harmonickú funkciu – mediantu.¹⁸⁵

¹⁷⁷ RISINGER, Karel: *Vývoj českých harmonických systémů po roce 1948*, Hudební věda č. 1, 1964, s. 53–54.

¹⁷⁸ Tamtiež, s. 56.

¹⁷⁹ Tamtiež, s. 57.

¹⁸⁰ DUŠEK, Bohumil: *Několik úvah nad českými harmonickými systémy*, Hudební věda č. 3, 1964, s. 450–461.

¹⁸¹ Tamtiež, s. 452–453.

¹⁸² Tamtiež, s. 453.

¹⁸³ Tamtiež, s. 456.

¹⁸⁴ VOLEK, Jaroslav: *K otázce počtu funkcí v tradiční harmonii*, Hudební věda č. 2, 1964, s. 175–237.

¹⁸⁵ VOLEK, Jaroslav: *K otázce počtu funkcí v tradiční harmonii*, Hudební věda č. 2, 1964, s. 176–177.

B. Dušek sa problematikou harmónie ďalej zaoberá v roku 1968 v článku *Janáčkovy názory na hudobnú harmóniu v rokoch 1884–1912*.¹⁸⁶ Z početných úsudkov v tejto štúdií možno zmieniť autorov nesúhlas s Janáčkovým názorom na otázku konsonantnosti a disonantnosti. Janáček tvrdí: „Čím více společných shorků, tím větší libozvučnost.“¹⁸⁷ B. Dušek protiargumentuje a tvrdí, že: „shodnost shorků je faktorem pouze druhotným, podobně jako barevnost či absolutní výška.“¹⁸⁸ Niektoré ďalšie názory Janáčkovskej teórie harmónie spracoval v *Hudební vědě* i František Řehánek vo svojom článku *Ke spojovacím formám a spojům v Janáčkově učení o harmonii*.¹⁸⁹

Na konci 60. rokov sa Karel Risinger zaoberal problematikou harmónie 20. storočia. Vyjadruje sa k nehierarchickej harmónii (atonálnej) a opisuje jej základné atribúty.¹⁹⁰

V 60. rokoch sa hlavná pozornosť venuje tzv. teórii intonácie. Ruský muzikológ Boris Asafjev intonáciu nikdy presne významovo nevymedzil. Vo veľmi univerzálnom ponímaní ju definoval ako „aktuální princip, který dává zvuku smysl, v konkrétnějším smyslu jde o spojení hudebně formových a obsahových aspekt díla.“¹⁹¹

Hlavné ťažisko Asafjevovej teórie intonácie podáva publikácia, ktorej vznik sa vzťahuje do roku 1930, s názvom *Hudební forma jako proces*,¹⁹² a ktorá bola do češtiny preložená až v roku 1965.¹⁹³

V českom prostredí na teóriu intonácie nadviazali hlavne Jaroslav Jiránek a Antonín Sychra. Neskôr sa ňou zaoberali Z. Sádecký, M. Jůzl a V. Kučera. S intonačnou teóriou sa vyvinula tzv. intonačná analýza. Jej český predstavitelia sa

¹⁸⁶ DUŠEK, Bohumil: *Janáčkovy názory na hudební harmonii v letech 1884–1912*, Hudební věda č. 3, 1968, s. 374–404.

¹⁸⁷ Tamtiež, s. 381.

¹⁸⁸ Tamtiež, s. 381.

¹⁸⁹ ŘEHÁNEK, František: *Ke spojovacím formám a spojům v Janáčkově učení o harmonii*, Hudební věda č. 4, 1969, s. 439–443.

¹⁹⁰ RISINGER, Karel: *Atonalita a dodekafonie*, Hudební věda č. 4, 1968, s. 571–572.

¹⁹¹ HONS, Miloš: *Hudba jako horký tep života: kapitoly z dějin české hudební estetiky, vědy a kritiky od Února k Srpnu (1948–1968)*. Praha: Togga, 2015, s. 71.

¹⁹² ASAFJEV, Boris Vladimirovič, VOJTĚCH, Ivan: *Hudební forma jako proces*. Přeložil Bedřich JIČÍNSKÝ. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1965, 402 s.

¹⁹³ HONS, Miloš: *Hudba jako horký tep života: kapitoly z dějin české hudební estetiky, vědy a kritiky od Února k Srpnu (1948–1968)*. Praha: Togga, 2015, s. 70.

snažili túto analytickú metódu uplatniť hlavne v súvislosti s tvorbou Smetany, Dvořáka a Janáčka.¹⁹⁴ Hlavným priekopníkom teórie intonácie v českom prostredí bol Jaroslav Jiránek. Jeho záujem o túto problematiku v 60. rokoch predstavovala publikácia s názvom *Asafjevova teorie intonace, její geneze a význam*.¹⁹⁵ Vrcholnou prácou obdobia 70. rokov bola jeho publikácia *Tajemství hudebního významu*,¹⁹⁶ kde sa jeho intonačná analýza pretvorila v koncepte hudobnej sémiotiky a sémantiky.¹⁹⁷

Jaroslav Volek sa voči teórii intonácie v rámci českej hudobnej vedy od začiatku 60. rokov postavil s veľkými výhradami.¹⁹⁸ Tvrdil, že: Jiránek „[...] někde prohlásil intonaci za nejmenší významovou jednotku v hudbě a jinde kupil několik motivů do jedné průběžné intonace. Tím však zpochybnil její významovou nedělitelnost.“¹⁹⁹ Jaroslav Volek vo svojom spise *Novodobé harmonické systémy z hlediska vědecké filosofie*²⁰⁰ zdôraznil, že najdôležitejším aspektom je melodika. A práve intonácia sa vyznačovala svojou spätosťou na melodickú zložku. „Tímto zdůrazněním vazby: intonace – melodie – tektonika – obsah Volek vystihl smysl a historickou omezenost intonační analýzy.“²⁰¹

¹⁹⁴ HONS, Miloš: *Hudba jako horký tep života: kapitoly z dějin české hudební estetiky, vědy a kritiky od Února k Srpnu (1948–1968)*. Praha: Togga, 2015, s. 69.

¹⁹⁵ JIRÁNEK, Jaroslav: *Asafjevova teorie intonace, její geneze a význam*. Praha: Academia, 1967, 303 s.

¹⁹⁶ JIRÁNEK, Jaroslav: *Tajemství hudebního významu*, Praha : Academia, 1979, 164 s.

¹⁹⁷ HONS, Miloš: *Hudba jako horký tep života: kapitoly z dějin české hudební estetiky, vědy a kritiky od Února k Srpnu (1948-1968)*. Praha: Togga, 2015, s. 69.

¹⁹⁸ Tamtiež, s. 75.

¹⁹⁹ Tamtiež, s. 80.

²⁰⁰ VOLEK, Jaroslav: *Novodobé harmonické systémy z hlediska vědecké filosofie*. Praha: Panton, 1961, 358 s.

²⁰¹ HONS, Miloš. *Hudba jako horký tep života: kapitoly z dějin české hudební estetiky, vědy a kritiky od Února k Srpnu (1948-1968)*. Praha: Togga, 2015, s. 99.

Tabuľka č. 6 udáva, aké typy analýzy sa objavovali v Hudební vědě:

Ročník	Hud. analýza				
	"Klasické" metody (harmonická, formová analýza)	Kvantitativná analýza	Intonačná analýza	Aktivizovaná analýza	Sémantická h. analýza
1964	0	0	0	0	0
1965	2	0	0	0	0
1966	3	0	0	0	0
1967	0	1	0	0	0
1968	1	0	0	0	0
1969	2	0	0	0	0
1970	2	0	0	0	0
1971	6 (1 porovnávací + 1 štýlová)	1	2 (+ štatistika)	1	0
1972	1	0	0	0	0
1973	2	0	0	0	0
1974	7 (z toho 1 porovnávací a.)	1	1	0	0
1975	0	1	0	0	0
1976	1	0	0	0	0
1977	0	0	0	0	1
1978	4 (z toho 1 porovnávací)	0	0	0	0
1979	3 (z toho 2 porovnávacie)	0	0	0	0
1980	2 (porovnávacie)	1	0	0	0
1981	0	0	0	0	0
1982	1	0	0	0	0
1983	0	0	0	0	0
1984	4	0	0	0	0
1985	1	0	0	0	2 (+ štatistika)
1986	1 (štýlová)	0	0	0	0
1987	3	0	0	0	0
1988	1	0	0	0	0
1989	0	0	0	0	0
Spolu	47	5	3	1	3
Percentuálne:	79,66%	8,47%	5,09%	1,69%	5,09%

Z typov analýzy mala v časopise *Hudební věda* najpočetnejšiu prevahu tradičná analýza.²⁰² Táto tradičná analýza využívala „klasické“ metódy.²⁰³

V rámci tohto tzv. tradičného analytického postupu som v tabuľke č. 6 rozlíšila aj analýzu porovnávaciu a štýlovú. Práve tieto dve analýzy sa vyskytovali najčastejšie na podklade klasických metód.²⁰⁴

²⁰² Tradičná analýza – analýza využívajúca „klasické“ metódy.

²⁰³ Pod pojmom „klasické“ metódy sa rozumie najmä analýza formová a harmonická. Vid' LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, s. 407.

²⁰⁴ BUDIŠ, Ratibor: *Milostná tematika v díle Petra Ebena*, *Hudební věda* č. 3, 1965, s. 439–473. VÁLEK, Jiří: *Technické prostředky hudební mluvy Otakara Ostrčila*, *Hudební věda* č. 4, 1965, s. 594–615. VÁLEK, Jiří: *Technické prostředky hudební mluvy Otakara Ostrčila (pokračování)*, *Hudební věda* č. 1, 1966, s. 74–87. VÁLEK, Jiří: *Technické prostředky hudební mluvy Otakara Ostrčila (dokončení)*, *Hudební věda* č. 2, 1966, s. 292–303. VYSLOUŽIL, Jiří: *První čtvrtónové skladby Aloise Háby*, *Hudební věda* č. 4, 1966, s. 607–622. JIRÁNEK, Jaroslav: *Ostrčilův stylový přínos a jeho vnitřní polarita*, *Hudební věda* č. 4, 1968, s. 548–570. SÁDECKÝ, Zdeněk: *Tematické vztahy v Janáčkově klavírním díle (analytická studie)*, *Hudební věda* č. 1, 1969, s. 26–56. JIRÁNEK, Jaroslav: *Janáčkově dílo jako stylový mikrokosmos české hudby XX. století*, *Hudební věda* č. 2, 1969, s. 150–171. DOUBRAVOVÁ, Jarmila: *K hudebnímu myšlení Miloslava Kabeláče*, *Hudební věda* č. 1, 1970, s. 7–19. ZENKL, Luděk: *L'art de varier, op. 57, Antonína Rejchy*, *Hudební věda* č. 4, 1970, s.

Porovnávací analýza sa vyskytovala omnoho častejšie ako analýza štýlová. Celkovo sa najmenej z analýz vyskytovala aktivizovaná analýza (len K. Janeček).²⁰⁵

467–469. PETRŽELKA, Ivan: *Moravská lidová píseň v díle Vítězslava Nováka*, Hudební věda č. 1, 1971, s. 55–56. SCHNIERER, Miloš: *Nováková inspirace lidovou písní ve Slovácké suitě*, Hudební věda č. 1, 1971, s. 60–61. SÁDECKÝ, Zdeněk: *Dvořákova tónina dur a moll. Oblast diatoniky I. (1. Část)*, Hudební věda č. 2, 1971, s. 152–164. LUDVOVÁ, Jitka: *Sonátová forma v klavírních koncertech Bohuslava Martinů*, Hudební věda č. 3, 1971, s. 296–317. SÁDECKÝ, Zdeněk: *Dvořákova tónina dur a moll. Oblast diatoniky I. (dokončení)*, Hudební věda č. 3, 1971, s. 318–342. JIRÁNEK, Jaroslav: *Burianův přínos vývoji české hudby meziválečného období*, Hudební věda č. 3, 1971, s. 277–287. LÉBL, Vladimír: *Houslový koncert Albana Berga*, Hudební věda č. 1, 1972, s. 3–36. RISINGER, Karel: *Tektonické aspekty houslového koncertu Albana Berga*, Hudební věda č. 1, 1973, s. 58–70. CHOLOPOVOVÁ, Valentina Nikolajevna: *Tonálnost dodekafonie v houslovém koncertu Albana Berga*, Hudební věda č. 4, 1973, s. 288–300. JANEČEK, Karel: *Smetanův první velký tvůrčí čin*, Hudební věda č. 2, 1974, s. 101–123. OTTLOVÁ, Marie: *Tektonické problémy ve Smetanových studijních skladbách*, Hudební věda č. 2, 1974, s. 150–161. DEHNER, Jan: *Motivická práce v drobné lyrické klavírní kompozici před Smetanovými Bagatelami*, Hudební věda č. 2, 1974, s. 162–168. TRKOVSKÁ-VOLKMEROVÁ, Libuše: *Proces stylizace ve Smetanových klavírních polkách do roku 1860*, Hudební věda č. 2, 1974, s. 169–174. ANTONOVÁ, Jana: *Problematika žánru ve Smetanově švédské symfonické tvorbě*, Hudební věda č. 2, 1974, s. 175–185. GABRIELOVÁ, Jarmila: *Šest charakteristických skladeb op. 1 Bedřicha Smetany*, Hudební věda č. 4, 1974, s. 330–333. SLAVICKÝ, Milan: *Polyfonie ve Smetanově počátečním období*, Hudební věda č. 2, 1974, s. 136–146. RISINGER, Karel: *Nonet „O rodné zemi“ Václava Dobiáše. Hudebně teoretický rozbor.*, Hudební věda č. 3, 1976, s. 213–238. TROJAN, Jan: *Modální prvky v nástrojové tvorbě P. J. Vejvanovského (K prolínání modalit a dur-mollové tonality v druhé polovině 17. století)*, Hudební věda č. 3, 1978, s. 234–244. LÉBL, Vladimír: *Janáčková Sinfonietta*, Hudební věda č. 4, 1978, s. 305–315. BURGHAUSER, Jarmil: *Janáčkovy poslední hudebně dramatické torso*, Hudební věda č. 4, 1978, s. 317–324. ŠTĚDRŮ, Miloš: *Janáčková symfonie Dunaj v pojetí Osvalda Chlubny*, Hudební věda č. 4, 1978, s. 328–331. SMETANA, Robert: *Smetanova Vltava a její melodická tematika*, Hudební věda č. 3, 1979, s. 195–218. GABRIELOVÁ, Jarmila: *Smetanovy „Listky do památníku“*. Ke kompoziční problematice skladatelova raného tvůrčího období, Hudební věda č. 3, 1979, s. 246–250. POSPÍŠIL, Milan: *balada v české opeře 19. století*, Hudební věda č. 1, 1979, s. 3–24. N. CHOLOPOV, Jurij: *Ruský neoklasicismus. Neoklasické tendence u Prokofjeva a Šostakoviče.*, Hudební věda č. 4, 1980, s. 291–304. DOUBRAVOVÁ, Jarmila: *Proměny neoklasicismu v české hudbě XX. století*, Hudební věda č. 4, 1980, s. 313–316. SMOLKA, Jaroslav: *Celotónová stupnice a zvětšené akordy v české hudbě kolem roku 1900*, Hudební věda č. 3, 1982, s. 235–244. KAŇKA, Petr: *Kompozice v pojetí Karla Reinera*, Hudební věda č. 3, 1984, s. 231–250. VOLEK, Jaroslav: *Tektonické ambivalence v symfoniích Antonína Dvořáka*, Hudební věda č. 1, 1984, s. 3–29. LUDVOVÁ, Jitka: *Pět varhanických fundamentů. K české hudební teorii 18. a 19. století*, Hudební věda č. 2, 1984, s. 146–154. POSPÍŠIL, Milan: *Dramatická úloha Meyerbeerovy harmonie*, Hudební věda č. 4, 1984, s. 323–337. BODOROVÁ, Sylvie: *Tvůrčí tendence nejmladší české skladatelské generace*, Hudební věda č. 2, 1985, s. 134–153. JIRÁNEK, Jaroslav: *Jaroslav Doubrava prizmatem své klavírní tvorby, Pokus o analýzu stylu*, Hudební věda č. 1, 1986, s. 18–31. JIRÁNEK, Jaroslav: *K přínosu Franze Liszta hudební řeči romantiků*, Hudební věda č. 4, 1987, s. 291–310. SMOLKA, Jaroslav: *Modulace a tonální skoky v hudbě Bedřicha Smetany a jeho předchůdců*, Hudební věda č. 4, 1987, s. 321–340. POSPÍŠIL, Milan: *K polemice Jaroslava Smolky*, Hudební věda č. 4, 1987, s. 341–345. LUDVOVÁ, Jitka: *Hudební motivy Hankových padelků*, Hudební věda č. 4, 1988, s. 293–310. ²⁰⁵ JANEČEK, Karel: *Smetanova poslední fugová práce. Pokus o aktivizovaný rozbor pomalé věty Smetanova druhého kvarteta*, Hudební věda č. 4, 1971, s. 399–441.

Intonačnú analýzu prezentoval hlavne Jaroslav Jiránek (3).²⁰⁶ Kvantitatívna analýza vychádzala hlavne zo štatistiky (5).²⁰⁷ Sémantická hudobná analýza sa vyskytla ojedinele (3 štúdie, hlavne 70. a 80. roky)²⁰⁸ a aj v kombinácii so štatistikou.

²⁰⁶ JIRÁNEK, Jaroslav: *Vztah hudby a slova ve Smetanově Prodané nevěstě (Příspěvek k otázce hudební deklamace)*, Hudební věda č. 1, 1971, s. 19–40.

JIRÁNEK, Jaroslav: *Statistika jako pomocný nástroj intonační analýzy*, Hudební věda č. 2, 1971, s. 165–182. JIRÁNEK, Jaroslav: *Problém hudebně dramatické reprezentace Krasavy ve Smetanově Libuši*, Hudební věda č. 3, 1974, s. 250–273.

²⁰⁷ MALÁ, Hana: *Statistická srovnávací analýza sborů Leoše Janáčka a moravských lidových písní*, Hudební věda č. 4, 1967, s. 602–627. LUDVOVÁ, Jitka: *K otázce kvantitativních analytických metod. Statistické metody v melodice a tonální harmonii*, Hudební věda č. 2, 1971, s. 183–194. KYAS, Vojtěch: *Paralely v harmonické struktuře skladeb B. Smetany a F. Schuberta. K metodě kvantitativních harmonických analýz*, Hudební věda č. 4, 1974, s. 313–327. ŠTĚDRŮŇ, Miloš: *K analýze vokální melodiky Janáčkovy opery Věc Makropulos s využitím samočinného počítače*, Hudební věda č. 1, 1975, s. 46–61. JIRÁNEK, Jaroslav: *K problému operního libreta a jeho analýzy*, Hudební věda č. 3, 1980, s. 221–238.

²⁰⁸ JIRÁNEK, Jaroslav: *Houslový koncert Albana Berga*, Hudební věda č. 1, 1977, s. 3–50. FALTUS, Leoš, ŠTĚDRŮŇ, Miloš: *Miloslav Ištvan a jeho komorní oratoria (1. část)*, Hudební věda č. 1, 1985, s. 3–23. FALTUS, Leoš, ŠTĚDRŮŇ, Miloš: *Miloslav Ištvan a jeho komorní oratoria (2. část)*, Hudební věda č. 2, 1985, s. 155–173.

Tabuľka č. 7 uvádza, ktorí autori publikovali najviac do hudobno-teoretickej oblasti:

Ročník	Autori			
	J. Jiránek	K. Risinger	B. Dušek	J. Volek
1964	1	1	1	1
1965	0	2	1	0
1966	0	3	1	1
1967	1	1	0	0
1968	1	1	1	0
1969	1	0	0	0
1970	0	1	1	0
1971	3	1	0	0
1972	0	0	0	1
1973	0	1	1	0
1974	1	0	1	0
1975	0	0	0	0
1976	1	1	0	0
1977	1	0	0	0
1978	0	0	0	0
1979	0	0	0	0
1980	2	0	0	0
1981	0	0	0	0
1982	0	0	0	1
1983	0	0	0	0
1984	0	0	0	1
1985	0	0	0	0
1986	1	0	0	0
1987	1	0	0	0
1988	0	0	0	1
1989	0	0	0	0
Spolu	14	12	7	6

Autori, ktorí najviac publikovali v rámci *Hudobní vědy* do teoreticko-hudobnej oblasti, boli J. Jiránek, K. Risinger, B. Dušek a J. Volek. J. Jiránek bol najaktívnejší v 60.-70. rokoch, hlavne v súvislosti s intonačnou analýzou. K. Risinger a B. Dušek boli najviac aktívny do polovice 70. rokov. J. Volek sa najviac venoval teórii harmónie a metodologickým otázkam hudobnej analýzy.

Za celé sledované obdobie sa najväčšia pozornosť upriamila na skladateľa B. Smetanu (14 štúdií).²⁰⁹ Za povšimnutie stojí nasledovný postreh. Kým diela B.

²⁰⁹ JIRÁNEK, Jaroslav: *Vztah hudby a slova ve Smetanově Prodané nevěstě (Příspěvek k otázce hudební deklamace)*, *Hudební věda* č. 1, 1971, s. 19–40. JANEČEK, Karel: *Smetanova poslední fugová práce. Pokus o aktivizovaný rozbor pomalé věty Smetanova druhého kvarteta*, *Hudební věda* č. 4, 1971, s. 399–441. JANEČEK, Karel: *Smetanův první velký tvůrčí čin*, *Hudební věda* č. 2, 1974, s. 101–123. OTTLOVÁ, Marie: *Tektonické problémy ve Smetanových studijních skladbách*, *Hudební věda* č. 2, 1974, s. 150–161. DEHNER, Jan: *Motivická práce v drobné lyrické klavírní kompozici před Smetanovými Bagatelami*, *Hudební věda* č. 2, 1974, s. 162–168. TRKOVSKÁ-VOLKMEROVÁ, Libuše: *Proces stylizace ve Smetanových klavírních polkách do roku 1860*, *Hudební věda* č. 2, 1974, s. 169–174. ANTONOVÁ, Jana: *Problematika žánru ve Smetanově švédské symfonické tvorbě*, *Hudební věda* č. 2, 1974, s. 175–185. JIRÁNEK, Jaroslav: *Problém hudebně dramatické reprezentace*

Smetanu *Hudobná věda* skúmala väčšinou z pohľadu hudobnej teórie (menej v hudobnej historiografii), osobnosťou a dielom A. Dvořáka sa zaoberala hlavne na poli hudobnej historiografie (a naopak, omnoho menej na poli hudobnej teórie – analýzy).

Najväčší záujem o Smetanu na základe *Hudební vědy* možno vypočítať v rokoch 1971, 1974 a 1979 (70. roky 20. storočia). Najviac publikovali K. Janeček – 2 štúdie (z toho 1 aktivizovaná analýza); J. Jiránek – 2 štúdie (intonačná analýza); J. Gabrielová (2 štúdie - „klasické“ metódy – porovnávacie analýzy); V. Kyas (1 štúdia - kvantitatívna analýza). Pri analytickej práci hudobnej tvorby Smetanu možno vidieť bohaté zastúpenie metód analýzy. Druhým skladateľom, ktorého tvorba bola analyzovaná najviac sa stal L. Janáček (7 štúdií).²¹⁰

Záujem o Janáčka bol autorsky pomerne vyrovnaný. Svoju pozornosť mu v analytickej rovine venovali napr. H. Malá (kvantitatívna porovnávací analýza), V. Lébl, M. Štědroň (kvantitatívna analýza + porovnávací aspekt) a iní.

3.2.3 Hudobná estetika a sémiotika

Tretou muzikologickou disciplínou s najväčším zastúpením bola hudobná estetika a sémiotika (60 štúdií).²¹¹

Krasavy ve Smetanově Libuši, Hudební věda č. 3, 1974, s. 250–273. KYAS, Vojtěch: *Paralely v harmonické struktuře skladeb B. Smetany a F. Schuberta. K metodě kvantitativních harmonických analýz*, Hudební věda č. 4, 1974, s. 313–327. GABRIELOVÁ, Jarmila: *Šest charakteristických skladeb op. 1 Bedřicha Smetany*, Hudební věda č. 4, 1974, s. 330–333. SLAVICKÝ, Milan: *Polyfonie ve Smetanově počátečním období*, Hudební věda č. 2, 1974, s. 136–146. SMETANA, Robert: *Smetanova Vltava a její melodická tematika*, Hudební věda č. 3, 1979, s. 195–218. GABRIELOVÁ, Jarmila: *Smetanovy „Lístky do památníku“*. *Ke kompoziční problematice skladatelova raného tvůrčího období*, Hudební věda č. 3, 1979, s. 246–250. SMOLKA, Jaroslav: *Modulace a tonální skoky v hudbě Bedřicha Smetany a jeho předchůdců*, Hudební věda č. 4, 1987, s. 321–340.

²¹⁰ MALÁ, Hana: *Statistická srovnávací analýza sborů Leoše Janáčka a moravských lidových písní*, Hudební věda č. 4, 1967, s. 602–627.

SÁDECKÝ, Zdeněk: *Tematické vztahy v Janáčkově klavírním díle (analytická studie)*, Hudební věda č. 1, 1969, s. 26–56. JIRÁNEK, Jaroslav: *Janáčkově dílo jako stylový mikrokosmos české hudby XX. století*, Hudební věda č. 2, 1969, s. 150–171. ŠTĚDRŮN, Miloš: *K analýze vokální melodiky Janáčkovy opery Věc Makropulos s využitím samočinného počítače*, Hudební věda č. 1, 1975, s. 46–61. LÉBL, Vladimír: *Janáčková Sinfonietta*, Hudební věda č. 4, 1978, s. 305–315. BURGHAUSER, Jarmil: *Janáčkově poslední hudebně dramatické torso*, Hudební věda č. 4, 1978, s. 317–324. ŠTĚDRŮN, Miloš: *Janáčkově symfonie Dunaj v pojetí Osvalda Chlubny*, Hudební věda č. 4, 1978, s. 328–331.

²¹¹ ZICH, Jaroslav: *O soudobém reprodukčním slohu*, Hudební věda č. 1, 1964, s. 33–43. KUČERA, Václav: *Intonační teorie v krizi?*, Hudební věda č. 1, 1964, s. 19–32. JIRÁNEK, Jaroslav: *Významný mezník v rozvoji vědecké spolupráce socialistických zemí*, Hudební věda č. 1, 1964, s. 5–18. FILIP,

Miroslav: *K problému hudby a slova z experimentálního hlediska*, Hudební věda č. 3, 1964, s. 462–475. SCHULTZE, Walther Siegmund: *Fragen der musikalischen Rezeptionforschung*, Hudební věda č. 3, 1964, s. 503–513. VOLEK, Jaroslav: *O experimentu v umění a speciálně v hudební tvorbě*, Hudební věda č. 1, 1965, s. 76–91. JIRÁNEK, Jaroslav: *Perspektivy dalšího rozvoje Asafjevova učení o intonaci*, Hudební věda č. 3, 1965, s. 341–371. ZICH, Jaroslav: *Sdělovací schopnost hudby*, Hudební věda č. 1, 1965, s. 31–75. ALBERSHEIM, Gerhard: *Myšlenka a hmota hudby (překlad)*, Hudební věda č. 2, 1965, s. 262–270. ZICH, Jaroslav: *K pojmu koexistence (Doplněk k článku Sdělovací schopnost hudby)*, Hudební věda č. 4, 1965, s. 591–593. KUČERA, Václav: *K problematice uměleckého obrazu v hudbě (II. část)*, Hudební věda č. 1, 1966, s. 29–36. FENCL, Zdeněk: *Počítač jako hudební nástroj*, Hudební věda č. 1, 1968, s. 101–114. DOUBRAVOVÁ, Jarmila: *K umělecké metodě*, Hudební věda č. 2, 1969, s. 192–205. PUKL, Oldřich, SPIELMANN, Petr: *Kubismus a hudba*, Hudební věda č. 2, 1969, s. 135–149. DOUBRAVOVÁ, Jarmila: *Interpersonální hypotéza v hudební semiotice*, Hudební věda č. 2, 1970, s. 179–182. BAJER, Jiří: *Vztah vyjadřovacích prostředků hudby, poezie a divadla v Burianově tvorbě dvacátých a třicátých let*, Hudební věda č. 3, 1971, s. 288–295. POLEDŇÁK, Ivan: *K problému hudebního vkusu*, Hudební věda č. 2, 1972, s. 99–113. DOUBRAVOVÁ, Jarmila: *Houslový koncert Albana Berga z interpersonálního hlediska*, Hudební věda č. 2, 1972, s. 117–136. DUŠEK, Bohumil: *Několik úvah o hudebních slozích*, Hudební věda č. 2, 1972, s. 140–154. VOLEK, Jaroslav: *Hudba jako předmět sdělení*, Hudební věda č. 3, 1972, s. 225–236. SCHAEFFER, Pierre: *Hudba a počítače*, Hudební věda č. 3, 1972, s. 249–253. VOLEK, Jaroslav: *Hudba jako předmět sdělení (dokončení)*, Hudební věda č. 4, 1972, s. 304–316. ŠABOUK, Sáva: *Zum Streit um die Widerspiegelungstheorie in der Kunstwissenschaft (I)*, Hudební věda č. 1, 1975, s. 68–82. DOUBRAVOVÁ, Jarmila: *Interpersonální význam hudby a hudební semiotika*, Hudební věda č. 2, 1975, s. 154–163. JIRÁNEK, Jaroslav: *Krystalizace významového pole Smetanovy Libuše*, Hudební věda č. 1, 1976, s. 27–54. DOUBRAVOVÁ, Jarmila: *Čas struktury a struktura času*, Hudební věda č. 2, 1976, s. 128–144. JŮZL, Miloš: *K otázce srozumitelnosti a lidovosti hudby*, Hudební věda č. 1, 1976, s. 75–80. VYSLOUŽIL, Jiří: *Musikavantgarde und engagierte Musikavantgarde*, Hudební věda č. 2, 1976, s. 122–126. FUKAČ, Jiří, POLEDŇÁK, Ivan: *K typologickým polarizacím hudby, zejména polarizaci hudby umělecké a nonumělecké*, Hudební věda č. 4, 1977, s. 316–332. BEK, Josef: *Avantgarda a socialistická revoluce*, Hudební věda č. 1, 1978, s. 3–6. FUKAČ, Jiří: *Hudební kultura – poznání – sociální revoluce*, Hudební věda č. 1, 1978, s. 8–16. VYSLOUŽIL, Jiří: *Hudební dílo a sociální revoluce*, Hudební věda č. 1, 1978, s. 19–26. PUKL, Oldřich: *Schulhoffův Komunistický manifest*, Hudební věda č. 1, 1978, s. 36–50. MARÓTHY, János: *Socialismus – aktuální hudební otázka*, Hudební věda č. 2, 1978, s. 100–102. FUKAČ, Jiří, POLEDŇÁK, Ivan: *Funkce hudby (část I)*, Hudební věda č. 2, 1979, s. 123–145. FUKAČ, Jiří, POLEDŇÁK, Ivan: *Funkce hudby (část II)*, Hudební věda č. 3, 1979, s. 220–244. FUKAČ, Jiří, POLEDŇÁK, Ivan: *Funktionen der Musik*, Hudební věda č. 4, 1979, s. 354–356. BAJER, Jiří: *Hudebně semiotický výzkum v ČSSR*, Hudební věda č. 3, 1980, s. 195–201. POLEDŇÁK, Ivan: *Ke vztahu reprezentace a prezentace v hudebním sdělování*, Hudební věda č. 3, 1980, s. 202–210. FUKAČ, Jiří: *Znaky a metaznaky v hudební komunikaci*, Hudební věda č. 3, 1980, s. 211–220. KAPUSTA, Jan: *K problému národnosti v hudbě*, Hudební věda č. 1, 1980, s. 60–67. KADEN, Christian: *Prolegomena k jedné semiotice hudby*, Hudební věda č. 3, 1981, s. 238–256. JIRÁNEK, Jaroslav: *Sémantická analýza hudby*, Hudební věda č. 4, 1981, s. 291–302. FUKAČ, Jiří: *Úvahy nad termínem, pojmem a jevem „hudební divadlo“*, Hudební věda č. 4, 1981, s. 303–310. VOLEK, Jaroslav: *Problémy definice hudby z hlediska vědeckých disciplín*, Hudební věda č. 2, 1982, s. 123–153. FUKAČ, Jiří: *„Hudba – mimohudební.“ Dialektika vzájemných přechodů a přenosů ve světle poznávacích reflexí.*, Hudební věda č. 2, 1982, s. 134–140. POLEDŇÁK, Ivan: *K otázkám hranic hudby a stratifikace hudby*, Hudební věda č. 2, 1982, s. 141–161. VYSLOUŽIL, Jiří: *O potřebnosti pojmu „styl“ v hudbě*, Hudební věda č. 2, 1983, s. 99–105. FUKAČ, Jiří: *„Styl“ – o potřebnosti nezbytných konkretizací jednoho „průběhu“ slova*, Hudební věda č. 2, 1983, s. 106–109. VOLEK, Jaroslav: *Inovace v hudbě a vrstva zprostředkovatelů*,

Články dotýkajúce sa oblasti estetiky a sémiotiky sa v sledovanom období vyskytovali celkom pravidelne. Najviac do tejto oblasti prispievali J. Fukač, J. Volek, I. Poledňák a J. Doubravová. Hudobná estetika sa najčastejšie objavovala v spojitosti s obecnou psychológiou. Zaoberala sa najmä zdieľacími a komunikačnými schopnosťami hudby, funkciami hudby, problematikou hudobného vkusu. Vo veľkej miere sa psychologickým aspektom v hudobnej estetike venoval J. Fukač.

Špecifické príspevky na pomedzí hudobnej sémiotiky a psychológie publikovala v *Hudobní vědě* Jarmila Doubravová. Problematikou interpersonálnej hypotézy sa snažila poukázať na dôležitosť psychického rozpoloženia (prežívania) pri tvorbe skladateľa. Dospelo sa k názoru, že hlavným nedostatkom pri výklade sémantiky hudby stále zostáva výber ukážok hudby (kvalitatívna odlišnosť).

V rámci hudobnej sémiotiky bola súčasťou aj sémantická analýza hudby, ktorá je už zmienená v hudobnej teórii.

3.2.4 Hudobná ikonografia

Hudobnej ikonografii nebola do roku 1972 v rámci *Hudobní vědy* venovaná takmer žiadna pozornosť. Počiatocne sa objavovala najmä v rámci organológie. V časopise sa začala vyskytovať od roku 1972.²¹² A až neskôr začala byť významným

Hudobní věda č. 3, 1984, s. 195–204. FUKAČ, Jiří: *Hudobně inovační procesy – zvláštní případ dialektiky hudebního a mimohudebního*, Hudobní věda č. 3, 1984, s. 208–218. POLEDŇÁK, Ivan: *Sociální, ekonomické, technické apod. momenty jako inovační zdroje univerza hudby 20. století*, Hudobní věda č. 3, 1984, s. 221–227. BEK, Josef: *K problému neoavantgardy. Marginálie ke knize Luigi Nona „texte, Studien zu seiner Musik“*, Hudobní věda č. 3, 1984, s. 251–259. FUKAČ, Jiří: *Skladatelská osobnost – institucionální struktury – regionální vazby. K problému vzájemných determinací*, Hudobní věda č. 1, 1986, s. 33–41. VEREŠ, Jozef: *K špecifickosti interpretácie a textu v hudobnej komunikácii*, Hudobní věda č. 1, 1987, s. 73–85. VOLEK, Jaroslav: *K problematice základů hudební tektoniky*, Hudobní věda č. 3, 1987, s. 195–205. FUKAČ, Jiří: *K problémům hudební avantgardy a jejího vyústění*, Hudobní věda č. 3, 1987, s. 242–248. VLČEK, Josef, LINDAUR, Vojtěch: *Videopop – současný stav a perspektivy*, Hudobní věda č. 3, 1987, s. 260–268. STEINMETZ, Karel: *Prostředky časové artikulace hudby*, Hudobní věda č. 2, 1988, s. 150–172. LÉBL, Vladimír: *Zvukový ideál soudobé komorní hudby*, Hudobní věda č. 1, 1988, s. 88–92.

²¹² JAREŠ, Stanislav: *Portrét jako hudebně historický pramen*, Hudobní věda č. 2, 1972, s. 168–169. JAREŠ, Stanislav: *Portréty Jana Ladislava Dusíka*, Hudobní věda č. 3, 1972, s. 254–256. JAREŠ, Stanislav: *Z hudebního života pražského dvora před třicetiletou válkou*, Hudobní věda č. 1, 1972, s. 69–71. JAREŠ, Stanislav, VOLEK, Tomislav: *Soubor ikonografických dokumentů z pražského pavlánského kláštera z r. 1640*, Hudobní věda č. 1, 1973, s. 78. WOLF, Hellmuth Christian: *Význam obrazové dokumentace pro dějiny opery*, Hudobní věda č. 2, 1973, s. 151–160. VOLEK, Tomislav: *Unikátní pražský notový tisk z roku 1648*, Hudobní věda č. 3, 1973, s. 244–245. VOLEK, Tomislav: *Hudobně ikonografické dokumenty z pera J. R. Sprocka*, Hudobní věda č. 3, 1973, s. 246–248. JAREŠ, Stanislav, VOLEK, Tomislav: *Hudba v pražských průvodech 18. století*, Hudobní věda č. 4, 1973, s. 339–345. JAREŠ, Stanislav, VOLEK, Tomislav: *Obrazové dokumenty k prvnímu provedení*

dotvárateľom českého hudobného života. Najviac do tejto disciplíny publikoval Stanislav Jareš (20 príspevkov).²¹³

3.2.5 Nonartificiálna hudba

Pri triedení článkov s tematikou nonartificiálna hudba som sa opäť stretla s určitými problémami spojenými s viacerými možnosťami zaradenia niektorých publikovaných článkov.

Napr. príspevok Václava Pletka s názvom *Přehledný soupis edic kupletů a šlágrů na konci 19. a v první polovině 20. století*²¹⁴ som zaradila do nonartificiálnej hudby, hoci sa výrazne týka hudobno-historiografickej problematiky. Do teórie a dejín nonartificiálnej hudby ho umiestňujem z toho dôvodu, že hoci ide o zhromaždenie historického materiálu, dotýka sa vo veľkej miere najmä oblasti nonartificiálnej hudby. Pre lepšiu predstavivosť pridávam citát V. Pletku: „Doufám, že soupis poslouží především zpracovatelům nových dějin české hudby i jiným zájemcům při hlubším

Čarostřelce v češtině, Hudební věda č. 1, 1974, s. 80–82. JAREŠ, Stanislav: *Nejstarší inscenace Prodané nevěsty*, Hudební věda č. 2, 1974, s. 195–198. PUKL, Oldřich: *K organizační činnosti Aloise Háby*, Hudební věda č. 3, 1974, s. 281–284. JAREŠ, Stanislav, ILLINGOVÁ, Ella: *Josef Suk a České kvarteto*, Hudební věda č. 4, 1974, s. 386–387. VOLEK, Tomislav, JAREŠ, Stanislav: *Portréty V. J. Tomáška*, Hudební věda č. 3, 1975, s. 277–281. JAREŠ, Stanislav: *Traktát „Zrcadlo člověčieho spasenie“ jako hudebně ikonografický pramen*, Hudební věda č. 1, 1976, s. 81–85. JAREŠ, Stanislav: *Fotografická tvorba Silvestra Hipmana*, Hudební věda č. 2, 1976, s. 179–182. JAREŠ, Stanislav: *Migrace motivů v hudební ikonografii*, Hudební věda č. 4, 1976, s. 372–375. JAREŠ, Stanislav: *Inscenace Bergova Vojcka v Národním divadle roku 1926*, Hudební věda č. 3, 1977, s. 271–273. KAZDA, Jaromír: *Vztahy operní a činoherní interpretace postavy Mefista*, Hudební věda č. 3, 1978, s. 258–265. JAREŠ, Stanislav: *Obrazová dokumentace Janáčkovy Její pastorkyně v Národním divadle v roce 1916*, Hudební věda č. 4, 1978, s. 358–364. JAREŠ, Stanislav: *Literátská bratrstva z hlediska ikonografických pramenů*, Hudební věda č. 2, 1979, s. 165–174. JAREŠ, Stanislav: *Prozatimní divadlo v Praze*, Hudební věda č. 3, 1979, s. 252–261. JAREŠ, Stanislav: *Otakar Ostrčil 1879 – 1979. Příspěvek k obrazové dokumentaci*, Hudební věda č. 4, 1979, s. 367–369. JAREŠ, Stanislav: *Hugo Boettinger a hudba*, Hudební věda č. 2, 1980, s. 164–170. KAZDA, Jaromír: *České operní herectví*, Hudební věda č. 1, 1981, s. 71–83. JAREŠ, Stanislav: *Zahraniční skladatelé na festivalu Pražské jaro v letech 1940-1980*, Hudební věda č. 4, 1982, s. 327–333. JAREŠ, Stanislav: *Hudebníci v Galerii vynikajících osobností arch. J. Vaňka*, Hudební věda č. 4, 1983, s. 353–359. *Z dvořákovských dokumentů*, Hudební věda č. 1, 1984, s. 85–86. JAREŠ, Stanislav: *Pražské městské divadlo v Kotcích 1738 – 1783. Budova a provozní podmínky.*, Hudební věda č. 2, 1984, s. 155–164. SRBA, Bořivoj: *Scénické výpravy Meyerbeerových oper na českém jevišti*, Hudební věda č. 4, 1984, s. 376–384. JAREŠ, Stanislav: *Pěvkyně Tereza Stolzová (1834-1902)*, Hudební věda č. 3, 1985, s. 268–271. JAREŠ, Stanislav: *Fotografická dokumentace české hudební kultury v pozůstalostech B. Vavrouška a F. Vopata*, Hudební věda č. 4, 1985, s. 347–351.

²¹³ Vid' v poznámke pod čiarou č. 245.

²¹⁴ PLETKA, Václav: *Přehledný soupis edic kupletů a šlágrů na konci 19. a v první polovině 20. století*, Hudební věda č. 2, 1964, s. 317–348.

poznávání kupletní a šlágrové produkce, která často nevázně, ale mnohdy také vážně a předvídavě glosovala rozporný společenský vývoj své doby.“²¹⁵

Obdobný případ predstavovala štúdia s názvom, *K historii stavovských organizací českých hudebníků 20. století*,²¹⁶ ktorá sa oblasťou svojho záujmu nachádzala v prieniku s hudobnou historiografiou. Do teórie a dejín nonartificiálnej hudby som ju zaradila z toho dôvodu, že i jej autor – Josef Kotek sa špecializuje na výskum populárnej hudby. Svedčí o tom aj nasledujúci citát: „Můj příspěvek se dotýká organizací hudebníků věnujících se především zábavné a tanečné hudbě; tyto organizace počtem svých členů ve stavovském dění ostatně i zřetelně dominují.“²¹⁷

Podobná situácia sa vyskytla v súvislosti nonartificiálnej hudby s hudobnou sociológiou. Dominovali sociologické výskumy populárnych žánrov (napr. štúdia Josefa Kotku s názvom *Šlágr a jeho společenská apercpece v letech 1949–1966*).²¹⁸ Z vyššie spomínaného dôvodu som aj túto štúdiu zaradila do oblasti teórie a dejín nonartificiálnej hudby.

Pri nonartificiálnej hudbe som sledovala dve kritéria, ktoré som vyhodnotila do tabuliek. Prvým kritériom bolo rozčlenenie článkov zo všetkých muzikologických disciplín do oblasti artificiálnej hudby a nonartificiálnej hudby. Nie všetky články boli zaraditeľné, pretože sa v nich buď sféra AH²¹⁹ a NAH²²⁰ prelínala, alebo vôbec neobjavovala. Nezaradila som celkovo 113 príspevkov (napr. niektoré pojednávania o hudobných inštitúciách, dokumentačné súpisy, otázky metodologické, výskumy hudobnej akustiky apod.).

Klasifikovala som články z viacerých muzikologických disciplín. Tematický záber na problematiku AH sa nachádzal vo veľkej prevahe (438 príspevkov). Naproti tomu o NAH sa javil omnoho menší bádateľský záujem (len 31 článkov).²²¹

²¹⁵ PLETKA, Václav: *Přehledný soupis edic kupletů a šlágrů na konci 19. a v první polovině 20. století*, Hudební věda č. 2, 1964, s. 324.

²¹⁶ KOTEK, Josef: *K historii stavovských organizací českých hudebníků 20. století*, Hudební věda č. 1, 1966, s. 133–150.

²¹⁷ KOTEK, Josef: *K historii stavovských organizací českých hudebníků 20. století*, Hudební věda č. 1, 1966, s. 134.

²¹⁸ KOTEK, Josef: *Šlágr a jeho společenská apercpece v letech 1949–1966*, Hudební věda č. 1, 1969, s. 57–91.

²¹⁹ AH – skratka pre artificiálnu hudbu.

²²⁰ NAH – skratka pre nonartificiálnu hudbu.

²²¹ PLETKA, Václav: *Přehledný soupis edic kupletů a šlágrů na konci 19. a v první polovině 20. století*, Hudební věda č. 2, 1964, s. 317–348. KOTEK, Josef: *Dokumentace materiálů zábavné*,

V článku²²² v *Hudobnej vėde* sa objavilo tvrdenie o pomere AH – NAH: „lze odhadnout, že v rovině tvorby i v rovině recepcie je dnes poměr bytové a umělecké hudby určen zhruba poměrem 9:1.“²²³ V periodiku je počet příspěvků vyjadrený pomerom zhruba 14:1. Dá sa povedať, že *Hudební věda* sa v skúmanom období výrazne orientuje namä na artificálnu hudbu. Zaujímavé by určite bolo porovnať tento výsledok so súčasnejšími príspevkami *Hudební vědy* a zistiť, či je tento pomer stále rovnaký. Ďalej sa potvrdilo, že hudobná veda je odbor, ktorý pokračuje v stereotypnej línii, vyznačujúca sa pomalou generačnou výmenou autorov. Väčšina autorov publikujúcich do časopisu sa orientovala na hudobnú historiografiu a nonartificálnej

taneční a džezové hudby, Hudební věda č. 3, 1964, s. 485–502. KUNA, Milan: *Sborový zpěv za okupace (1. část)*, Hudební věda č. 4, 1964, s. 562–576. FENDRYCH, Lubomír, KOTEK, Josef: *K metodologii a metodice výzkumu masových hudebních žánrů*, Hudební věda č. 4, 1964, s. 608–616. KOTEK, Josef: *České a slovenské časopisy 1889–1963, věnované zábavné, taneční a džezové hudbě a hospodářským, stavovským i sociálním otázkám jejich provozovatelů a zprostředkovatelů*, Hudební věda č. 1, 1965, s. 116–141. KUNA, Milan: *Sborový zpěv za okupace – II. část, dokončení*, Hudební věda č. 2, 1965, s. 116–183. KUNA, Milan: *Přehled pěveckých sborů v okupaci – materiálová příloha ke článku Sborový zpěv za okupace*, Hudební věda č. 2, 1965, s. 293–300. FUKAČ, Jiří, SUMEC, Aleš: *Jazz a experiment*, Hudební věda č. 1, 1966, s. 105–114. KOTEK, Josef: *K historii stavovských organizací českých hudebníků 20. století*, Hudební věda č. 1, 1966, s. 133–150. KARBUSICKÝ, Vladimír: *Melodický typ balady Osířelo dítě*, Hudební věda č. 4, 1966, s. 576–596. KARBUSICKÝ, Vladimír: *K pojmu a estetice „lehké hudby“*, Hudební věda č. 1, 1967, s. 22–43. KARBUSICKÝ, Vladimír: *K pojmu a estetice „lehké hudby“ (pokračování)*, Hudební věda č. 2, 1967, s. 328–338. KARBUSICKÝ, Vladimír: *K pojmu a estetice „lehké hudby“ (dokončení)*, Hudební věda č. 3, 1967, 440–454. FENDRYCH, Lubomír: *K otázce společenské funkce masových hudebních žánrů a jejich estetičského hodnocení*, Hudební věda č. 4, 1967, s. 665–680. KOTEK, Josef: *Vývoj teoretických názorů na populární hudbu a píseň v padesátých letech*, Hudební věda č. 4, 1968, s. 509–521. KOTEK, Josef: *Šlágr a jeho společenská apercpece v letech 1949–1966*, Hudební věda č. 1, 1969, s. 57–91. KAPUSTA, Jan: *Pochod v Čechách a František Kmoch*, Hudební věda č. 2, 1969, s. 172–191. POLEDŇÁK, Ivan: *K otázce specifčnosti jazzu*, Hudební věda č. 4, 1969, s. 419–433. REINER, Karel: *O voice bandu*, Hudební věda č. 1, 1970, s. 96–99. KOŠTÁL, Arnošt: *Zápis lidových písní a tanců*, Hudební věda č. 1, 1971, s. 41–52. KAPUSTA, Jan: *Vojenské kapely a česká národní společnost 19. století*, Hudební věda č. 2, 1971, s. 220–235. KOTEK, Josef: *Prvá setkání české hudby s jazzovými idiomy. K počátkům moderní populární hudby v Čechách*, Hudební věda č. 4, 1972, s. 321–340. KOTEK, Ivan, POLEDŇÁK, Ivan: *Teorie a dějiny tzv. bytové hudby jako samostatná muzikologická disciplína*, Hudební věda č. 4, 1974, s. 335–350. POLEDŇÁK, Ivan: *Revoluční dění a dění nonartificiální hudby*, Hudební věda č. 1, 1978, s. 29–34. VETTERL, Karel: *Stáří lidových nářevů a formy jejich přežívání*, Hudební věda č. 2, 1978, s. 123–152. PODGORNÝ, Oleg: *Vojenské dechové orchestry po roce 1945*, Hudební věda č. 1, 1985, s. 39–52. KOTEK, Josef: *Český kuplet, jeho prostředí a pěstovatelé. K historii pódiových vokálních žánrů*, Hudební věda č. 2, 1985, s. 99–132. KOTEK, Josef: *Česká nonartificiální hudba po roce 1945*, Hudební věda č. 1, 1986, s. 3–17. KOTEK, Josef: *Český hudební folklor 19. století*, Hudební věda č. 3, 1986, s. 195–216. VLČEK, Josef, LINDAUR, Vojtěch: *Videopop – současný stav a perspektivy*, Hudební věda č. 3, 1978, s. 260–268. KOTEK, Josef: *Taneční hudba českého obrození*, Hudební věda č. 4, 1988, s. 311–327.

²²² KOTEK, Josef, POLEDŇÁK, Ivan: *Teorie a dějiny tzv. bytové hudby jako samostatná muzikologická disciplína*, Hudební věda č. 4, 1974, s. 335–350.

²²³ Tamtiež, s. 335.

hudbe sa venovalo pár kľúčových osobností (najviac J. Kotek, ojedinele L. Fendrych, V. Karbusický, I. Poledňák, A. Sumec).

Tabuľka č. 8 zobrazuje roztriedenie všetkých článkov do oblasti AH a NAH:

Ročník	AH	NAH	Nezaradené
1964	7	4	8
1965	17	3	9
1966	20	3	8
1967	23	4	0
1968	18	1	4
1969	17	3	4
1970	21	1	5
1971	20	2	4
1972	15	1	8
1973	18	0	8
1974	20	1	3
1975	13	0	5
1976	13	0	5
1977	15	0	3
1978	18	2	2
1979	14	0	7
1980	17	0	6
1981	13	0	4
1982	16	0	4
1983	19	0	2
1984	17	0	5
1985	14	2	1
1986	15	2	2
1987	23	1	2
1988	17	1	3
1989	18	0	1
Spolu	438	31	113
Percentuálne:	75,26%	5,33%	19,41%

Druhým kritériom bolo roztriedenie článkov v rámci nonartificiálnej hudby do jej 3 subsfér. Oblasť nonartificiálnej hudby je veľmi obsiahla a komplexná. Delí sa do troch hlavných subsfér a to:

1. Hudobný folklór
2. Tradičná populárna hudba: Do TPH²²⁴ sa zahŕňa skoro všetko, čo nie je folklórom, nie je hudbou artificiálnou a nie je ani hudbou jazzového okruhu
3. Moderná populárna hudba (hudba jazzového okruhu).²²⁵

²²⁴ TPH = tradičná populárna hudba.

²²⁵ POLEDŇÁK, Ivan: *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s. 15.

Tabuľka č. 9 rozdeľuje články spadajúce do NAH do jej 3 subsfér:

3 subsféry NAH				
Ročník	Tradičná populárna hudba	Moderná populárna hudba	Folklór	Netriedené
1964	2	0	0	2
1965	2	0	0	1
1966	0	1	1	1
1967	0	0	0	4
1968	0	1	0	0
1969	1	2	0	0
1970	0	0	0	1
1971	1	0	1	0
1972	0	1	0	0
1973	0	0	0	0
1974	0	0	0	1
1975	0	0	0	0
1976	0	0	0	0
1977	0	0	0	0
1978	0	0	1	1
1979	0	0	0	0
1980	0	0	0	0
1981	0	0	0	0
1982	0	0	0	0
1983	0	0	0	0
1984	0	0	0	0
1985	2	0	0	0
1986	0	0	1	1
1987	0	0	0	1
1988	1	0	0	0
1989	0	0	0	0
Spolu	9	5	4	13
Percentuálne:	29,03%	16,13%	12,90%	41,94%

Najviac sa v Hudebnej vede v rámci sféry NAH vyskytla tradičná populárna hudba,²²⁶ moderná populárna hudba²²⁷ (hudba jazzového okruhu) sa umiestnila v počte

²²⁶ PLETKA, Václav: *Přehledný soupis edic kupletů a šlágrů na konci 19. a v první polovině 20. století*, Hudební věda č. 2, 1964, s. 317–348. KUNA, Milan: *Sborový zpěv za okupace (I. část)*, Hudební věda č. 4, 1964, s. 562–576. KUNA, Milan: *Sborový zpěv za okupace – II. část, dokončení*, Hudební věda č. 2, 1965, s. 116–183. KUNA, Milan: *Přehled pěveckých sborů v okupaci – materiálová příloha ke článku Sborový zpěv za okupace*, Hudební věda č. 2, 1965, s. 293–300. KAPUSTA, Jan: *Pochod v Čechách a František Kmoch*, Hudební věda č. 2, 1969, s. 172–191. KAPUSTA, Jan: *Vojenské kapely a česká národní společnost 19. století*, Hudební věda č. 2, 1971, s. 220–235. PODGORNÝ, Oleg: *Vojenské dechové orchestry po roce 1945*, Hudební věda č. 1, 1985, s. 39–52. KOTEK, Josef: *Český kuplet, jeho prostředí a pěstovatelé. K historii pódiových vokálních žánrů*, Hudební věda č. 2, 1985, s. 99–132. KOTEK, Josef: *Taneční hudba českého obrození*, Hudební věda č. 4, 1988, s. 311–327.

²²⁷ FUKAČ, Jiří, SUMEC, Aleš: *Jazz a experiment*, Hudební věda č. 1, 1966, s. 105–114. KOTEK, Josef: *Vývoj teoretických názorů na populární hudbu a píseň v padesátých letech*, Hudební věda č. 4, 1968, s. 509–521. KOTEK, Josef: *Šlágr a jeho společenská apercpece v letech 1949–1966*, Hudební

pridelených príspevkov hneď na druhom mieste. Najmenej bola zastúpená sféra folklóru.²²⁸ Do nezaradených som umiestnila články, ktoré spadali do oblasti NAH (metodologické otázky).²²⁹

Z autorov špecializujúcich sa na oblasť nonartificiálnej hudby publikoval v *Hudební vědě* s výrazným náskokom Josef Kotek (11 štúdií).²³⁰ V tabuľke č. 2 je veľmi dobre vidieť, že najväčší rozkvet výskumu nonartificiálnej hudby, predstavujú 60. roky. Od 70. rokov nastáva výrazný útlm. Ďalšia pozornosť sa nonartificiálnej hudbe dostáva až v 80. rokoch.

V 60. rokoch sa bádanie upriamuje na metodologické otázky disciplíny, vo veľkej miere sa riešia otázky terminologické; estetické funkcie vo vzťahu k nonartificiálnej hudbe (V. Karbusický), zhromažďujú sa materiály dokumentačného charakteru (od roku 1965 sa jedným z hlavných predsavzatí periodika *Hudební věda* stalo intenzívnejšie skúmať populárno-hudobné žánre).

Terminologickými a estetickými otázkami nonartificiálnej hudby sa zaoberal V. Karbusický.²³¹ Spomínaná tu je terminológia H. Besselera, ktorý pre nonartificiálnu

věda č. 1, 1969, s. 57–91. POLEDŇÁK, Ivan: *K otázce specifčnosti jazzu*, *Hudební věda* č. 4, 1969, s. 419–433. KOTEK, Josef: *Prvá setkání české hudby s jazzovými idiomi. K počátkům moderní populární hudby v Čechách*, *Hudební věda* č. 4, 1972, s. 321–340.

²²⁸ KARBUSICKÝ, Vladimír: *Melodický typ balady Osirelo dítě*, *Hudební věda* č. 4, 1966, s. 576–596. KOŠTÁL, Arnošt: *Zápis lidových písní a tanců*, *Hudební věda* č. 1, 1971, s. 41–52. VETTERL, Karel: *Stáří lidových nápevů a formy jejich přežívání*, *Hudební věda* č. 2, 1978, s. 123–152. KOTEK, Josef: *Český hudební folklor 19. století*, *Hudební věda* č. 3, 1986, s. 195–216.

²²⁹ KOTEK, Josef: *Dokumentace materiálů zábavné, taneční a džezové hudby*, *Hudební věda* č. 3, 1964, s. 485–502. FENDRYCH, Lubomír, KOTEK, Josef: *K metodologii a metodice výzkumu masových hudebních žánrů*, *Hudební věda* č. 4, 1964, s. 608–616. KOTEK, Josef: *K historii stavovských organizací českých hudebníků 20. století*, *Hudební věda* č. 1, 1966, s. 133–150. KARBUSICKÝ, Vladimír: *K pojmu a estetice „lehké hudby“*, *Hudební věda* č. 1, 1967, s. 22–43. KARBUSICKÝ, Vladimír: *K pojmu a estetice „lehké hudby“ (pokračování)*, *Hudební věda* č. 2, 1967, s. 328–338. KARBUSICKÝ, Vladimír: *K pojmu a estetice „lehké hudby“ (dokončení)*, *Hudební věda* č. 3, 1967, 440–454. FENDRYCH, Lubomír: *K otázce společenské funkce masových hudebních žánrů a jejich estetického hodnocení*, *Hudební věda* č. 4, 1967, s. 665–680. REINER, Karel: *O voice bandu*, *Hudební věda* č. 1, 1970, s. 96–99. KOTEK, Ivan, POLEDŇÁK, Ivan: *Teorie a dějiny tzv. bytové hudby jako samostatná muzikologická disciplína*, *Hudební věda* č. 4, 1974, s. 335–350. POLEDŇÁK, Ivan: *Revolučné dění a dění nonartificiální hudby*, *Hudební věda* č. 1, 1978, s. 29–34. KOTEK, Josef: *Česká nonartificiální hudba po roce 1945*, *Hudební věda* č. 1, 1986, s. 3–17. VLČEK, Josef, LINDAUR, Vojtěch: *Videopop – současný stav a perspektivy*, *Hudební věda* č. 3, 1978, s. 260–268. KOTEK, Josef: *České a slovenské časopisy 1889–1963, věnované zábavné, taneční a džezové hudbě a hospodářským, stavovským i sociálním otázkám jejich provozovatelů a zprostředkovatelů*, *Hudební věda* č. 1, 1965, s. 116–141.

²³⁰ Vid' v poznámke pod čiarou č. 223.

²³¹ KARBUSICKÝ, Vladimír: *K pojmu a estetice „lehké hudby“*, *Hudební věda* č. 1, 1967, s. 22–43.

hudbu navrhol termín *Umgangsmusik* a pre vážnu *Darbietungsmusik*.²³² Vladimír Karbusický sa prikláňa k tejto terminológii ako zatiaľ najvhodnejšej. Ale v češtine chýba vhodný ekvivalent k pojmu *Umgangsmusik*. Preto sa obracia k Jungmannovému termínu „bytová hudba“, ktorý sa používa z ruského „byt“ a je v celku nepreložiteľné. Pre vážnu hudbu Bessler používa termín „*Darbietungsmusik*“, v češtine sa ako najvhodnejší preklad ukazuje termín „umelecká hudba“ a to práve z toho dôvodu, že je relatívne stály voči už vyššie spomínaným premenám štruktúry predmetu. Tieto termíny predkladá autor ako návrh (môžu byť obmenené i inými termínmi), ale bez tautologického vyznenia.²³³

Záver štúdie priniesol zamyslenie sa nad umeleckou hodnotou „bytovej“ hudby. To, že má „bytová“ hudba viac užitných funkcií, neznamená, že nemá žiadne estetické funkcie.²³⁴

Z nonartificiálnych žánrov sa vo väčšej miere pojednávalo o jasse (3). Štúdia J. Fukača a A. Sumca s názvom *Jazz a experiment*, sa zaoberá hudobno-psychologickou otázkou v jasse.²³⁵ Snaží sa priblížiť rozdiel experimentálneho skúmania a jeho dosah na jazz a artifičialnu hudbu. Výsledky štúdie dokazujú, že výrazovosť u jazu je omnoho užšia než u európskej vážnej hudby (bezprostrednosť prejavu).²³⁶ V závere je vyslovená požiadavka komplexného výskumu hudby jazzovej oblasti.²³⁷

Ďalšou štúdiou²³⁸ pojednáva I. Poledňák o rozdieloch medzi jazzom a vážnou hudbou. Štúdia sa zameriava na základné znaky, ktorými sa jazz líši s vážnou hudbou. V závere je konštatované, že „jazz plní funkcie hudby umelecké i mimo-umelecké, že je bohaté zvrstven žánrově a stylově atd.“²³⁹

²³² KARBUSICKÝ, Vladimír: *K pojmu a estetice „lehké hudby“*, Hudební věda č. 1, 1967, s. 24.

²³³ KARBUSICKÝ, Vladimír: *K pojmu a estetice „lehké hudby“ (pokračování)*, Hudební věda č. 2, 1967, s. 336–338.

²³⁴ KARBUSICKÝ, Vladimír: *K pojmu a estetice „lehké hudby“ (dokončení)*, Hudební věda č. 3, 1967, s. 445–446.

²³⁵ FUKAČ, Jiří, SUMEC, Aleš: *Jazz a experiment*, Hudební věda č. 1, 1966, s. 106.

²³⁶ Tamtiež, s. 112.

²³⁷ Tamtiež, s. 114.

²³⁸ POLEDŇÁK, Ivan: *K otázce specifčnosti jazzu*, Hudební věda č. 4, 1969, s. 419–433.

²³⁹ POLEDŇÁK, Ivan: *K otázce specifčnosti jazzu*, Hudební věda č. 4, 1969, s. 433.

Zaujímavý náznak ďalšieho vývoja podáva článok *Teorie a dějiny tzv. bytové hudby jako samostatná muzikologická disciplína*.²⁴⁰ Požaduje sa komplexný prístup v bádání. Hovorí sa o nutnosti niekoľkých základných rovín: „a, rovina sociologická, sociálne psychologická, psychologická; b, ekonomicko organizační; c, rovina muzikologická v užšom slova smyslu (hudebně teoretická, estetická, historiografická).“²⁴¹ Napr. hudobná historiografia svoje zorné pole výskumu upriamovala výhradne na umeleckú hudbu a problematiku vývoja bytovej hudby dlho ignorovala. Naproti tomu sa napr. hud. sociológia zameriavala na hudbu v najširšom slova zmysle, teda na umeleckú i bytovú).²⁴²

Na nonartificiálnu hudbu sa nahliadalo najmä z historického uhlu pohľadu. Vo veľkej miere sa pojednávalo o jasse a tradičnej populárnej hudbe. Menej sa skúmal folklór. Mimo historickú dimenziu výskumu dominovala estetická problematika nonartificiálnej hudby. V porovnaní s historickým a estetickým bádáním v rámci nonartificiálnej hudby sa menej vyskytovali sociologické výskumy nonartificiálnej hudby a psychologické hľadisko nonartificiálnej hudby.

3.2.6 Teória a dejiny hudobnej interpretácie

Disciplínu teória a dejiny hudobnej interpretácie reprezentovalo 10 príspevkov.²⁴³ Na základe tabuľky č. 2 možno povedať, že bola bádateľmi rozvíjaná

²⁴⁰ KOTEK, Josef, POLEDŇÁK, Ivan: *Teorie a dějiny tzv. bytové hudby jako samostatná muzikologická disciplína*, Hudební věda č. 4, 1974, s. 335–350.

²⁴¹ Tamtiež, s. 339.

²⁴² Tamtiež, s. 340.

²⁴³ KRATOCHVÍL, Jiří: *Otázka původního znění Mozartova Koncertu pro klarinet a Kvintetu pro klarinet a smyčce*, Hudební věda č. 1, 1967, s. 44–70. KRATOCHVÍL, Jiří: *Interpretace dechových koncertů W. A. Mozarta na mezinárodní soutěži Pražského jara 1968*, Hudební věda č. 4, 1969, s. 484–494. GINZBURG, Lev: *O interpretaci Smetanova kvartetu e-moll „Z mého života“*. *Pokus o srovnávací analýzu*, Hudební věda č. 4, 1974, s. 307–312. GINZBURG, Lev: *Zdeněk Nejedlý o interpretačním umění*, Hudební věda č. 2, 1974, s. 203–206. KUNA, Milan: *Interpretace Janáčkova I. smyčcového kvarteta (Pokus o kvantitativní analýzu I. věty díla)*, Hudební věda č. 2, 1977, s. 99–143. KUNA, Milan: *Dramaturgie tempa. K interpretaci druhé věty Janáčkova I. smyčcového kvarteta*, Hudební věda č. 4, 1978, s. 340–357. KUNA, Milan: *Dramaturgie tempa. K interpretaci druhé věty Janáčkova I. smyčcového kvarteta (2. část)*, Hudební věda č. 1, 1979, s. 43–65. BLÁHA, Miloš: *Měření reálného času v hudbě*, Hudební věda č. 4, 1979, s. 291–304. PODGORNÝ, Oleg: *Smetanův první kvartet z hlediska interpretační analýzy*, Hudební věda č. 2, 1983, s. 150–166. FRANĚK, Marek: *Zdroje rytmických nepravidelností v živé hudbě*, Hudební věda č. 2, 1987, s. 172–179.

veľmi nesústavne. Interpretačná analýza sa rozoberala najmä v súvislosti s vrcholnými predstaviteľmi hudby klasicizmu (W. A. Mozart), romantizmu (B. Smetana) a s hudbou 20. storočia (Janáček) klasicizmu.

3.2.7 Hudobná akustika

Počet pridelených príspevkov spadajúcich pod sféru hudobnej akustiky bol 13.²⁴⁴ Ako možno vidieť z tabuľky č. 2, najväčší rozkvet hudobnej akustiky predstavovali 70. roky. Do 70. rokov možno pozorovať minimálny záujem o túto problematiku a od roku 1980 postupný pokles. Treba však podotknúť prepojenosť hudobnej akustiky s inými disciplínami (ako napr. organológia, hudobná interpretácia), preto aj príspevky, ktoré boli zaradené primárne do hudobnej akustiky, spadajú rovnako do vyššie spomínaných muzikologických disciplín.

Do tejto oblasti publikoval v rámci periodika najviac Antonín Špelda, ktorý vo veľkej miere pojednával o meraní hudobnej dynamiky, najmä orchestrálnych nástrojov. Morfológii zvukovej štruktúry sa venoval V. Lébl, ktorý v závere svojej štúdie, v ktorom porovnal schopnosť spracovania i komplikovanejších zvukových štruktúr prostredníctvom sluchovej analýzy a merania pomocou prístroja. Sluch sa ukázal ako spoľahlivejší (jednalo sa o nestacionárne hudobné javy). V závere autor podotýka, že je dôležité dbať na adekvátne použitie meriacich prístrojov a metód.²⁴⁵ Špecifickú štúdiu na pomedzí hudobnej teórie a akustiky publikoval Luděk Zenkl.

²⁴⁴ ŠPELDA, Antonín: *K problémům měření stupně dynamiky orchestrálních nástrojů*, Hudební věda č. 2, 1966, s. 304–314. ŠPELDA, Antonín: *Dynamické rozsahy smyčcových nástrojů*, Hudební věda č. 4, 1966, s. 644–661. ŠPELDA, Antonín: *Pizzicato smyčcových nástrojů*, Hudební věda č. 1, 1968, s. 49–100. LÉBL, Vladimír: *Nástin typologie zvukového materiálu*, Hudební věda č. 3, 1969, s. 260–280. ŠPELDA, Antonín: *Fluktuace ustálené hladiny dynamiky*, Hudební věda č. 2, 1970, s. 123–156. ŠPELDA, Antonín: *Vzájemné maskování orchestrálních nástrojů (I. část)*, Hudební věda č. 3, 1970, s. 297–315. ŠPELDA, Antonín: *Vzájemné maskování orchestrálních nástrojů (II. část – dokončení)*, Hudební věda č. 4, 1970, s. 431–458. LÉBL, Vladimír: *Příspěvek k morfológii zvukové struktury*, Hudební věda č. 1, 1971, s. 3–18. BLÁHA, Miloš, LÉBL, Vladimír: *Některé metodologické problémy spektrografie*, Hudební věda č. 2, 1972, s. 163–166. ZENKL, Luděk: *Spektrografie a výzkum slyšení*, Hudební věda č. 1, 1973, s. 75–76. BLÁHA, Miloš, LÉBL, Vladimír: *Objektivní a subjektivní problematika zvukové barvy*, Hudební věda č. 3, 1974, s. 211–248. ZENKL, Luděk: *Helmholtzovo pojetí konsonance a česká hudební teorie*, Hudební věda č. 4, 1975, s. 328–350. SYROVÝ, Václav: *K otázkám směrových charakteristik klarinetu*, Hudební věda č. 4, 1981, s. 313–325.

²⁴⁵ LÉBL, Vladimír: *Příspěvek k morfológii zvukové struktury*, Hudební věda č. 1, 1971, s. 18.

Východisko štúdie predstavovala publikácia H. Helmholtza.²⁴⁶ „Helmholtzovo akustické pojetí a hodnocení se přirozeně liší od charakteristiky a třídění konsonancí a disonancí v hudební praxi. V tonální hudbě jsou například konsonance a disonance vzájemným protikladem, různými kvalitami. V akustickém pojetí je mezi nimi rozdíl pouze stupňový, ne kvalitativní, ale pouze kvantitativní. Z hlediska hudebního jsou tercie a sexty rovnocennými konsonancemi, kdežto Helmholtz mezi nimi nalézá podle akustických kritérií určité rozdíly.“²⁴⁷

3.2.8 Organológia

Organológia sa v Hudobnej vede objavila už v súvislosti s hud. akustikou. Predstavovala disciplínu, ktorá sa vyskytovala zriedkavo (10 štúdií).²⁴⁸ Výrazne dominantnou sférou nástrojového bádania sa stali varhany (väčšinou ako súčasť pojednaní o živote varhaníkov), pričom sa dá zhrnúť, že teritoriálne mala prevahu najmä Morava.

3.2.9 Hudobná psychológia

Disciplína hudobná psychológia bola zastúpená pomenej (9 štúdií).²⁴⁹ Na prelome 60. a 70. rokov sa objavili empiricky zamerané štúdie na oblasť tzv. farebného

²⁴⁶ HELMHOLTZ, Hermann: *Die Lehre von den Tonempfindungen als physiologische Grundlage für die Theorie der Musik*, Braunschweig, 1863, 675 s.

²⁴⁷ ZENKL, Luděk: *Helmholtzovo pojetí konsonance a česká hudební teorie*, Hudební věda č. 4, 1975, s. 334–335.

²⁴⁸ FRIDRICH, Zdeněk: *K dějinám varhan na Kopečku a na Hradisku u Olomouce*, Hudební věda č. 1, 1968, s. 128–138. SEHNAL, Jiří: *Zapomenutý kroměřížský varhanář Jakub Kasparides*, Hudební věda č. 2, 1973, s. 135–145. VOGL, Emil: *Die Angelika und ihre Musik*, Hudební věda č. 4, 1974, s. 358–371. CULKA, Zdeněk: *Pražské varhanářské smlouvy ze 17. a 18. století*, Hudební věda č. 4, 1974, s. 372–385. GERGELYI, Otmar: *Výmolov organ v Jure pri Bratislave*, Hudební věda č. 2, 1976, s. 174–178. SEHNAL, Jiří: *Vývoj varhanářství na Moravě do roku 1900*, Hudební věda č. 1, 1980, s. 3–35. SEHNAL, Jiří: *Varhanici a varhanní hra na Moravě v 17. a 18. století*, Hudební věda č. 1, 1982, s. 21–48. BUŽGA, Jaroslav: *Hudební nástroje ve staročeské koledě z počátku 18. století*, Hudební věda č. 3, 1985, s. 259–263. KURFÜRST, Pavel: *Předchůdci jihlavských skřípek*, Hudební věda č. 2, 1986, s. 175–180. TOMŠI, Lubomír: *Loketská varhanářská škola*, Hudební věda č. 2, 1989, s. 112–133.

²⁴⁹ KNOBLOCH, F., POŠTOLKA, M., SRNEC, J.: *Hudební sémantika z interpersonálního hlediska*, Hudební věda č. 2, 1965, s. 271–276. ŘEHÁNEK, František: *Barevné slyšení*, Hudební věda č. 3, 1968, s. 405–413. DUŠEK, Bohumil: *Barevné slyšení tónin*, Hudební věda, č. 3, 1969, s. 340–351. BURJANEK, Josef: *Hudební prožitek jako syntéza. K dialektice hudby a slova*, Hudební věda č. 3, 1973, s. 179–188.

počutia.²⁵⁰ Metodologické otázky hudobnej psychológie publikoval v *Hudobní vědě* len Ivan Poledňák. Vo svojej štúdiu sa odkazuje na Jaroslava Volka, ktorý označil psychológiu hudby za náuku a vyžaduje presadzovanie experimentálnych prístupov, exaktné metódy a formalizované metódy. V štúdiu je konštatované, že metódy hudobnej psychológie sú skôr metódami psychologickými.²⁵¹ Autor tvrdí: „Špecifické momenty v oblasti metodiky psychológie hudby možno vidieť ve dvoch rovinách: Zaprvé, metodické postupy psychológie jsou zde vzhledem ke špecifické problematice přepřeracovány, zaměřovány, a zadruhé, metodické postupy jsou špecifickým způsobem sdružovány, kombinovány (jak ve smyslu kombinace metod psychologických, tak zejména psychologických a nepšychologických, tj. zejména muzikologických). V tomto smyslu by tedy bylo nesprávné položit prostě rovnítko mezi metody psychológie vůbec a metody psychológie hudby.“²⁵²

V pokračování štúdie²⁵³ sa autor ďalej venuje vzťahu psychológie hudby k ostatným disciplinám. Ako prvý zmiňuje vzťah hud. psychológie s obecnou psychológiou. „Tak je namístě připomenout, že vztah obecné psychológie (a ještě širěji: celé soustavy psychológie) a psychológie hudby vůbec nelze chápat jako „aplikaci“ poznatků obecné psychológie na oblast hudebních jevů; nejde o mechanický přenos, formální použití těchto poznatků v novém obsahu, ale o uvedení do nového kontextu, který je zároveň rozvíjí i prohlubuje, staví „konkrétní a špecifické“ do dialektické kontrapozice vůči „obecnému“. Za druhé pak připomeňme, že jedním z užitečných postupů psychológie hudby by bylo nejen hledat v psychologii poznatky a teoremat, jež pomáhají osvětlovat již formulované problémy psychológie hudby,

POLEDŇÁK, Ivan: *K metodologickým otázkám psychológie hudby*, Hudební věda, č. 4, 1973, s. 281–282. POLEDŇÁK, Ivan: *K metodologickým otázkám psychológie hudby (dokončení)*, Hudební věda, č. 1, 1974, s. 3–19. FUKAČ, Jiří, POLEDŇÁK, Ivan: *K problematice hudebního myšlení*, Hudební věda č. 1, 1979, s. 68–81. FRANĚK, Marek: *Základní mechanismy vnímání rytmu*, Hudební věda č. 2, 1988, s. 173–179. FRANĚK, Marek: *Vliv typu akustického podnětu na vnímání časové délky*, Hudební věda č. 2, 1989, s. 169–181.

²⁵⁰ ŘEHÁNEK, František: *Barevné slyšení*. Hudební věda, č. 3, 1968, s. 405–413. DUŠEK, Bohumil: *Barevné slyšení tónin*. Hudební věda, č. 3, 1969, s. 340–351.

²⁵¹ POLEDŇÁK, Ivan: *K metodologickým otázkám psychológie hudby*, Hudební věda, č. 4, 1973, s. 281–282.

²⁵² POLEDŇÁK, Ivan: *K metodologickým otázkám psychológie hudby*, Hudební věda, č. 4, 1973, s. 282–283.

²⁵³ POLEDŇÁK, Ivan: *K metodologickým otázkám psychológie hudby (dokončení)*, Hudební věda, č. 1, 1974, s. 3–19.

ale také naopak, z důsledného studia nových psychologických přístupů čerpat i nové způsoby kladení otázek a nové otázky v samotné psychologii hudby,...“²⁵⁴

3.2.10 Teória a dejiny hudobnej notácie

Jednou z disciplín s menším zastúpením článkov (7) bola teória a dejiny hudobnej notácie. Tu sa do veľkej miery prejavila staršia spätosť s hudobnou historiografiou. Z českých autorov publikoval svoje štúdie v *Hudební vědě* najviac Václav Plocek (4).²⁵⁵ Naozaj veľmi zriedkavo publikovali F. Pokorný,²⁵⁶ J. Černý,²⁵⁷ K. Černický.²⁵⁸

Pozornosť sa upriamila najmä na tzv. najstaršie tanečné skladby českého teritória, patriace do obdobia stredoveku (prepojenosť s hudobnou historiografiou). V súvislosti s týmito skladbami bola na základe polemizovania nad správnosťou zápisu analyzovaná melódia. Ďalej sa riešili najmä otázky terminologické (czaldy waldy) a samotný text skladieb.

3.2.11 Hudobná sociológia

Hudobná sociológia zastávala v periodiku jednu z najmenej zastúpených muzikologických disciplín. Počet príspevkov, ktoré som zaradila do hudobnej sociológie bol 6.²⁵⁹ Hudobno-sociologické výskumy v súvislosti s nonartificiálnou

²⁵⁴ POLEDŇÁK, Ivan: *K metodologickým otázkam psychologie hudby (dokončení)*, Hudební věda, č. 1, 1974, s. 9.

²⁵⁵ PLOCEK, Václav: *K problematice našich nejstarších tanečních skladeb*, Hudební věda, č. 1, 1969, s. 3–25. PLOCEK, Václav: *Ještě k problematice Czaldy waldy*, Hudební věda, č. 1, 1970, s. 46–56. PLOCEK, Václav: *Zásady popisu rukopisů psaných ve starých notačních systémech*, Hudební věda, č. 2, 1968, s. 230–263. VIDMANOVÁ, Anežka, PLOCEK, Václav: *O quantum sollicitor*, Hudební věda č. 4, 1973, s. 301–319.

²⁵⁶ POKORNÝ, František: *Nově objevené officium o sv. Václavu*, Hudební věd č. 4, 1970, s. 407–430.

²⁵⁷ ČERNÝ, Jaromír: *Melodie Czaldy waldy a problematika našich nejstarších tanečních skladeb*, Hudební věda č.4, 1969, s. 444–454.

²⁵⁸ ČERNICKÝ, Karel: *K notaci tremola ve Smetanových operních partiturách*, Hudební věda č. 4, 1979, s. 349–353.

²⁵⁹ KARBUSICKÝ, Vladimír: *Teoretické předpoklady empiricko-sociologického výzkumu hudby*, Hudební věda č. 3, 1965, s. 372–418. STREJC, Zdeněk: *Otakar Hostinský a sociologie umění*, Hudební věda č. 1, 1973. s. 26–40. HRDÝ, Ladislav: *Sociální determinace a aktivace v tvorbě, interpretaci a recepci uměleckého díla*, Hudební věda č. 3, 1975, s. 243–265. KOTEK, Josef: *Vývoj hudebního vkusu obyvatelstva ČSR po roce 1945*, Hudební věda č. 3, 1978, s. 195–232. STREJC,

hudbou boli zaradené do disciplíny nonartificiálnej hudby (hlavne 60. roky). Hudobno-sociologické výskumy týkajúce sa súčasne hudby vážnej aj populárnej som zaradila do hudobnej sociológie. V periodiku *Hudební věda* prevažovali v súvislosti s hudobnou sociológiou najmä sociologické výskumy.

Empiricko-sociologickému výskumu sa v teoretickej rovine zaoberal V. Karbusický, ktorý v svojej štúdií z roku 1965, píše o niektorých noetických chybách v sociologickom výskume. Konštatuje, že slovný dotazník nie je postačujúci a hlavným metodickým činiteľom má byť pri sociologickom výskume práve zvukový dotazník.²⁶⁰ Za jeden z hlavných problémov považuje kvalitatívne zhodnotenie kvantitatívnych informácií.²⁶¹ Tvrdí, že každý pripravovaný empirický sociologický výskum musí byť dopredu teoreticky dôkladne premyslený v celej svojej komplexnosti.²⁶² Autor píše: „Na proces spoločenského „uskutečňování“ hudby je nutno přiložit „správnou měřící aparaturu“. Tam, kde doposud vládnu „odrazy“, odhady, dojmy, pocity, spojitostí, kde doposud převládá málo říkající statistika, by měl nastoupit důstojný prostředek věd dvacátého století – experiment.“²⁶³

Vo veľkej miere sa objavovali sociologické výskumy zamerané na návštevnosť koncertov. V súvislosti hudobnej sociológie s výchovnou dimenziou hudobnej pedagogiky publikoval svoj článok²⁶⁴ Ladislav Hrdý. Jeho výskum bol zameraný na umelecké publikum, ktoré predstavuje jednu z najzanedbateľnejších oblastí sociológie umenia. Potvrdila sa hypotéza, že druh vzdelania je pre vzťah k hudbe a pre návštevu koncertov významný. Ďalej sa zistilo, že vzdelanie výrazne ovplyvňuje návštevnosť koncertov (vysoko vzdelaný človek – väčšia návštevnosť koncertov).

Početne sa objavovali taktiež sociologické výskumy hudobného vkusu (preferencií hudby vážnej a hudobno-populárnych žánrov). V 70. rokoch sa objavili skôr takéto typy výskumov. Josef Kotek uverejnil v roku 1978 svoju štúdiu s názvom

Zdeněk: *Funkce hudby v současném Československu*, Hudební věda č. 4, 1985, s. 291–321. KOŠŤÁL, Jaroslav: *Mínění české veřejnosti o hudbě a poslechové chování*, Hudební věda č. 4, 1985, s. 322–346.

²⁶⁰ KARBUSICKÝ, Vladimír: *Teoretické předpoklady empiricko-sociologického výzkumu hudby*, Hudební věda č. 3, 1965, s. 380.

²⁶¹ Tamtiež, s. 389.

²⁶² Tamtiež, s. 414.

²⁶³ Tamtiež, s. 379.

²⁶⁴ HRDÝ, Ladislav: *Sociální determinace a aktivace v tvorbě, interpretaci a recepci uměleckého díla*, Hudební věda č. 3, 1975, s. 243–265.

*Vývoj hudebního vkusu obyvatelstva ČSR po roce 1945.*²⁶⁵ Štúdia sa snažila priblížiť premenu hudobného vkusu po roku 1945. Východiskom jej bolo 5 sociologických výskumov (z rokov 1947, 1963, 1965-66, 1969, 1973).²⁶⁶

Porovnanie počúvateľnosti rozhlasových hudobných vysielaní a vzťahu mládeže k hudbe vo svojom príspevku²⁶⁷ priblížil J. Košťál. Vyjadril sa tiež k tomu, že sociologické výskumy sú príliš jednostranné. V štúdií boli použité rôzne štatistiky (skupinové metódy zjednotenia dát, korelačná analýza, faktorová analýza,...). Vôbec poprvýkrát bola použitá v rámci tejto štúdie v hudobnej sociológii metóda multidimenzionálneho škálovania.²⁶⁸ Z. Strejc bol ďalší, ktorý sa vo svojom príspevku²⁶⁹ pridal k názoru, že autori sociologických výskumov až doposiaľ dostatočne nevyužívali možnosti jej metód (a hlavne štatistiku). Orientujú sa viac na jej kvantitatívnu stránku, než na jej kvalitatívnu. A pri vyhodnotení sociologických výskumov sa síce dozvieme kvantitatívne výsledky výskumu, ale nevieme prečo to tak je.²⁷⁰ Málo sa pracuje so štatistickými metódami a smerodatnými odchýlkami.²⁷¹ Z. Strejc vo svojej štúdií ďalej predložil jednotlivé výskumy (realizované v ČSR a SSR v 70. a na počiatku 80. rokov) zamerané najprv na obecné zisťovanie priorít mladých ľudí (aké hodnoty sú pre nich najdôležitejšie – umenie na poslednom mieste).²⁷² Ďalšie výskumy boli zamerané na význam umenia pre spoločnosť, vzťah k jednotlivým druhom umenia občanov ČSR (najnegatívnejší vzťah k vážnej hudbe),²⁷³ na zisťovanie vzťahu umenie a vzdelanosť apod. V stručnosti bolo zistené, že vzdelanie má pozitívny vplyv na vytváranie vzťahu jedincov k umeniu (vyššie vzdelanie – všeobecne pozitívnejší vzťah (napr. k vážnej hudbe), väčšie znalosti (hud. diel); nižšie vzdelanie – opak).²⁷⁴

²⁶⁵ KOTEK, Josef: *Vývoj hudebního vkusu obyvatelstva ČSR po roce 1945*, Hudební věda č. 3, 1978, s. 195–232.

²⁶⁶ Tamtiež, s. 196.

²⁶⁷ KOŠTÁL, Jaroslav: *Mínění české veřejnosti o hudbě a poslechové chování*, Hudební věda č. 4, 1985, s. 322–346.

²⁶⁸ Tamtiež, s. 322.

²⁶⁹ STREJC, Zdeněk: *Funkce hudby v současném Československu*, Hudební věda č. 4, 1985, s. 291–321.

²⁷⁰ Tamtiež, s. 291.

²⁷¹ Tamtiež, s. 293.

²⁷² Tamtiež, s. 293.

²⁷³ Tamtiež, s. 297.

²⁷⁴ Tamtiež, s. 319.

3.2.12 Etnomuzikológia/hudobná folkloristika

Etnomuzikológia patrí medzi základné syntetické/komplexné muzikologické disciplíny (spolu s hudobnou historiografiou a hudobnou teóriou). Za obdobie 1964–1989 som postrehla len 6 príspevkov²⁷⁵ spadajúcej do tejto oblasti.

Hneď v prvom ročníku (1964) sa objavuje príspevok, ktorý hovorí o nedostatkoch zrovnávacej hudobnej vedy i etnomuzikológie. Faktom je, že v tomto období nebola vytvorená žiadna hlbšia etnomuzikologická systematika rytmu (melodická analýza rozvíjaná ďaleko viac).²⁷⁶ Ďalším problémom bola samotná terminológia pojmu etnomuzikológia. Lepší by bol termín hudobná folkloristika (zahŕňala by aj hudbu mimoeurópskych národov). Avšak na druhej strane termín hudobná folkloristika by sa mohol upriamiť príliš na oblasť domácej ľudovej tvorivosti (ale potreba i akcentovať mimohudobné prejavy). „Jelikož opravdu by toto rozdelení odporovalo našemu názoru o jednotě kulturního snažení celého lidstva, a folkloristika stále ještě akcentuje spíše stránku slovesnou, bylo by nejlépe se sjednotit na termínu etnomuzikologie. Zabývala by se tvarovým a genetickým i obsahově intonačním rozbořem lidových hudebních tradic z hlediska jejich vlastní problematiky, i problematiky, která je důležitá pro studium všeobecných dějin hudby i s využitím zkušeností těchto dějin.“²⁷⁷ Preto sa zdá byť termín etnomuzikológia ako vhodnejší (ale tiež problematický).²⁷⁸

Ďalšia štúdia²⁷⁹ od rovnakého autora hovorí o európskom chápaní afrického hudobného „primitivizmu“. Už etnomuzikológ R. Walaschek zavrhol také znevýhodnenie s názvom „primitivizmus“ (sama európska etnomuzikológia nie je schopná oddeliť primitivizmus medzi ľudovou hudobnosťou a hudbou svojej vyspelej existencie). Hudobná bádatel'ka v hudobnej afrikológii – Rose Brandelová vidí riešenie v sémantickej analýze pojmu „primitívny“. Nepríjma doslovný preklad z

²⁷⁵ STANISLAV, Josef: *K základním problémům etnomuzikologie*, Hudební věda č. 1, 1964, s. 238–316. KARBUSICKÝ, Vladimír: *Melodický typ balady „Osirelo dítě“*, Hudební věda č. 4, 1966, s. 576–596. STANISLAV, Josef: *Etnomusikologie Afriky. Prolegomena*, Hudební věda č. 2, 1971, s. 139–151. KOŠŤÁL, Arnošt: *Zápis lidových písní a tanců*, Hudební věda č. 1, 1971, s. 41–52.

VETTERL, Karel: *Stáří lidových nářevů a formy jejich přežívání*, Hudební věda č. 2, 1978, s. 123–152. BURLASOVÁ, Soňa: *Slavistické porovnávací štúdiu v slovenskej etnomuzikológii*, Hudební věda č. 3, 1984, s. 260–267.

²⁷⁶ STANISLAV, Josef: *K základním problémům etnomuzikologie*, Hudební věda č. 1, 1964, s. 255.

²⁷⁷ Tamtiež, s. 295.

²⁷⁸ Tamtiež, s. 294–295.

²⁷⁹ STANISLAV, Josef: *Etnomusikologie Afriky. Prolegomena*, Hudební věda č. 2, 1971, s. 139–151.

latinčiny „primus“ (prvý, prvotný). Tvrdí, že ak je nejaká civilizácia menej vyspelá, to ešte neznamená, že je aj menej kultúrne vyspelá („primitívna“).²⁸⁰

3.2.13 Hudobná pedagogika

Najmenší počet pridelených príspevkov (len 4)²⁸¹ zaznamenala hudobná pedagogika. Stala sa tak najmenej zastúpenou disciplínou v periodiku *Hudobní věda*. Samozrejme, že niektoré príspevky sa objavovali na pomedzí hudobnej pedagogiky a hudobnej psychológie a i v rámci hudobnej sociológie. Tie ale prvotne spadali do zmieňovaných oblasti i keď sa nachádzali i na poli záujmu hudobnej pedagogiky. Najväčší počet článkov sa objavil v priebehu 60. rokov a to najmä v súvislosti so školským výchovným systémom. Najviac sa v tejto oblasti angažoval I. Poledňák (3), svojím príspevkom prispel i J. Fukač (1).

Ivan Poledňák prispel štúdiami, ktoré okrem hudobnej pedagogiky vo veľkej miere súviseli s hudobnou, resp. obecnou psychológiou. V roku 1964 publikoval takéto štúdie²⁸² s hudobno-výchovnou tematikou Ivan Poledňák. V zmienenej štúdii píše o dôležitosti hudobných predstáv v súvislosti s pestovaním hudobnosti žiakov mladšieho školského veku. Snaží sa nájsť vhodnú metodiku hudobnej výchovy a tým prispieť k efektívnejšiemu formovaniu žiakov v tejto oblasti. Bol realizovaný i samotný výskum, ktorý sa zamerl na metódy klasické a experimentálne (tie sa ukázali ako progresívnejšie). Záver štúdie priniesol zistenia, ktoré dokazujú, že klasické používané metódy nie sú postačujúce (hudobné predstavy nie sú dostatočne kvalitné). Väčšia efektivita sa zaznamenala v súvislosti s experimentálnymi metódami (kvalitnejšie hudobné predstavy). Dokázalo sa, že na kvalitu vytvárania hudobných predstáv má veľký vplyv práve metodický postup. Pri klasických metódach sa javí ako veľký nedostatok práve nedostatočná systematickosť a nedostatočné stotožnenie žiaka

²⁸⁰ STANISLAV, Josef: *Etnomusikologie Afriky. Prolegomena*, *Hudobní věda* č. 2, 1971, s. 148.

²⁸¹ POLEDŇÁK, Ivan: *Některé problémy hudební představitosti (I. část)*, *Hudobní věda* č. 4, 1964, č. 4, s. 541–561. POLEDŇÁK, Ivan: *Některé problémy hudební představitosti (dokončení)*, *Hudobní věda* č. 1, 1965, s. 3–18. POLEDŇÁK, Ivan: *K novému pojetí hudebně výchovné práce na ZDŠ*, *Hudobní věda* č. 4, 1966, s. 632–643. FUKAČ, Jirí: *K současnému stavu hudební pedagogiky. Body krystalizace jedné vědní disciplíny*, *Hudobní věda* č. 4, 1971, s. 448–467.

²⁸² POLEDŇÁK, Ivan: *Některé problémy hudební představitosti (I. část)*, *Hudobní věda* č. 4, 1964, s. 541–561. POLEDŇÁK, Ivan: *Některé problémy hudební představitosti (dokončení)*, *Hudobní věda* č. 1, 1965, s. 3-18.

so skladbou (príliš krátkodobé počúvanie skladieb apod.).²⁸³ Autor na záver poznamenal, že: „Poslech hudby by se měl stát ústrojnou součástí většiny hodin. [...] Naše výzkumy pak plně potvrdily zásadní význam začlenění zrakového a pohybového analyzátoru do procesu formování a využívání hudebních sluchových představ.“²⁸⁴ V poradí tretia publikovaná štúdia v periodiku *Hudební věda* z roku 1966 Ivana Poledňáka pokračuje v problematike otázok hudobnej výchovy na základných školách. (Za nedostačujúce považuje napr. jednu hodinu týždenne hudobnej výchovy, školské osnovy vykazujú príliš malú iniciatívnosť v súvislosti so zreteľom tvorivosti k hudbe.)²⁸⁵

Formovanie hudobnej pedagogiky ako muzikologickej disciplíny opisuje štúdia²⁸⁶ J. Fukača z roku 1971. Autor tu poznamenáva, že hudobná pedagogika sa doposiaľ (do roku 1971) zaujímala výhradne o hudobno-výchovnú problematiku. Ale v poslednom období (70. roky) svoju pozornosť upriamila i na vlastnú sebareflexiu (dejiny, metodológia).²⁸⁷

Ďalej sa v štúdiu opisujú terminologické nejasnosti pojmu hudobná pedagogika. Pod pojmom pedagóg chápeme jednak osobu, ktorá je vychovávateľom, učiteľom, ale zároveň sa dá tento pojem ponímať v súvislosti s označením odborníka v pedagogike (napr. teoretický pracovník, vedec). Ale dá sa konštatovať, že v súdobej češtine sú zmienené termíny (pedagóg, pedagogika) dostatočne sémanticky rozlišované.²⁸⁸

Ďalším otázkou, ktorá sa riešila v spojitosti s hudobnou pedagogikou, bol fakt, že hudobnú pedagogiku si v zmieňovanom období neprisvojila ani obecná pedagogika, ale ani hudobná veda. Naproti tomu sa ale medzi vtedajšími československými muzikológmi začínajú objavovať názory, že hudobná pedagogika má byť súčasťou systematiky hudobnej vedy.²⁸⁹ Riešila sa otázka, ktorá disciplína (obecná pedagogika alebo hudobná veda) má na hudobnú pedagogiku väčší „dosah“. V súvislosti zo

²⁸³ POLEDŇÁK, Ivan: *Některé problémy hudební představivosti (dokončení)*, *Hudební věda* č. 1, 1965, s. 17–18.

²⁸⁴ POLEDŇÁK, Ivan: *Některé problémy hudební představivosti (dokončení)*, *Hudební věda* č. 1, 1965, s. 18.

²⁸⁵ Tamtiež, s. 18.

²⁸⁶ FUKAČ, Jiří: *K současnému stavu hudební pedagogiky. Body krystalizace jedné vědní disciplíny*, *Hudební věda* č. 4, 1971, s. 448–467.

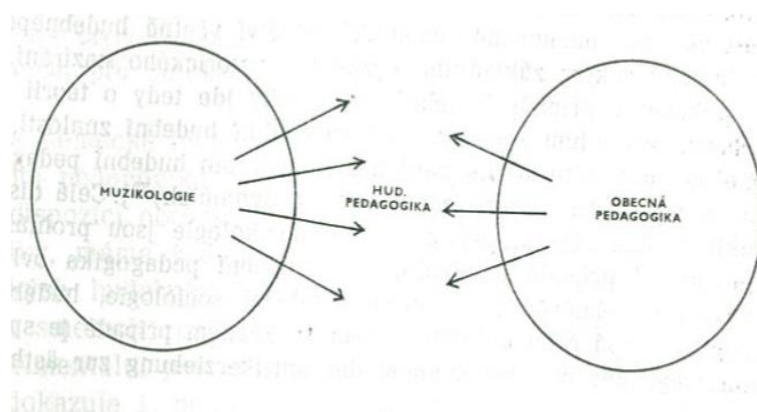
²⁸⁷ Tamtiež, s. 449.

²⁸⁸ Tamtiež, s. 451–452.

²⁸⁹ Tamtiež, s. 456.

zaradením hudobnej pedagogiky do obecnej dimenzie pedagogiky bol spomínaný Adolf Cmíral, ktorý vo svojom diele *Hudební pedagogika* (1943) však hudobnú pedagogiku vôbec nedefinuje, spomínaná tu je len obecná pedagogika a hudobná výchova.²⁹⁰ V dôsledku toho sa preto ujala hudobnej pedagogiky práve hudobná veda. Vzťah obecnej pedagogiky a hudobnej vedy možno pozorovať na obrázku č. 1. „Jisté je pouze tolik, že v rámci obou disciplín se vyhraňuje soubor určitých problémů, jež posléze vytvářejí jakýsi sektor (prozatím víceméně nekompaktní). V průběhu vývoje se mohou hlediska obou disciplín sblížovat i vzdalovat, avšak zóna, za níž obě disciplíny nesou zodpovědnost, reálně existuje. V současné chvíli vypadá situace zřejmě tak, že hudebněpedagogická problematika je schopna zaujmout dominantnější postavení spíše v rámci muzikologie nežli v obecné pedagogice.“²⁹¹

Obrázok č. 1 približuje sféru vplyvov muzikológie (väčší vplyv) a obecnej pedagogiky na hudobnú pedagogiku:

Uspokojivá definícia hudobnej pedagogiky v tomto zmieňovanom období nebola podaná.²⁹² Je však zrejmé, že pedagogická sféra hudby jestvuje a „formování nové hudební pedagogiky je možno chápat právě jako proces, v němž si disciplína až dosud převažně pedagogická osvojí v maximální míře veškerý muzikologický metodologický aparát do té míry, aby byla schopna tuto dimenzi konkrétně odhalit.“²⁹³

²⁹⁰ FUKAČ, Jiří: *K současnému stavu hudební pedagogiky. Body krystalizace jedné vědní disciplíny*, Hudební věda č. 4, 1971, s. 457.

²⁹¹ Tamtiež, s. 462.

²⁹² Tamtiež, s. 462.

²⁹³ Tamtiež, s. 464.

Záver – interpretácia v bodoch

V závere mojej práce interpretujem v jednotlivých bodoch dôležité zistenia, ktoré priniesla tematická analýza periodika *Hudební vědy*:

1. Hudobná historiografia a hudobná teória patrili k najkvantitatívnejšie zatsúpeným muzikologickým disciplinám.
2. Najmenší počet príspevkov sa zaznamenal u hudobnej pedagogiky, hudobnej sociológie a etnomuzikológie.
3. V rámci hudobnej historiografie výrazne prevažovalo bádanie o 20. storočí (český hudobný život). Najmenej sa pojednávalo o hudbe v období stredoveku. Barok, klasicizmus a romantizmus boli v rámci periodika reflektované pomerne rovnomerne. V rámci baroka dominovali českí hudobní skladatelia (najviac J. D. Zelenka), v klasicizme sa bádanie upriamilo na svetových skladateľov (vo výraznej prevahe Beethoven). Hlavnou osobnosťou historiografického bádania v období romantizmu bol A. Dvořák.
4. Autorom, ktorý najviac publikoval do oblasti hudobnej historiografie bol Milan Kuna (hlavný záujem o hudbu 20. storočia).
5. V rámci hudobnej teórie sa najčastejšie objavovala analýza hudobných diel, najmenej sa riešila teoretická problematika hudobných foriem.
6. V rámci analýzy dominovala analýza na základe „klasických“ metód. Najmenšie zastúpenie získala aktivizovaná analýza.
7. Najanalyzovanejším hudobným skladateľom sa v rámci hudobnej teórie stal B. Smetana a na druhom mieste L. Janáček.
8. Autorom, ktorý najviac prispel svojimi štúdiami do sféry hudobnej teórie bol Jaroslav Jiránek.
9. Nonartificiálna hudba sa orientovala najmä na historickú a estetickú dimenziu bádania. Najviac sa pojednávalo o tradičnej populárnej hudbe, najmenej o folklóre.
10. Nonartificiálna hudba a artificiálna hudba boli v periodiku zastúpené vo výraznom nepomere – 1:14.
11. Najviac publikoval do oblasti nonartificiálnej hudby autor Josef Kotek.

12. Hudobná ikonografia sa v Hudební vědě objavila až v roku 1972 (dovtedy iba v rámci organológie). Od roku 1972 predstavuje významnú súčasť českého hudobného života.
13. Najviac príspevkov uverejnil v rámci hudobnej ikonografie Stanislav Jareš.
14. Hudobná akustika sa do značnej miery orientovala najmä na výskum dynamických vlastností hlavne orchestrálnych nástrojov.
15. Najviac prispel svojimi príspevkami do hudobnej akustiky Antonín Špelda.
16. Organológia sa sústredila hlavne na nástroj – varhany.
17. Najčastejšie publikoval do oblasti organológie Jiří Sehnal.
18. Vedecký záujem o disciplínu teóriu a dejiny hudobnej interpretácie bol v *Hudební vědě* veľmi nesústavný.
19. Sústavnejšie sa pojednávalo o hudobnej interpretácii v súvislosti s hudobným dielom L. Janáčka, Mozarta a B. Smetany.
20. Hudobná psychológia sa zameriavala najmä na problematiku tzv. farebného počutia (F. Řehánek, B. Dušek). Vlastné metodologické otázky hudobnej psychológie boli v úzadí – nesystematický rozvoj disciplíny (metodologické otázky hudobnej psychológie rozoberal I. Poledňák).
21. Teória a dejiny hudobnej notácie upriamila svoju pozornosť predovšetkým na problematiku najstarších tanečných skladieb – czaldy waldy.
22. Najviac publikoval do teórie a dejín hudobnej notácie Václav Plocek.
23. Hudobná sociológia sa vyskytovala v súvislosti so sociologickými výskumami (viac na poli nonartificiálnej hudby – preferencia hudobných žánrov), snažila sa riešiť ich nedostatky – hlavne nedostatočné zhodnotenie kvantitatívnych informácií.
24. Etnomuzikológia sa zaoberala v stanovenom období najmä vlastnou problematikou (terminologické otázky,...).
25. Do oblasti etnomuzikológie prispieval najmä Josef Stanislav.

26. Hudobná pedagogika si získala v Hudební vědě nejmenšie zastúpenie. Vo svojom vedeckom bádání častokrát súvisela s hudobnou psychológiou. Riešila sa najmä výchovno-hudobná problematika.

27. Do hudobnej pedagogiky najviac publikoval I. Poledňák.

Zoznam prameňov a literatúry

Literatúra

1. LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (I)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.
2. LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (II)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.
3. LÉBL, Vladimír, POLEDŇÁK, Ivan a kol.: *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj (III)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.
4. ELSCHKEK, Oskár: *Hudobná veda súčasnosti: systematika, teória, vývin*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1984.
5. HONS, Miloš: *Hudba jako horký tep života: kapitoly z dějin české hudební estetiky, vědy a kritiky od Února k Srpnu (1948–1968)*. Praha: Togga, 2015.
6. POLEDŇÁK, Ivan: *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005.
7. JURKOVÁ, Zuzana: *Kapitoly z mimoevropské hudby*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001.
8. HONS, Miloš: *Hudební teorie dnes a zítra: k nedožitým devadesátinám Karla Risingera*. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění v Praze, 2010.
9. POLEDŇÁK, Ivan, FUKAČ, Jiří: *Úvod do studia hudební vědy*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005.
10. HONS, Miloš: *Boj o českou moderní hudbu (1900–1939)*. Praha: Togga, 2013.

Články a štúdie

1. BLÜML, Jan: *Historie a současnost muzikologické disciplíny teorie a dějiny nonartificiální hudby*. Muzikologické fórum č. 2, 2012.
2. BLÜML, Jan: *Popular Music Studies in the Context of Post-Communist Historiography in the Czech Republic*. Popular Music Studies Today, 2017.

3. BLÜML, Jan: *Státní kulturní politika a česká populární hudba v období tzv. normalizace*. Proměny hudby v měnícím se světě, 2007.
4. VYTLAČIL M., Lukáš: *Bibliografické soupisy českých muzikologických prací v časopise Hudební věda v letech 1964 až 2016*. Práce z dějin Akademie věd č. 2, 2017.
5. PEČMAN, Rudolf: *Praeambulum aneb Brněnská muzikologie v době počátku a prvních rozmachů* [online]. [cit. 2019-05-23]. Dostupné z: <<https://music.phil.muni.cz/media/3013101/pecman-preambulum-aneb-brnenska-muzikologie-1.pdf>>
6. PEČMAN, Rudolf: *Helfertova „brněnská muzikologická škola“*. Učitel a jeho význační žáci [online]. [cit. 2019-05-23]. Dostupné z: <<https://music.phil.muni.cz/media/3013100/pecman-helfertova-brnenska-muzikologicka-skola-2.pdf>>
7. VYSLOUŽIL, Jiří: *Hudební věda na brněnské univerzitě před a po roku 1945* [online]. [cit. 2019-05-23]. Dostupné z: <<https://music.phil.muni.cz/media/3013102/vyslouzil-hudebni-veda-na-brnenske-univerzite-3.pdf>>
8. MACEK, Petr: *Brněnská muzikologie v současnosti* [online]. [cit. 2019-05-23]. Dostupné z: <<https://music.phil.muni.cz/media/3013099/macek-brnenska-muzikologie-v-soucasnosti-4.pdf>>
9. VIČAR, Jan: *Ve stopách Roberta Smetany aneb třetí škola české hudební vědy* [online]. [cit. 2019-05-23]. Dostupné z: <https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/134016/1_Musicologica_Brunensia_50-2015-1_12.pdf?sequence=1>

Elektronické zdroje

1. <https://uhv.ff.cuni.cz/cs/uhv/historie/>
2. <http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/>

Encyklopédie, slovníky

1. VYSLOUŽIL, Jiří, FUKAČ, Jiří: *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997.

2. BLUME, Fridrich, FINSCHER, Ludwig: *Die Musik in Geschichte und Gegenwart: allgemeine Enzyklopädie der Musik*. 2. Kassel: Bärenreiter, 1997.
3. SADIE, Stanley, TYRRELL, John: *The new Grove dictionary of music and musicians*. New York: Grove, 2001.
4. MATZNER, Antonín, POLEDŇÁK, Ivan, WASSERBERGER, Igor: *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby. [Díl 1]. Část věcná*. Praha: Supraphon, 1983.

Pramene

1. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1964.
2. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1965.
3. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1966.
4. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1967.
5. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1968.
6. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1969.
7. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1970.
8. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1971.
9. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1972.
10. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1973.
11. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1974.
12. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1975.
13. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1976.
14. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1977.
15. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1978.
16. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1979.
17. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1980.
18. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1981.

19. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1982.
20. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1983.
21. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1984.
22. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1985.
23. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1986.
24. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1987.
25. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1988.
26. *Hudební věda*, Praha: Academia, č. 1-4, roč. 1989.

Zhrnutie

Bakalárska práca sa zaoberá vývojom českej hudobnej vedy v období od roku 1964–1989 na základe tematickej analýzy periodika *Hudební věda*. V práci je analyzovaných 26 ročníkov tohto periodika (vychádzalo 4x ročne).

Česká hudobná veda svoj vedecký záujem od počiatku orientovala najmä na sféru hudobnej historiografie a hudobnej teórie. Potvrdilo sa to aj v tejto práci, keďže v rámci periodika mali dané disciplíny najpočetnejšie zastúpenie. Vývoj zmienovaných disciplín je v práci ilustrovaný hlavne prostredníctvom štatistických tabuliek. Rovnako možno podotknúť, že bádanie v oblasti týchto disciplín bolo najkomplexnejšie.

Ostatné disciplíny sa nachádzali v miernom bádateľskom „úzadí“, alebo sa problematika ich záujmu rozoberala jednostrannejšie.

Na podklade tejto tematickej analýzy periodika možno vypožorovať v stanovenom historickom období aj istú „stagnáciu“ vedeckého záujmu o niektoré disciplíny, ako napr. hudobnú sociológiu, hudobnú psychológiu a hudobnú pedagogiku. Podobne možno hovoriť aj o sfére hudby artificálnej a nonartificálnej, ktorá bola v periodiku zastúpená vo výraznom nepomere. A teda je bádateľný vplyv vtedajšej politickej situácie, ktorá sa odzrkadlila na publikovaných príspevkoch v periodiku. Naše skúmané obdobie väčšinou reprezentovala stereotypná línia tém.

Určite by bolo zaujímavé preštudovať vývoj časopisu *Hudební věda* aj po roku 1989 a následne vypožorovať zhody a rozdiely týchto dvoch svojráznych epoch oddelených revolučným rokom.

Summary

This bachelor thesis examines the development of Czech musicology between 1964 and 1989 based on a thematic analysis of the *Hudební věda* journal. The thesis analyses 26 years of the journal (it was published 4 times a year).

Czech musicology has, since its inception, focused primarily on the field of music historiography and music theory. This was confirmed in the thesis, as these two fields were the most frequently occurring ones in the journal. The development of said fields is illustrated in the thesis mostly through statistical charts. It can also be pointed out that the research in these fields was the most complex one.

Others fields were rather overshadowed from the research point of view or were examined in a more one-sided manner.

Based on this thematic analysis of the journal, it can also be observed that there was a certain stagnation of scholarly interest in some fields, such as music sociology, music psychology and music pedagogy. Similar can be said about the area of artificial and non-artificial music, which were represented in a strongly disproportionate manner. The influence of the contemporary political situation is also visible through articles published in the journal. The time range we examined was largely represented by a stereotypical line of topics.

It would certainly be interesting to examine the development of *Hudební věda* after 1989 as well, and to subsequently point out the common points and differences of the two eras, which are divided by the revolutionary year.

Zusammenfassung

Die Bachelorarbeit befasst sich mit der Entwicklung der tschechischen Musikwissenschaft von 1964 bis 1989 auf der Grundlage einer thematischen Analyse des Periodikums - *Musikwissenschaft*. In der Arbeit ist 26 Bände dieser Zeitschrift (erscheint viermal im Jahr) analysiert.

Die tschechische Musikwissenschaft hat von Anfang an ihr wissenschaftliches Interesse in erster Linie auf den Bereich der Musikhistoriographie und Musiktheorie konzentriert. Dies wurde auch in dieser Arbeit bestätigt, da die Disziplinen in der Zeitschrift am stärksten vertreten waren. Die Entwicklung der genannten Disziplinen wird hauptsächlich in statistischen Tabellen dargestellt. Es kann auch angemerkt werden, dass die Forschung in diesen Disziplinen am umfassendsten war.

Die anderen Disziplinen befanden sich in einer milden Auseinandersetzung, oder die Problematik ihres Interesses wurde einseitiger diskutiert.

Aufgrund dieser thematischen Analyse der Zeitschrift ist eine gewisse "Stagnation" des wissenschaftlichen Interesses in bestimmten Disziplinen, wie z. Musiksoziologie, Musikpsychologie und Musikpädagogik. In ähnlicher Weise können wir auch über die Sphäre der künstlichen und nicht-künstlichen Musik sprechen, die in der Zeitschrift in einem signifikanten Missverhältnis vertreten war. Der Einfluss der damaligen politischen Situation, der sich in den veröffentlichten Beiträgen der Zeitschrift widerspiegelte, ist also merklich. Unsere Phase der Untersuchung war vor allem durch die stereotype Linie der Themen repräsentiert.

Es wäre sicherlich interessant, die Entwicklung der Musikwissenschaft nach 1989 zu studieren und dann die Übereinstimmung und Unterschiede zwischen diesen beiden durch das Revolutionsjahr getrennten Epochen zu beobachten.

Anotácia

Meno autora:	Ivana Čepelová
Názov katedry a fakulty:	Katedra muzikológie Filozofickej fakulty UP
Názov bakalárskej práce:	Vývoj českej hudobnej vedy od roku 1964–1989 na základe tematickej analýzy periodika Hudební věda
Meno vedúceho práce:	Mgr. Jan Blüml, Ph. D.
Počet znakov:	217808
Počet príloh:	0
Počet titulov použitej literatúry:	23

Kľúčové slová:

Česká hudobná veda, Hudební věda, vývoj hudobnej vedy

Anotácia:

Bakalárka práca sa snaží priblížiť vývoj českej hudobnej vedy na základe tematickej analýzy periodika Hudební věda v rokoch 1964–1989.